

UiT Norges arktiske universitet

Transnasjonal mobilisering av væpnede motstand

Hvordan bruker Iran ideologien velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak?

Dler Khurshidi

Masteroppgave i statsvitenskap
STV-3900

Fakultetet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

NORGES ARKTISKE UNIVERSITET
16.05.2022

Nøkkelord: Religion, Iran, Irak, Væpnede motstand, Transnasjonal mobilisering, Mobilisering, Sjia, Velayat-e faqih, milits, antiamerikansk, ideologi, asymmetriske krigførings, Ayatollah Khomeini, Ayatollah Sistani, Iran-Irak, Sunni, Politisk islam, Prostatsmilits, Proxy, Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq (SCIRI), Asa'ib Ahl al-Haq (AAH), Kata'ib Hezbollah (KH), USA og okkupasjon.

© Dler Khurshidi

2022

Transnasjonal mobilisering av væpnet motstand: Hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak

Dler Khurshidi

<http://www.uit.no>

Sammendrag

Den islamske republikken i Iran har siden revolusjonen i 1979 mobilisert militser i regionen. Disse militsene blir sett på som del av Irans asymmetriske krigføringsevne. Denne typen mobiliseringer har skapt bekymringer hos både arabiske og vestlige land. Formålet med denne oppgaven er derfor å besvare forskningsspørsmålet om: Hvordan bruker Iran ideologien velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak?

For å besvare spørsmålet har jeg valgt å undersøke mobiliseringen av tre analyseenheter som har innflytelse på Iraks politikk: Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq, Asa'ib Ahl al-Haq og Kata'ib Hezbollah. Alle tre analyseenhetene blir betraktet som del av Irans transnasjonale væpnede motstand. Gjennom disse militsene har Iran i det skjulte eller indirekte, kunnet utøve sin politiske og religiøse innflytelse i Irak.

For å innhente data som kan besvare studiets forskningsspørsmål, har jeg brukt en kvalitativ forskningsmetode i form av casestudie med prosesssporing. Dataene i casestudie er innhentet fra sekundære kilder som tilgjengelige akademiske og journalistiske kilder. De akademiske og journalistiske kildene danner grunnlaget for analysen i oppgaven.

Funnene i studiet tyder på at igjennom mobiliseringsprosessene til Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq, Asa'ib Ahl al-Haq og Kata'ib Hezbollah øker Iran sin regionale innflytelse, og befester ideologien velayat-e faqih. Sjiismen er viktig for Iran, men ikke i like stor grad som ideologien velayat-e faqih er for landets styringsmakter. Irans evne til å bygge nære relasjoner til enkeltpersoner viser seg å være svært effektivt. Post 2003 og med USA sin okkupasjon av Irak, har Irans antiamerikanske holdning vært en effektiv metode for å mobilisere ytterliggående sjiamilitser eller å danne nye grupper i Irak som støtter opp under velayat-e faqih.

Liste over forkortelser

AAH	Asa'ib Ahl al-Haq
AQI	Al-Qaeda in Iraq
Badr	Badr Brigades/ Badr Organisation
CIA	Central Intelligence Agency
CPA	Coalition Provisional Authority
INC	Iraqi National Congress
IRGC	Islamic Revolutionary Guard Corps
IRGC-QF	Islamic Revolutionary Guard Corps' Quds Force
IS	Islamic State (of Iraq and Syria)
ISF	Iraqi Security Forces
KH	Kata'ib Hezbollah
MKO	Mujahideen-e Khalq Organization
SCIRI	Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq
USA	United States of America

Kart over Irak

Map No. 3835 Rev. 6 UNITED NATIONS
July 2014

Department of Field Support
Cartographic Section

(United Nations, 2014)

Forord og takk

Jeg vil dedikere denne oppgaven til ære til min far og mor som har viet livene deres til å kjempe for et fritt og demokratisk Kurdistan.

Det er mange som fortjener min dypeste takknemlighet. Å studere master har vært en fantastisk reise, som jeg har fått muligheten til å bli kjent med mange nye mennesker.

Først og fremst vil jeg takk min gode veileder Rasmus Gjedssø Bertelsen, for veiledning, betraktninger og råd gjennom skrivingen av oppgaven. Takk! Og en stor takk til Kjetil Selvik som på frivilligbasis har gitt meg råd og veiledning.

Da jeg startet på studiene, var verden preget av pandemi og usikkerhet. Å studere under slike omstendigheter kombinert med familieliv var en utfordrende kombinasjon. Uten å ha mange fantastisk mennesker rundt seg, kunne studietilværelsen ha vært mer utfordrende. Men når en har så mange fantastiske mennesker som jeg er så heldig og ha, da er mulighetene for å lykkes store. Det er på sin plass å takke mine familier og venner som har bidratt på forskjellige måter. Spesielt takk til Ann-Mari, Marte og Haokar, som har bidratt i sluttspurten av oppgaven.

Til slutt en spesiell takk til min kone Pershin, som gjennom hele studiet og skriving av oppgaven har heiet på meg. Du har tålmodig hjulpet med å lese gjennom oppgaven flere ganger, gitt dine kommentarer, veiledning, råd og betraktninger. Alt dette samtidig som vårt familieliv har blomstret sammen med barna. Igjen tusen takk.

Eventuelle feil og mangler ved oppgaven er utelukkende mitt ansvar.

Dler Khurshidi

Kongsberg, 16.mai.2022

Innholdsfortegnelse

Introduksjon.....	9
Forskningsspørsmål	12
Avklarering.....	13
Teoretisk rammeverk.....	14
Politisk islam.....	14
Tradisjonell sjia islam vs. Velayat-e faqih.....	17
Konseptualisering av militia	21
Prostatsmilits	24
Proxy milits: SCIRI, AAH og KH	26
Metode.....	28
Utvelgelse av analyseenhetene SCIRI, AAH og KH	29
Casestudie som forskning design	31
Hvorfor casestudie?	32
Prosessoring som metode	33
Datainnsamling om SCIRI, AAH og KH.....	35
Validitet.....	35
Intern validitet.....	36
Ytre validitet.....	37
Reliabilitet.....	38
Hoveddel: historisk perspektiv.....	40
Historisk perspektiv.....	40
USA invasjonen av Irak 2003.....	42
Analyse I: Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq (SCIRI)	46
Hvordan SCIRI ble til	46
Indoktrinering	49
Samhandling	52
Analyse II: Asa'ib Ahl al-Haq	55
Hvordan Asa'ib Ahl al-Haq ble til	55
Indoktrinering	58
Samhandling.....	60
Analyse III: Kata'ib Hezbollah	62
Hvordan Kata'ib Hezbollah ble til.....	62
Indoktrinering	64
Samhandling.....	66
Funnene.....	67

Konklusjon	69
Etterord.....	71
Bibliografi	72

Introduksjon

Denne oppgaven vil undersøke betydningen av religion for Irans rekruttering av sjia militser i Irak. Den islamske republikk Iran, har lenge vært et av de mest innflytelsesrike landene i Midtøsten. Invasjonen av Irak i 2003 gjorde at, Irans posisjon i Irak og regionen for øvrig ble sterkere enn noen gang. Årsaken til dette er deres aktive bruk av religion og ukonvensjonelle ressurs sjia militser (Haynes, 2014, s. 452). For å styrke sin regionale posisjon er Irans mobilisering av transnasjonal væpnede motstand i andre land et velkjent faktum. Hvordan Iran har lyktes med mobiliseringen av militser vil være tema for denne oppgaven.

Iran har siden revolusjonen i 1979, som kastet den siste sjahen i Iran Mohammed Reza Pahlavi, forsøkt å øke sin innflytelse i regionen. Landet har gjort dette ved å danne forskjellige militsgrupper (Haynes, 2014, s. 455). Allerede ved revolusjonens første måneder lovet ayatollah Sayyid Ruhollah Mūsavi Khomeini, en iransk sjiamuslimsk geistlig, å eksportere revolusjonens ideer og ideologi til andre land (Seliktar & Rezaei, 2020, s. 1). Det var Khomeini som introduserte ideologien velayat-e faqih som betyr bestyrelse for den islamske juristen, og som i dag er kjernen til ideologien til styresmaktene i Iran (Uskowi, 2019, s. 33). Khomeini ble etter revolusjonen en politisk og åndelig leder av den islamske revolusjonen.

Khomeinis revolusjonære tanker og ideer har blitt spredd utover deler av Midtøsten i tråd med lovnadene hans. Hovedsakelig til de landene der sjiamuslimer lever. Irans ledere har forsøkt å utnytte sin religiøse myk makt til å utvikle mangefasetterte kulturelle, åndelige, religiøse, økonomiske, politiske og militære bånd med sjiabefolkningen og bevegelser i hele regionen, inkludert Irak (Haynes, 2014, s. 455). Det kan tenkes at argument om myk makt er en forenklet påstand. Fordi Iran har et stort militært makt og den er blitt brukt til å spre revolusjonens ideologi.

Spredningen av Khomeinis ideologi om velayat-e faqih, er også blitt gjort ved hjelp av landets mektige Islamic Revolutionary Guard Corps (IRGC) (Seliktar & Rezaei, 2020, ss. 6-7). IRGC er en paramilitær struktur som ikke er del av den regulære hæren i Iran og er under direkte kommando av Ayatollahan i Teheran. Videre har IRGC en utenlandsk styrke som heter Islamic Revolutionary Guard Corps Quds Force (IRGC-QF). IRGC-QF er hovedsakelig ansvarlig for Irans militære opptreden utenfor landets egne grenser. Det er IRGC-QF som rekrutterer, mobiliserer, trener, tar hånd om logistikken og leder transnasjonale militser (Uskowi, 2019, ss. 164-165).

Starten på Iran-Irak krigen 1980-1988, ga Iran en unik mulighet til å danne samarbeid

og binde tettere bånd til irakiske opposisjonelle og spesielt sjiamuslimske opposisjonelle. Samarbeidet utviklet seg til å danne Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq (SCIRI) i 1982. SCIRI var den første irakiske politiske bevegelsen som ble dannet av Iran. Dette politiske partiet fikk en tilhørende militsgruppe ved navnet Badr Brigades eller Badr Corps (Badr). Målet deres var en sjiadominant regjering i Irak, med den iranske revolusjonen som deres forbilde og ideologi. Siden opprettelsen av SCIRI, har Iran mobilisert flere sjiamilitsgrupper for å kjempe i Irak. I denne oppgaven er SCIRI en av tre militsgrupper, som danner grunnlaget for analysen av det oppgaven ønsker å svare på; hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak- og hvilken betydning ideologi har spilt i mobiliseringen. De to andre gruppene er Asa'ib Ahl al-Haq (AAH) og Kata'ib Hezbollah (KH).

Valget av SCIRI, AAH og KH er for å begrense oppgavens bredde, men samtidig presenterer et godt grunnlag for å kunne analysere problemstillingen. Som tidligere nevnt har Iran lyktes med å spre ideologien om velayat-e faqih til mange andre land i regionen. Avgrensningen gjør at oppgaven ikke kan gi en generell analyse av Irans innflytelse på alle militser og fraksjoner i regionen. Det er viktig å poengtere at i løpet av oppgaven kommer disse tre gruppene til å bli sammenlignet med andre lignende grupper. Sammenligningen er ment å bidra til å belyse ideologien bak gruppene. Det er ideologien som er militsenes knyttetpunkt og veileder i hvordan disse skal operere i sine respektive land, og ikke minst for å ivareta Irans geopolitiske interesser i regionen.

Avgrensningen til disse tre gruppene, gjør at oppgaven ikke blir en generell analyse av Irans innflytelse på samtlige militser og fraksjoner i regionene, men en spesifikk analyse av innflytelse på disse gruppene. Gruppene er valgt ut på bakgrunn av deres historiske periode, størrelse og gruppenes formål.

De tre gruppene kjemper på samme side av konflikter, og samtidig hver for seg, men med samme mål, nemlig å øke sjiamuslimenes innflytelse, og befeste ideologien om velayat-e faqih. Gruppene har selvstendig ledelse, men de fleste befinner seg under sterk iransk påvirkning. Nærmere bestemt, direkte under kommando av IRGC-QF (Haynes, 2014, s. 456). Ved hjelp av disse gruppene har Iran vært i stand til å gripe både direkte og indirekte inn i flere regionale konflikter. Hensikten har vært å øke Irans og dets sjiaallierte innflytelse og ivareta Irans geopolitiske interesser (Levy, 2019, s. 127).

Utover spredningen av velayat-e faqih i landet, er Irak Irans viktigste utenrikspolitiske anliggende. For iranske beslutningstakere er Irak mer kritisk og derfor et mer følsomt operasjonsområde, enn andre land der Iran støtter lokale militante grupper. Historien har vist at

hendelser i Irak kan ha viktige konsekvenser for Irans stabilitet (IISS, 2020, s. 121). Så lenge Irak kan fortsette å være selvstendig, utgjør den en trussel mot iransk nasjonal sikkerhet, og det er grunnen til at Iran er opptatt av å forme Iraks innenrikspolitikk og strategiske orientering (IISS, 2020, ss. 121-122).

Fremveksten av sjiamilitser i Irak tilhørende Iran har i mange sammenhenger bli sett på som et fenomen parallelt med fremveksten av Den islamske staten (IS) i 2014. Det er klart at da Abu Bakr al-Baghdadi leder av IS erklærte kalifatet og seg selv som kalif for hele den muslimske verden, gjorde Baghdadi det i en tid da IS jihadister hadde erobret et stort territorium i Irak og Syria. Med fremmarsjen av IS og kollapsen av den irakiske hæren, ga Iraks ayatollah Ali al-Sistani en religiøs fatwa, der han oppfordret alle irakere til å gripe til våpen og forsvare landet sitt (Levy, 2019, s. 124). Fatwaen til Sistani førte til at mange frivillige irakere ville kjempe mot IS, men de ville ikke kjempe ved siden av de kollapsede irakiske sikkerhetsstyrkene. Imidlertid førte det til at frivillige lot seg verve av de allerede velorganiserte militsene i stedet for landets svekkede sikkerhetsstyrker (Mansour & Jabar, 2017, s. 3). Militsene ble organisert under en paraplyorganisasjon kalt Popular Mobilization Forces, eller al-Hashd al-Shaabi på arabisk. På grunn av deres effektivitet i krigen mot IS ble de senere innlemmet som en del av irakisk sikkerhetsstyrker (Arif, 2019, ss. 344-345).

Etter at Saddam Husseins regime ble styrtet i 2003 av den amerikansk ledete koalisjonen, fikk Iran og dets forlengede militsgrupper større innflytelse i Irak. Dette ga regimet i Teheran muligheten til å tenke ut en todelt plan i Irak og regionen for øvrig. I Irak den ene siden, hjalp Iran SCIRI og Badr til å bli innlemmet som del av de nye irakiske sikkerhetsinstitusjonene. På den andre siden, mobiliserte iranerne nye grupper som AAH og KH. Videre fikk de nye gruppene bistand av Iran, i form av våpen, trening og økonomi, for å kjempe mot koalisjonens styrker og spesielt de amerikanske styrkene i Irak (Uskowi, 2019, ss. 102-103). Invasjonen av Irak kan på den måten, ses på som en døråpner for Irans innflytelse i landet.

Irans regionale mål fra start var, det som Jordans Konge Abdullah II i 2004 betegnet som sjiahalvmåne (Haynes, 2014, s. 455). Tanken bak sjiahalvmåned er en sammenhengende sjiamuslimske styre som fra Teheran gjennom Irak og Syria til Libanon. Kong Abdullah advarte hovedsakelig sunni muslimske land mot en ny sjiahalvmåne og han karakteriserte sjiasamfunnene i Gulfen, Irak, Syria og Libanon som en femte kolonne kontrollert av og fra Teheran. Denne kontrollen så han på, som en umiddelbar trussel av regionale sunni muslimske interesser (Haynes, 2014, s. 455), og har skapt bekymring hos flere av landene i Midtøsten og

Nord-Afrika. Bakgrunnen for skepsisen er at de fleste landene i området er ledet av sunniledere og fremveksten av sjiasamfunnene er en direkte trussel mot deres styresett. Egypts daværende president Hosni Mubarak, gikk lenger enn hva Kong Abdullah gjorde. Mubarak hevdet at, historisk sett viser sjiaene i den hovedsakelig sunni muslimske arabiske verden, mer lojalitet til Iran enn til sine hjemland (Helfont, 2009, s. 286). Akademikere som Vali Nasr (2006), en ledende amerikansk ekspert på politisk islam, introduserte termen sjiaisme = 'iranisme' (Nasr, 2006). Det Nasr hevdet var at seieren til sjiamuslimene i det irakiske parlamentet i 2006, tjente til å remobilisere regionens sjia i jakten på et felles identitetskrav, som igjen ville tjene iranske utenrikspolitiske interesser. I sum er fellestrekkene som forbinder påstandene til Abdullah, Mubarak og Nasr, deres felles bekymring er transnasjonale sjianettverk. Et nettverk som vil jobbe for å øke Irans utenrikspolitiske interesser, og på den måten kan true stabiliteten og sikkerheten i hele regionen (Haynes, 2014, s. 455). Dette viser at Irak har vært og fortsatt er en sentral del av Irans ønske om å forbli en regional stormakt, hvis ikke regionalt hegemoni.

Forskningsspørsmål

Forskningsspørsmålet i denne oppgaven er: hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak?

Oppgavens formål er å besvare forskningsspørsmålet ved å undersøke mobiliseringsprosessen av de tre mest fremtredende og innflytelsesrike militsene i Irak. Alle de tre militsgruppene har påvirkning på politikken i landet, og disse tre militsene er avgjørende for beslutninger i Irak. Det er mobiliseringsprosessen av de tre nevnte militsene som vil bli undersøkt.

De utvalgte enheter representerer mobiliseringsprosesser i svært forskjellige tidsperspektiver. SCIRI ble dannet som opposisjonsorganisasjon for å erstatte Baath-regimet. Men AAH og KH ble mobilisert under den amerikanskledete okkupasjonen av Irak, med mål om å angripe koalisjonstyrkene. Målet med denne undersøkelsen er ikke å gi et generelt svar på hvordan Iran mobiliserer militser utenfor enge grenser, men å belyse deler av Irans mobilisering av militser, med velayat-e faqih som hoved motiv.

Irans nære forhold til Irak og irakiske politikere, kompliserer landets innenrikspolitikk og setter Iraks posisjon i den arabiske verden i fare. Mange sunnier ser på Teheran som Iraks dødelige fiende og anklager sjia-politikere for å forråde Iraks arabiske arv til fordel for deres sekteriske brorskap med den islamske republikken (Ahram, 2011, s. 93). Flere arabiske land,

blant annet Saudi-Arabia, Jordan og Egypt, har uttrykte bekymring for, den uhyggelige utvidelsen av en iransk støttet sjia-halvmåne. Ikke overraskende har mange av Iraks naboer, blitt anklaget for å støtte sunnimuslimske militante for å motvirke den antatte sjia-oppstigningen (Ahram, 2011, s. 93).

Bekymringene til sunnilandene i den arabiske verden er ikke ubegrunnet. Ideologien om velayat-e faqih, er basert på pan-sjia tankegods, og har ikke noen nasjonale grenser. Alle som aksepterer denne ideologien, aksepterer også ayatollahan i Teheran som sin religiøse og politiske leder. Velayat-e faqih innebærer etableringen av en islamsk stat, ledet av seniormedlemmene i det sjiamuslimske geistlige etablissementet (Uskowi, 2019, s. 33). Dette er en direkte trussel mot de arabiske landene, som er ledet av sunnimuslimske ledere og flertallet av innbyggerne som er sunnimuslimer. Imidlertid finnes det flere land i den arabiske verden der flertallet av innbyggerne er sjiamuslimer, men blir ledet av sunniene, og motsatt.

Religion hevdes å være Midtøstens konfliktkjerne dette gjelder også for situasjonen mellom Iran og resten av regionens sunniland. Enhver utvidelse av Irans regionale og internasjonale politikk blir sett på med argusøyne av de fleste arabiske land. Irak på sin side, har vært i sterke dragninger mellom religiøse, politisk, ideologiske og ekstremistiske grupper etter 2003. Det at Irak i hovedsak er et arabisktalende land, gjør at landets promoteringer av sjia islam kan lett bli plukket opp av en arabisktalende befolkning. Promotering i Irak kan dermed være mer effektive, enn hva Iran selv kan få til, som er et persisktalende land, da de fleste arabere er ikke kjent med persisk som et religiøst språk. Iran har promotert sjiismen effektivt inn i Irak, samtidig som Iran stadig forsøker å få større oppslutning for velayat-e faqih. Det er derfor interessant å analysere hvordan Iran bruker velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak, for å øke oppslutning om ideologien.

Avklarering

I denne oppgaven er det valgt å bruke Iran som en enhet. Grunnen til dette er, at det er veldokumentert at IRGC og IRGC-QF er ansvarlige for landets militære opptreden, utenfor egne grenser. Der disse organisasjonen ikke er en del av den regulære iranske hæren, også er både IRGC og IRGC-QF er under direkte kommando av ayatollah Ali Khamenei. I Irans grunnlov står det at ayatollahan er leder av IRGC, og han kan utpeke organisasjonens leder. I tillegg til å være den ultimate myndighet for beslutningstaking, i spørsmål som angår utenrikspolitikk og nasjonal sikkerhet (Erstad, 2018, s. 4). Dette er grunner til at Iran blir

betegnet som en enhet i denne oppgaven. IRGC og IRGC-QF ses i denne oppgaven derfor på som, en indirekte del av staten Iran og faller under Iran som en enhet.

Når det gjelder Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq og Badr-Brigades, brukes forkortelsen SCIRI i oppgaven. Dette fordi SCIRI og organisasjonens mobilisering er det mest interessante i denne oppgavens sammenheng, og det var denne mobiliseringen som har ført til at Badr-Brigades ble til. SCIRI har endret navn til Islamic Supreme Council of Iraq (ISCI), Badr Brigades har også endret navn til Badr Organisation for Reconstruction and Development (Badr Organisation). De ulike forkortelsene vil variere med når det passer inn i det kronologiske tidsperspektivet.

Teoretisk rammeverk

Det teoretiske rammeverket for oppgaven er basert på en gjennomgang av relevant litteratur og forskning, utført under arbeidet med oppgaven. Teorien omhandler tidligere studier av militser i Midtøsten og skal bidra til å skape en forståelse av valgt tematikk og kontekst, samt avdekke eventuelle hull i eksisterende teori. Rammeverket kan forstås ut ifra fem ulike perspektiver; politisk islam, tradisjonell sjia islam vs. velayat-e faqih, begrepene konseptualisering av milits, prostatsmilits og proxy-militser. En teoretisk diskusjon om transnasjonal mobilisering av væpnet motstand og de involverte partene og mekanismene knyttet til mobilisering av militsgrupper. Disse fem perspektivene i det teoretiske rammeverket, danner baktepper for hvordan oppgaven svarer på forskningsspørsmålet; hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak.

Politisk islam

Politisk islam er svært synlig i dagens mediebilde, denne bevegelsen har siden 1970-årene blitt en stadig viktigere bevegelse og maktfaktor i den muslimske verden (Dæhli, 2019). Begrepet politisk islam er bred og omfatter mange forskjellige organisasjoner. Det kan være alt fra ekstreme organisasjoner som IS til fredelige organisasjoner som kjemper for frihet og demokrati. Men grunnprinsippet kan tolkes slik at *“felles for islamister uansett type er målet om et islamsk styresett basert på eller sterkt påvirket av sharia – islamsk lov”* (Dæhli, 2019). Videre gir Bjørn Olav Utvik en bredere definisjon av politisk islam *“en ideologisk retning som framhever at religionen islam ikke bare berører den enkeltes trosforhold, men inneholder*

gudegitte retningslinjer som bør styre også samfunnslivet i muslimske land, herunder juridiske og politiske forhold. For de fleste islamister innebærer dette synet et krav om at sharia, den islamske loven basert på Koranen og profetens sunna, må være basis for lovverket” (Utvik, 2020, s. 21).

Definisjonene til Utvik og Dæhli viser at politisk islam har religiøst grunnlag for deres syn fordi *“islam har en mer altomfattende karakter enn mange andre religioner. Dette er fordi islam er en lov religion som tilbyr regler og veiledning for det aller meste. Islams begynnelse på Muhammeds tid som både en religiøs og politisk bevegelse gjenspeiler også dette. Religion etter islamsk forståelse handler ikke bare om tro, etikk og etterlivet, men også om praktisk politikk, familielivet, personlig hygiene og livet her på jorda” (Dæhli, 2019).*

Ettersom politisk islam henviser seg til religionens heldige bok Koranen, og Profetens levemåte sunna, blir statsmakt og statsstyre viktige elementer for å oppnå målet om islamistisk levesett. Fordi *“islams grunnlegger profeten Muhammad i sin levetid leder for en statsdannelse som i løpet av de første tiåra etter hans død vokste til et av de største imperier verden har sett” (Utvik, 2020, s. 22).* Islam er ulikt andre religioner, fordi den ble ikke en sfære utenfor statsapparatet, men staten ble bygget rundt islam. Derfor var *“denne statsdannelsen [...] uatskillelig knyttet sammen med islam, som utgjorde dens legitimerende ideologi” (Utvik, 2020, s. 22).*

På 1970 tallet fikk folk i muslimske land i større grad muligheten til å ta høyere utdanning. Dette ble en døråpner for mange som kom fra tradisjonelle familier til å ta del i den intellektuelle samfunn. På den tiden hadde nasjonalismen i de arabiske landene blitt ydmyket av tapene i krigen mot Israel. Marxismen som ble sett på som en intellektuell teori, hadde ikke den fremmarsjen som kunne få fotfeste i sterk religiøse land. Dermed fremstod oppblomstringen av religion som et alternativ til å finne fram til sine røtter, og *“framveksten av en islamistisk studentbevegelse i 1970-åra et internasjonalt fenomen, og gikk på tvers av skillet mellom sjia-og sunni-islam. Det oppstod større og mindre studentgrupper som mente at en tilbakevending til religionen som rettesnor var løsningen på fattigdom, manglende utvikling, korrupsjon og ydmykende utenlands dominans” (Utvik, 2020, ss. 89-90).*

Både hos sjia og sunnien handlet det om å revitalisere religionen, i en tid samfunnet var i rask endring, og de religiøse institusjonene hadde lenge vært under press fra ny og konkurrerende sekulære ideologier. Statenes modernisering, sekulære ideologier og ikke minst stormaktenes sterke innflytelse, og til dels sterk kontroll over økonomi og politikken tvang fram misnøye blant befolkningen (Utvik, 2020, s. 165). Dette tvunget behovet for revitalisering av

religion og budskapet måtte gjøres klar og tydelig slik befolkningen kunne ta den lett til seg.

Samtidig som studentbevegelsene vokste i Iran, slo Khomeini fast at *“regjering eller statsstyre var et sentralt prinsipp i islam, for uten det kunne ikke religionens bud realiseres i samfunnslivet”* (Utvik, 2020, s. 173). Khomeini mente at det ikke var noe poeng i å være passiv i påvente av gjenkomsten av den skjulte imamen. Ulama som er imamenes representanter bør aktivt søke makt, og i lys av dette skape et mest mulig rettferdig styre. Tidspunktet for en slik uttalelse passet godt inn i da tidens Iran. Fordi Mohammad Reza Pahlavi (Sjah) hadde satt i gang en modernisering i Iran som var ukjent for folket, og det var ikke forenelig med de tradisjonelle verdiene i landet. Selv om disse reformene ga rask økonomisk vekst, førte de også til sosial dislokasjon, rask urbanisering, og den regjerende eliten tok i bruk vestlige vaner og skikker som fremmedgjorde tradisjonelle og religiøse elementer i det iranske samfunnet (Eisenstadt, 2011, s. 2).

Selv om antallet unge mennesker fra lavere klasse hadde nå fått høyere utdanning, kunne ikke den raske moderniseringen gjenforenes med deres kulturell tradisjoner. Utvik (2020, s. 170) sier at de ønsket modernisering og økonomisk vekst, men kulturen de bar med seg bar preg av at de var mer mottagelige for kombinasjonen av sosial rettferdighet og et krav om lojalitet til religion. Dette ga de geistlige mer selvtillit og de ble mer politiserte *“ei gruppe yngre geistlige med Khomeinis elev Morteza Motahhari i spissen, begynte nå å ta på seg oppgaven med å presentere islam som et fullkomment alternativt til moderne vestlige ideologier”* (Utvik, 2020, s. 170).

For å bygge bro mellom de geistlige og folket, gjorde de religiøse religionen relevant i forhold til de problemene folk møtte i hverdagen (Boroujerdi, 1996, s. 82). Det viser at islamistene til enhver tid tilpasset sine argumenter og utsagn til dem de snakket med. Også Ali Shariati som var en geistlig, hadde formulert et særegent opprørsbudskap som både var radikal og tilpasset til tolvretningen (Utvik, 2020, s. 171). Shariati *“stilte en fortolkning som gjorde religion til et aktivistisk prinsipp som hadde som mål å skape et nytt samfunn uten undertrykkelse. Det var dette budskapet som grep titusenvis av unge elever og studenter så sterkt”* (Utvik, 2020, s. 171). På en pragmatisk tilnærming kunne islamistene mobilisere tusener av elever og studenter som i grunn ønsket å få muligheten til deltagelse i samfunnet.

Deler av mobiliseringen gikk på foraktet for USA, og generelt utenlandsk innflytelse. Hos de fleste iranere på den tiden forelå det en sterk forakt for USA som har bakgrunn i militærkuppet mot Irans tidligere statsminister Mohamad Mosaddegh i 1951-1953 (Abedin, 2019, s. 39). Mosaddegh var en pådriver for å nasjonalisere oljeindustrien i Iran, forslaget ble

vedtatt av parlamentet i 1951, og i 1953 ble regjeringen til Mosaddegh avsatt ved militærkupp der amerikanske Central Intelligence Agency (CIA) spilte en sterk rolle i planleggingen av kuppet (Abedin, 2019, s. 53). Dette foraktet for amerikanerne var en annen metode eller argument, de religiøse brukte i mobiliseringen av elever og studenter som ønsker frihet. Antiamerikansk retorikk er noe Iran bruker i mobiliseringen av sjia militser i Irak også.

Utviklingen gjorde at store deler av befolkningen, spesielt den utdannede middelklassen, klagde over å ikke ha en politisk stemme (Eisenstadt, 2011, s. 2). Selv om Sjahan ville modernisere Iran, men disse prosessene omfattet ikke politiske aspekter i landet. Fordi landets styresett var karakterisert som en diktaturstat. Misnøyen folket i Iran hadde overfor Sjahan førte til revolusjonen i 1979. Denne revolusjonen førte til en islamisering av samfunnet, statsapparatet og lovverket. Der innføringen av en islamsk republikk med det sjiamuslimske presteskapet som landets øverste og viktigste ledere var et faktum (Dæhli, 2019).

Tradisjonell sjia islam vs. Velayat-e faqih

Denne delen av oppgaven skal belyse forskjellene mellom sjia retningene i Irak og Iran. Hvordan politisk aktivisme vi kjenner til i dag har blitt til blant sjiamuslimer, om dragingen mellom Najaf og Teheran og om den ideologiske retningen med henvisninger til tradisjonene. Hvordan den iranske revolusjonen og dets ideologi velayat-e faqih har påvirket irakiske sjia og militsene vil være sentrale argumenter i denne delen.

Ingenting i tradisjonell sjiateologi har tydet på en tilbøyelighet til å delta i politisk aktivisme, og i den konvensjonelle sjia-rettsvitenskapen har spørsmålene om styresett og regjering sjeldent blitt nevnt (Rezaei & Seliktar, 2020, ss. 1-2). Denne tradisjonen er kjent som quietisme, og retningen fastslo at ledelsen i samfunnet utelukkende skulle hvile på Imam Mahdi, den 12. imamen som antas å være skjult i den store okkultasjonen. Inntil han kommer tilbake for å bringe rettferdighet til verden, må muslimer tolerere regjeringene og den medfølgende avgudsdyrkelsen og undertrykkelsen. På grunn av denne bestemmelsen forble den religiøse klassen, ulamaene stort sett apolitiske og foreslo aldri et alternativ til det regjerende systemet (Rezaei & Seliktar, 2020, ss. 1-2).

Sjia islam hadde i utgangspunktet en *“formaning om at religiøs og verdslig autoritet etter Profeten Muhammad skulle være ett, fordi man anså at Profeten hadde utpekt en etterfølger, imam ‘Ali, som hadde del i hans forståelse av Koranen”* (Selvik, 2018, s. 57). Ifølge den tolvte skolen skulle arven gå til de tolv påfølgende imamene som var i slektslinjen med Profeten. Dette skapte et stort skille innad i islam, som førte til et religiøst dilemma.

Sunniherskerne delte ikke samme syn som sjiaene, for i praksis styrte sunniene staten og de aksepterte ikke at Profetens religiøse innsikt skulle gå i arv. Sunniene avskrev sjia retningen som vranglære, og forholdte seg til kalifer, som etterfølgere av Profeten, dermed avvek fra imam rekken (Algar, 1980). Sjialærde som var i minoritet erklærte all statsmakt som illegitim, i den tolvte imams fravær. Oppfatningen ledet lenge de geistlige til å holde avstand til makthaverne og innta en apolitisk linje (Algar, 1980).

Sjia quiteister rettferdiggjør sin holdning til statsmakten ved å referere til en hadith fra Imam Jaafar al-Sadeq. Den sjette sjiaimamen hevdet, at å heise et hvilket som helst flagg for Imam Mahdis tilbakekomst var avgudsdyrkende. I følge denne hadithen bør sjiamuslimene unngå å påtvinge regjeringen sin sanne tro, uansett hva dens natur er, for å gi dem en sjanse til å leve under motgang, påtvunget av de urettferdige herskerne (Rezaei & Seliktar, 2020, s. 2). Det er her en kan skillen mellom den tradisjonelle sjia Islam og velayat-e faqih.

Ayatollah Seyyed Hossein Borujerdi, marja-e taghlid, som grunnla Qom Seminary– var den sentrale religiøse autoriteten i den sjiamuslimske verden. Han var en sterk talsmann for geistlig stillhet (Rezaei & Seliktar, 2020, s. 2), Borujerdi forklarte at politikk er et svært komplekst spørsmål, som ulamaene var dårlig forberedt på å håndtere. Som Iraks ayatollah Sistani, var også Borujerdi i sin tid den øverste sjiamuslimske leder, som var en sterk motstander av sammenveving av religion og politikk. Til tross for sin innflytelse, møtte Borujerdi motstand fra aktivister i presteskaper, og det skyldes undervisningen til ayatollah Abulqassem Kashani, som var del av et venstreorientert presteskap og nært involvert i den antikoloniale bevegelsen i Iran. Kashani som motarbeidet kapitalisme, kolonialisme og imperialisme, og han støttet Muhammed Mossadegh, Irans tidligere statsminister for å trosse Borujerdis stillhet (Rezaei & Seliktar, 2020, s. 2). Denne kampen var svært viktig for Kashani, for å demonstrere synergien mellom religion og politikk, han fortsatte å tjene det iranske parlamentet på 1950-tallet (Shifteh, 2009).

Det er ikke helt klart hvor mange av deltakerne i anti Sjah revolusjonen innså at monarkiets styre, ville bli erstattet av en altomfattende ny-sjiitisk filosofi. Kort tid etter Khomeini ankom Iran, ble det imidlertid tatt avgjørende skritt for å gjøre velayat-e faqih teorien til praksis. For å tilfredsstille den demokratiske impulsen, uten å undergrave for mye av faqih-styret, skapte Khomeinis nærmeste et komplekst statssystem. Medlemmene av Majlis (parlamentet) og presidenten ble valgt ved folkelig avstemning, men de valgbare måtte kunne godkjennes først av Council of Guardians (Rezaei & Seliktar, 2020, ss. 4-5). Der Consil of Guardians er valgt av ayatollahen selv og medlemmene er lojale til ayatollahen. Dermed blir de

som besitter opposisjonelle ideer diskvalifisert før de kommer til valg.

Den doktrinen som ble systematisert av Khomeini i 1970 tallet, og i motsetning til hva sjia islam hadde ment til da. Khomeini mente at de geistlige skal styre staten, og i den forbindelsen ble statsgrensene ubetydelige i følge av velayat-e faqih ideologien. Han fortsatte med å forklare at sjiaene trodde på en religiøs autoritet som er høyere enn deres politiske herskeres, og derfor kunne ikke sjiamuslimene være lojale mot det politiske styret (Louër, 2008, s. 4). Dette er helt i tråd med indoktrineringen som skjer i mobiliseringens prosess av SCIRI, AAH og KH, der lojalitet til ayatollahen i Teheran er viktigere enn lojalitet til hjemstaten Irak. Fordi ideologien om velayat-e faqih erkjenner ikke noen statsgrenser, av den grunn blir lojaliteten til ayatollahen viktigere. I følge av *“sjia islams tolvskole som betrakter imamene som ufeilbarlige fordi de er syndfrie (ma‘sum) og har evne til å se skjult virkelighet (al-ghayb)* (Selvik, 2018, s. 60), *og det er Imamene som kjenner Koranens indre, esoteriske budskap og har i oppgave å veilede menneskene*”. Uten imamen vil en kun få adgang til den hellige bokens bokstav og ikke dens ånd (Vogt, 2012, ss. 29-33). Dette er i tråd med hva ayatollah Khomeini hevdet at sjiamuslimer er lojale mot religiøsledelse og ikke politiskledelse.

“Historisk har det irakiske sjia samfunnet levd på siden av og tidvis i frykt for staten, det har lært å organisere seg uavhengig av politiske myndigheter og har visse komparative fortrinn som gjør det robust” (Selvik, 2018, s. 57). I moderne tid har den irakske stats forhold til Iran vært mer enn grensetvister, den har preget av mistillit og mistenksomhet (Louër, 2008, s. 87). Iran har hatt en tendens til å betrakte de hellige byene i Irak som sine naturlige valgkretser, men irakiske styresmakter mistenkeliggjorde sjiaene i Irak, da spesielt de geistlige for å være tilknyttet til Iran, som ikke være frigjort fra dets innflytelse (Louër, 2008, s. 87). Fremkomsten av den islamske revolusjonen i Iran og starten på Iran-Irak krigen (1980-1988) markerte toppen av konfrontasjonen, med arrestasjonen og henrettelsen av Mohammed Baqer al-Sadr og hans søster Bint al-Huda (Louër, 2008, s. 87). Det førte også til at familien al-Hakim ble hardt rammet, der mange av deres medlemmer ble arrestert og myrdet. Undertrykkelse av sjiaene ga et alvorlig slag for marja'iyya, som under ledelse av den stillegående Abu al-Qasem al-Khu'i, trakk seg fra politikken og dermed ble deres finansieringskild begrenset (Louër, 2008, s. 88).

I våre dager er det fortsatt sterke og innflytelses rike stemmer som forsvarer den tradisjonelle sjia retningen. Ayatollah Ali al-Sistani *“er sjia islams mest populære religiøse leder, med følgere verden over. Han har profilert seg på å dyrke uavhengighet av politikk og statsmakt og har vunnet status som «landsfader» i Sjia-Irak. Sistani er motstander av at*

religiøse lærde (ulama) skal holde politiske posisjoner” (Selvik, 2018, s. 57). Videre har Sistani vært i spissen blant de mest progressive kreftene i Irak og støttet opp om demokrati og nasjonal forsoning, han har bedt valgte representanter ta hensyn til folkets vilje (Khalili, 2019). Sistani er iransk født og vokst opp i Iran, men deler ikke ideene om et prestestyre og har tatt klart avstand fra Den islamske republikkens sammenveving av religion og politikk. Sistani er mot Teherans ideologi om velayat-e faqih. Kjetil Selvik (2018, s. 57) viser til at *“Ayatollahen er tilhenger av Iraks suverenitet og ser statsmakt som en nyttig buffer mot politisk revolusjonær islam. Han har lånt det politiske systemet sin autoritet og vunnet myndighetenes anerkjennelse tilbake”*. Politikerne i landet forsøker å sole seg i hans glans.

Etter 2003 forstod Sistani at sjiamuslimene som en majoritetsgruppe i Irak, kunne sikre innflytelse i et valgbasert system. Men å oppnå en sjia islamsk stat som i Iran, i et fler religiøst land som Irak, var ikke realistisk (Khalili, 2019). Det var med stor skepsis han så på væpnede militser som kjempet mot amerikanerne. Fordi militser som SCIRI, AAH og KH's lojalitet til Najafs tradisjonelle lederskap var i tvil, og Sistani fryktet at deres våpen kunne komme ut av kontroll. Dermed fremsto statsbyggingen som en attraktiv strategi, for å kunne redusere gjennomslagskraften til militante bevegelser (Selvik, 2018, s. 59). Det førte til at Sistani ble en sterk pådriver for å danne en stabil sentralregjering i Irak. Samtidig prøvde Iran systematisk å befeste sin posisjon og for å hindre at Irak blir en stabil og sterk sentralregjering. Selvik påpeker at *“Teheran har støttet politiske partier, pleiet kontakt med geistlige og politikere, trent og mobilisert militsgrupper, finansiert velferdstiltak og promotert sin statsteologi i sjia-muslimske læresteder”* (Selvik, 2018, s. 60). I kontrast til hva ayatollah Sistani, og Najaf ønsket for Irak.

Teherans og ayatollah Khomeinis doktrine om velayat-e faqih avviker fra Sistanis tolkning av religion og statsmakt. *Marja'*en fremholder at de skal ikke innblande seg i politikk og er skeptisk til den islamske republikkens revolusjonære agenda (Khalaji, 2006, ss. 14-15). Selvik sier at *“Iran betrakter Irak som en del av en bredere regional kontekst av konkurranse med sine internasjonale og regionale rivaler. Sistani er mer opptatt av å beskytte sitt læresteds uavhengighet som hviler på den irakiske statens overlevelse og relative autonomi fra Teheran”* (Selvik, 2018, s. 60).

Det er verdt å bemerke seg at Mohammed Baqer al-Sadr ofte blir betraktet som en forløper for Khomeinis forestillinger om velayat-e faqih. Hans arbeid har inspirert noen grunnleggende prinsipper i den islamske republikken i Iran (Mallat, 1993, ss. 59-60). Al-Sader utmerket seg som forfatter av banebrytende bidrag til islamsk samtidsstanke, spesielt *Our Philosophy* (1959), der han dekonstruerte marxistisk teori, og *Our Economics* (1961), der han

avslørte holdningen til islamsk teori om politisk økonomi (Rezaei & Seliktar, 2020, s. 84). Dette viser oss at de politiske ideene og teoriene var ikke ukjent for de irakiske sjiamuslimene, de selv besatte tanken om å delta i politiskstyre. Men var det de store ayatollaene som hindret den yngre generasjonen i å få utfold for disse tanker og ideer i datidens Irak.

Konseptualisering av militia

“A militia in today’s context is a recognizable irregular armed force operating within the territory of a weak and/or failing state” (Shultz, Farah, & Lochard, 2004).

For å forstå militser, bør vi vite hvordan de varierer i form, funksjon og tilhørighet. Den anerkjente politiske sosiologen Max Weber (1958) definerte staten som et menneskelig fellesskap, som med suksess har monopol på legitim bruk av vold innenfor et gitt territorium. Webers definisjon om maktmonopol er en idealtipe og dekker nødvendigvis ikke flere staters virkelighet i vår tid. For å anvende Webers definisjon om statlig maktmonopol til dagens Irak, står landets regjering overfor en konstant trussel av militser.

Militser viser stor variasjon i hvordan de mottar medlemmer med ingen formell militær trening og likevel er de i noen tilfeller dyktige (Shultz, Farah, & Lochard, 2004). I andre tilfeller fremstår de som, ikke noe mer enn en gjeng ekstremt voldelige kjeltringer som forgriper seg på sivilbefolkningen. Dette gjenspeiler seg i dagens Midtøsten, som er et resultat av flere tiår med lokale, regionale og internasjonale konflikter. Disse konfliktene har ført til at våpen er spredd over hele regionen, inkludert Irak uten at statene har kontroll over det. Som en konsekvens av dette, har flere militsergrupper blitt til, deriblant har SCIRI, AAH og KH blitt mektige aktører som påvirker politiske endringer i Irak.

Forskere og analytikere begynte først å gi seriøs oppmerksomhet til militser etter slutten av den kalde krigen (Marten, 2007). Siden slutten av Den kalde krigen har det blitt forsket en del på Irak og landets militser, men fortsatt gjenstår det mange sider av militsene å forske på. I den forbindelse er det interessant å undersøke hvilken faktor religion spiller i mobiliseringen av irakiske militser. Militser er ikke et nytt fenomen, vi finner spor av fenomenets opprinnelse helt tilbake til statsbyggingsprosessen i Europa i middelalderen. Ikke profesjonaliserte militser, slik vi ser i dag, men grupper bestående av borgere som ble oppfordret, gjennom egeninteresse, tvang eller ble betalt til å gripe til våpen for å kollektivt å forsvare riket (Gunn, Grummitt, & Cools, 2008). Selv med fenomenets lange historie, har militser vært et av de mest sjeldne studiene og minst definerte væpnede grupper (Thurber, 2014, s. 900), med andre ord,

litteraturen om militser er relativt svakt. Dette viser at denne oppgaven er relevant og at det er behov for å forske på fenomenet militser.

Som nevnt tidligere kan SCIRI, AAH og KH identifiseres under kategoriene proxy og prostats militser. Selv om prostats militser har eksistert siden antikken, er det først i løpet av de siste tiårene at de har fått mer oppmerksomhet som en del av forskningen på politisk vold mot regjeringsfiendtlige opprørere (Aliyev, 2016, s. 499). Juan Forero (2007) viser i sin studie til at slike militser ikke bare er grunnlagt av eller assosiert med regjeringseliter, men også finansiert av staten. Etter 2014 ble de fleste militsergruppene i Irak samlet under paraplyorganisasjonen Hashd al-Sha'abi, som er en integrert del av de irakiske sikkerhetsinstitusjonene og finansiert av staten Irak. Det er kontekstbasert hvordan SCIRI, AAH og KH vil forholde seg til regjeringen i Irak. Paul Rexton Kan (2019, s. 28) viser til at terrorister, opprørs og geriljaorganisasjoner er væpnede grupper som aktivt søker å styrte og erstatte staten, mens organiserte kriminelle eller gjenger forsøker å unndra seg eller svekke den, militser kan anses som en gruppe som handler mot en stats interesser eller i samråd med den. SCIRI, AAH og KH har ikke noe ønske om å styrte den irakiske regjeringen, men de har heller ikke noe interesse av at den er sterk. For en sterk sentral regjering svekker militsergruppens utvidelsesmulighet.

SCIRI, AAH og KH nyter åpent støtte av den irakiske staten og Iran. Martin Van Bruinessen (1996) viser i sine studier at selv om prostats militser nyter åpent støtte fra staten, har de fleste på grunn av deres aktiviteter ingen formell forbindelse til staten, og gruppene er finansiert av regjeringene, uformelt og i det skjulte. Her har noen regjeringer gjort en utmerket jobb med å skjule sine forbindelser til militserne, mens for andre er det vanskelig å skjule sin tilknytning (Grajales, 2011). Både Iran og analyseenheterne SCIRI, AAH og KH i denne oppgaven viser åpent tilknytning til hverandre.

Forholdet mellom militser og stater er komplekst. I noen tilfeller kan militserne være lokale beskyttere hvor forholdet til staten er gjenstand for endringer og utvikling (Barter, 2013, s. 79). De lokale militserne kan være anti opprørere eller være mot kriminelle væpnede grupper, selv om de nødvendigvis ikke er pro regjeringen. Et godt eksempel er de kurdiske militserne i Syria, YPG (People's Protection Units; På kurdisk: Yekîneyên Parastina Gel) (Yeşiltaş & Kardaş, 2018, s. 6). YPG slåss mot IS for å beskytte kurderne og deres områder i Syria, men organisasjonen har ingen formell relasjon til den syriske regjeringen.

Mobilisering av prostats militser skjer i en tilstand der staten ikke evner å håndtere den pågående sikkerhetssituasjonen ved hjelp av eksisterende formelle styrker. Iraks sikkerhetssituasjon etter invasjonen i 2003, er et godt eksempel på konstant ustabilitet og

langvarige sekteriske konflikter. Denne delen blir mer belyst senere i oppgaven under kapitlet USAs invasjonen av Irak i 2003: Grunnlaget for Irans økende innflytelse og støtte til sjiamilitser. Samtidig er veksten av militsene SCIRI, AAH og KH gode eksempler for at en stat Irak har en utfordrende sikkerhetssituasjon. Videre viser Huseyn Aliyev (2016 , s. 502) til at mobiliseringen av prostats militser skjer i en tilstand av enten fullstendig oppløsning av formelle sikkerhetstjenester og hæren, eller deres iboende svakhet, der staten er nær ved å miste både monopolet på bruk av vold og kontroll over sitt fysiske territorium. I et slik tilfelle viser Thurber (2014, s. 901) til at militser er med på å presse svake stater til å mislykkes, og det skaper større regional og global ustabilitet. Selv om regjeringen i Irak er svak og har behov for militsenes militære resurser, ser ikke det ut som om SCIRI, AAH og KH vil styrte regjeringen, men heller vil presse den mot et styresett slik som Iran er.

Militser kan representere spesifikke etniske eller religiøse stammer, klaner eller andre fellesgrupper (Shultz , Farah, & Lochard, 2004). Alle de tre analyseenhetene SCIRI, AAH og KH har religiøse og etniske motiver. Om en undersøker analyseenhetene dypere finner en elementer av klan, stammer osv. På grunn av begrepet «militser» vide omfang, kan begrepet være vanskelig å definere til kun en kategori. I sin definisjon viser Thurber (2014, s. 901) til at militser kan ses på som sosiopolitiske bevegelser, og ikke bare som krigsherrer, paramilitære eller Proxy.

Som oftest blir medlemmer av militsergruppene tiltrukket militsermiljøet, når staten ikke kan gi eller tilrettelegge for de grunnleggende rettighetene til folket. Det kan være for eksempel muligheter for arbeid, velferdstjenester eller sikkerhet. Et eksempel på dette, er da IS angrep Irak og tok irakiske territorium. Store deler av befolkningen følte på trusselen fra IS. Det gjorde at de fleste irakiske militser inkludert SCIRI, AAH og KH opplevde medlemsvekst. Når innbyggerne ser at de ikke har en reel mulighet til å få realisert sine drømmer og tilstrekkelig levestandard, bestemmer folk seg for å bli med i en militsergruppe. Thurber (2014, s. 901) hevder at en taktisk seier mot folkelig militser på slagmarken har liten effekt på disse grupperingene ettersom de har en sterk folkelig støtte, som igjen gir flere rekrutter, mens oppløsning av militsenes infrastruktur bare avler ytterligere harme ettersom befolkningen er avhengig av de sosiale tjenestene de yter. Dette kommer til uttrykk spesielt når det ikke er reelle muligheter til å forbedre levestandarden for innbyggerne.

Det er viktig å nevne at militser jobber hardt for å yte sosiale tjenester og beskytte sivilbefolkningen mot vold og elendighet (Thurber, 2014, s. 904). Hizbollah i Libanon har utviklet et omfattende velferdssystem for fattige og trengende, som inkluderer blant annet alt

fra sykehus, klinikker, barnehjem, utdanning og økonomisk bistand, dette ble gjort parallelt med veksten i de militære aktivitetene (Koya, 2006, s. 23). Denne modellen er kjent som Hizbollah modellen, noe SCIRI, AAH og KH også har prøvd å etterligne i de territoriene som er under deres styre. Videre viser Thurber (2014, s. 908) til at selv om deres væpnede styrker er en viktig del av de irakiske militsene, har de klart å gi tjenester og opprettholde lov og orden i fravær av staten, og dette har gjort at militsene ble populære i deres respektive regioner. Det er et godt kjennetegn til Hizbollah modellen som er støttet og utviklet av Iran

Prostatsmilits

Det er et faktum at prostatsmilits eksisterer utenfor statsstrukturen. I Iraks tilfelle er militsene anerkjent som en del av statens sikkerhetsstruktur. Det er flere grunner til som gjør at militser eksisterer utenfor staten, og det er ikke bare på grunn av regjeringers form overfor dem, men også på grunn av militsers egne interesser for å bevare en vis autonomi fra staten (Aliyev, 2016). Mens tidligere studier av militser, assosierte fremveksten av militsgruppene med svake stater eller kollaps av statlige institusjoner, har nyere litteratur avvist en direkte sammenheng mellom statens kapasitet og fremveksten av militser (Mazzei, 2009). Dette er en effektiv måte for staten å bruke militsene slik den egentlig ønsker, og som den regulære hæren ikke kan brukes til. Videre viser Sabine C. Carey, Michael P. Colaresi og Neil J. Mitchell (2015) til at både svake og sterke stater har utplassert militser, for å unngå ansvarlighet for sivilt overgrep i konflikter, og for at bevisene til utspilt vold ikke skal kunne føres tilbake til statelige institusjoner, men heller til grupperinger uavhengige av regjeringer.

Mobiliseringsprosess av SCIRI, AAH og KH har skjedd ved hjelp av Iran. Militsene har mottatt finansiell støtte, logistikk og fått muligheten til å trene i trygge områder beskyttet av Iran. Patron-klient er en god definisjon på forhold mellom Iran og analyseenhetene i denne oppgaven. Denne typen forhold defineres av James C. Scott (1972, s. 92) slik: et patron-klient forhold er et utvekslingsforhold mellom roller som kan defineres som et spesielt tilfelle av dyadiske (to-person) bånd som involverer et stort sett instrumentelt vennskap, der et individ med høyere sosioøkonomisk status (patron) bruker sin egen innflytelse og ressurser til å gi beskyttelse og fordeler, eller begge deler, for en person med lavere status (klient) som på sin side gjengjelder ved å tilby generell støtte og bistand, inkludert personlige tjenester, til beskytteren. Denne definisjonen er mange forskere enig i at det viser det asymmetriske forholdet mellom stat og militser. Rachel Adler (2002, s. 136) viser til at statens muligheter til å ha tilgang

til ressurser som klienten ikke er i stand til å sikre uten førstnevnte bistand, og på den måten utnytter staten sin gjeldssatte «klient» for å oppnå sin egen agenda. Utover dette kan stater tilby militsene både finansielt og logistisk støtte, i tillegg til utstyr, et trygt sted å trene og organisere seg.

Denne oppgavens hovedfokus vil være hvordan Iran har brukt religion for å rekruttere irakiske sjia militser. For å avdekke svaret på oppgavens spørsmål vil søkelyset være på religiøse og ideologiske trekk. Alle de tre analyseenhetene denne oppgaven undersøker har hatt roller som har påvirket interne anliggende i Irak. Om det har vært krigen mot IS, konflikt med kurderne i landet eller den generelle sikkerhetssituasjonen. Den nøyaktige rollen til proregjeringsmilitser i borgerkriger er mangfoldig, noen militsgrupper fungerer som sivile forsvarsenheter, eller som landsbyvakter (Kalyvas, 2006, s. 107). Som tidligere nevnt i dette kapitlet, kan slike grupperinger være av etniske eller religiøs karakter. Også SCIRI, AAH og KH har beskyttet sin sivilbefolkning og sine helligdommer. Mens andre opererer som skyggefulle dødsskvadroner som jakter på opprørere og deres supportere (Clayton & Thomson, 2014). Sist nevntes evne til å få tilgang til lokale informasjonsnettverk og rekruttere frafalne opprørere forsyner vanlige sikkerhetsstyrker med unik etterretning om opprørere (Peic, 2014). På denne måten blir proregjeringsmilitsene svært gode og effektive, og i noen tilfeller uerstattelig støttespillere for den regulære hæren. Dette forholdet anses å være fordelaktig for staten, sett i perspektiv av dens posisjon, selv om begge parter ser fordelaktig på et slikt forholde (Adler, 2002, s. 135). I tillegg til det kan ideologiske og religiøse tilknyttede militser være et mer «trygt valg» for staten enn andre grupper, da slike egenskaper kan øke gruppens lojalitet overfor staten (Bapat, 2011, s. 5).

Prostatsmilitser opprettholder sine egne agendaer og oppfatninger av å håndtere regjeringens motstandere. Ettersom prostats militsstyrke øker i forhold til regjeringen, som de irakiske sjia militsene utfordre staten og ignorere regjeringen (Aliyev, 2017, s. 634). Imidlertid beviser det at selv om militsene er støttet av regjeringen, bør maktbalanse være til fordel for den irakiske staten. Hvis ikke mister staten autoritet og grepet om monopol på vold slik Max Weber definerer statens makt. Om maktforholdet utfordres av militser kan staten miste territorier og ikke minst økonomiske fordeler. I en slik situasjonen kan militsene vende seg mot regjeringen. Videre viser Aliyev (2017, s. 635) til at selv om beskyttelse av regjeringen kan være et av de viktigste insentivene til militsledelse, har de individuelle stridende, en sterk tendens til å bli drevet av materielle insentiver.

Ettersom SCIRI, AAH og KH er blitt tallrike og tungt bevæpnede irakiske sjia militsene

(Aliyev, 2017, s. 634). Kan de utfordre staten, regjeringen, landets og regionens stabilitet. For i sine roller i væpnede konflikter manifesterer militser seg som avgjørende konfliktprotagonister, som eksisterer utenfor dikotomien mellom regjeringen og opprørerne (Aliyev, 2017, s. 634). Et slik handlingsrom gir militsene mulighet til å befeste sin posisjon innad i statens institusjoner. De irakiske sjiamilits styrkene ble etablert av det irakiske innenriksdepartementet, og er i teorien underlagt de samme juridiske rammene og reguleringene som landets sikkerhetsstyrker, men i praksis er flertallet utenfor myndighetenes kontroll (Aliyev, 2016, s. 504). Med andre ord besitter militsene sterke forhandlingskort. Slik det er gjort i dagens Irak, der SCIRI styrer og har styrt forskjellige departementer. Aliyev (2016, s. 505) viser til at irakiske sjiamilitser har skaffet militær styrke som kan sammenlignes med den vanlige hæren, representasjon i regjeringen og betydelig folkelig legitimitet.

Militsenes stadige innblanding i politikken, og forhold som er på regjeringnivå i Irak, viser at SCIRI, AAH og KH ikke er interessert i snarlig stabilitet i landet. Selv om Irak på nåværende tidspunkt ikke er i borgerkrig, eksisterer det en kontinuerlig trussel om sekterisk væpnede konflikt. Proregjeringsmilits involvert i borgerkriger fungerer som spillere med vetorett, grunnet egeninteresser som ser seg selv tjent med lengre konfliktvarighet (Aliyev, 2017, s. 635). Grunnen til at militsene er interessert i at konfliktene skal vare lenger, kommer av deres ønske om å øke deres inntekter fra ulovlige virksomheter, politisk innflytelse innad i staten, ha monopol på vold og kontroll av territorier (Aliyev, 2017, s. 635). Med de overnevnte argumentene er det åpenbart at militser utfører ikke bare oppgaver som er betrodd til dem av staten, men de forfølger også sine egne interesser. Disse interessene inkluderer det å hente ut økonomiske fordeler fra konfliktene (Jentzsch, Kalyvas, & Schubiger, 2015). I følge Kalyvas (2006, s. 107) er militser kjent for sitt engasjement i narkotikahandel, menneskesmugling, smugling og innsats for å oppnå profitt fra naturressurser som olje, tømmer og edelstener.

Proxy milits: SCIRI, AAH og KH

SCIRI, AAH og KH proklamerer åpent for sine tette bånd til Iran, og deres opptreden viser tydelig at disse organisasjonene er av iransk proxy. I analysedelen, hvor oppgaven gjennom å undersøke mobiliseringsprosessen av alle tre enhetene, vil det vises at de er del av Irans asymmetriske krigføring. Deres tette kontakt og mobilisering samt indoktrinering benyttet av alle tre analyseenheter, vil vise av de er av iransk proxy, og tjener Irans utenrikspolitiske agenda.

Empirien viser at proxy aktører i krigføring ikke er et nytt fenomen. Proxy aktører har

vært et instrument for utenrikspolitikk og et trekk ved mellomstatlig konkurranse gjennom tidene. Mektige stater har ofte støttet opprørsgrupper som opererer på motstanders territorium (Wither, 2020, s. 18). Andrew Mumford gir en bred definisjon som dekker tradisjonell proxy krigføring som involverer intervensjon fra en fremmed makt: *“conflicts in which a third party intervenes indirect in order to influence the strategic outcome in favor of its favorite faction”* (Mumford, 2013, s. 40).

Geraint Hughes gir en mer spesifikt militært definisjon av proxy: væpnede konflikter der de krigførende bruker tredjeparter, som enten et supplementært middel til å føre krig, eller som en erstatning for direkte tilsetning av deres egne hærer (Hughes, 2012, s. 2). Videre har forskerne Andreas Krieg og Jean-Marc Rickli introdusert et nytt begrep og det er «surrogatkrigføring». Krieg og Rickli (2018, s. 115) forsøker med det å fange opp og henviser til den større kompleksiteten til moderne proxy krigføring, som involverer tekniske så vel som menneskelige proxy, inkludert ubemannede kampsystemer og cyberkrigføring.

Folkelig mobilisering er viktig for militser, fordi det er blant de menneskelige ressursene de skal bygge sine styrker. SCIRI, AAH og KH har i varierte grad mobilisert blant Iraks befolkning. Slike mobiliseringer er nødvendig for en politisk aktør, der de kan fremsette kollektive krav på vegne av deres tilhengere (Tilly & Tarrow, 2015). Mobilisering og handling av politiske aktører omtales som politisk entreprenør. Fiona B. Adamson (2005, s. 33) definerer slike mobiliseringer som mobiliteten til mennesker, kapital og varer, ideer og informasjon kombineres for å produsere transnasjonale ressursbaser og valgkretser som kan utnyttes av ikke statlige politiske entreprenører i prosessen med politisk mobilisering. Ifølge Peter Vermeersch (2011, s. 1) overtaler vanligvis politiske entreprenører folk til å stemme, protestere, kreve, drive kampanje eller melde seg inn i et politisk parti, men det kan også inkludere mer ukonvensjonelle politiske handlinger, som mobilisering av væpnet motstand. I en slik tilfelle er Iran en politisk entreprenør, som aktivt rekrutterer og mobiliserer irakiske sjiamilitser.

SCIRI, AAH og KH er iransk proxy, og fungerer som en alliert av den lokale staten Irak (Thurber, 2014, s. 904). Disse militsene kan både innta en mer nøytral holdning, og tilby staten Irak muligheten for støtte, men kan også være en trussel om opprør dersom den irakiske regjeringen ikke oppfører seg i samsvar med Irans regionale politikk. Dette gjenspeiler seg tydelig i holdningen til oppgavens analyseenheter SCIRI, AAH og KH, og det gjør dem til en patron-klient i forhold til Iran. Videre økningen av væpnede ikke statlige grupper i sikkerhetsbildet etter den kalde krigen har gitt eksterne aktører muligheter til å engasjere seg i nye og stadig mer komplekse strategier for intervensjon og sponning (Thurber, 2014, s. 904). I

den forbindelse har Iran vært spesielt kjent for sine sterke relasjoner, som landet har dannet med væpnede grupper over hele Midtøsten, denne relasjonen strekker seg fra Hamas i Palestina, til Hizbollah i Libanon, til en rekke sjia grupper i Irak (Forrest, 2009). Mange analytikere anser forholdet mellom Iran og disse grupperingene som et surrogatforhold, der militsen ganske enkelt reagerer på kommandoene fra Iran (Kagan, 2007). Andre forskere har begynt å se det fra et annet og en mer kompleks tilnærming, som heter principal-agent teori for å forstå dynamikken bedre i innflytelse mellom væpnet gruppe og ekstern stat (Salehyan, 2010).

Endringene som har skjedd etter den kalde krigen og geopolitisk i Midtøsten, har ført til at IRGC-QF i dag er et av de største og mest erfarne hybrid styrkene (Uskowi, 2019, s. 11). Styrkene til Irans IRGC-QF inkluderer også irakiske sjia militser, samtidig som alle militsene rundt i regionen er en del av Irans asymmetriske krigføring. På denne måten minimerer Iran muligheten for direkte militær konfrontasjon med sine motstandere. Mektige stater har ofte støttet opprørsgrupper som opererer på motstanders territorium eller brukt militser og leiesoldater for å støtte en klientstat i en intern konflikt, dette for å unngå direkte involvering i de interne konfliktene (Wither, 2020, s. 18). Fram til slutten av den kalde krigen var de mest dominerende statene som brukte proxy USA og Sovjetunionen. Begge stormaktene forsøkte å utfordre hverandre på alle plan, til og med militært, men uten å risikere en direkte militært konfrontasjon, for en direkte militær konfrontasjon mellom USA og Sovjetunionen kunne fort føre til atomkrig (Wither, 2020, s. 18).

Metode

For å besvare forskningsspørsmålet; hvordan bruker Iran ideologien velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak? Er den valgte metoden i denne forskningen casestudie og en kvalitativ forskningsdesign. I og med forskningsspørsmålet er casebasert, er casestudiet det mest hensiktsmessig for å løse denne type oppgave. Ved innhenting av data brukes det prosessporing og sekundærdata. For å kombinere oppgavens teoretiske rammeverk, blir deduktiv forskningsdesign brukt, i den forstand at den både prøver og utvikler eksisterende teorier. Det er tenkt å bruke den forklarende casestudiemodellen. Oppgaven kan ikke være basert på kvantitativ forskningsdesign, fordi oppgaven er ikke basert på tall eller andre mengdetemer. Med denne metoden blir en begrenset mengde eller antall av Irans mobilisering av sjia militser belyst. Det resulterer i at jeg kan ikke undersøke et mer generelt argument for

hvordan Iran mobilisere sjiamilitser i regionen. Denne oppgaven forsker kun på deler av Irans transnasjonale mobilisering av væpnede motstand.

Utvelgelse av analyseenhetene SCIRI, AAH og KH

Forskningsspørsmålet i denne oppgaven søker å forklare et samtidfenomen der Iran stadig utfordrer andre regionale stater, både militært og ideologisk. Samtidig som landet utvider sitt politiske spillerom, endres konteksten stadig. Siden Irak har vært i kontinuerlig krig og uro helt siden landets dannelse i 1921, og videre etter 2003. Har disse urolighetene og stadig endringene gjort det interessant å sette søkelyset på Irans rolle i Irak. Men utfordringene blir å vise Irans virkelige rolle på grunn av dens skjulte karakter landet har overfor Irak. Samtidig som fenomenet spenner seg over en tidsperiode på over førti år, har konteksten utviklet og endret seg drastisk. Hensikten med denne oppgaven er å bruke innsikten i funnene til å si noe om et større fenomen (Andersen, 2013, s. 15). Det vil si hvordan bruker Iran ideologien velayate faqih i mobiliseringen av militser i Irak. For å svare på spørsmålet har oppgaven valgt å belyse tre enheter ifra et større fenomen. Siden det er vanskelig å undersøke alle mobiliseringsprosesser Iran står bak i Midtøsten, har valget falt på disse tre enhetene i Irak.

John Gerring (2007, s. 49) beskriver at casestudieanalyse setter søkelys på et lite antall tilfeller som forventes å gi innsikt i en årsakssammenheng på tvers av en større populasjon av saker. Selv om valgt har vært å skrive om Irans mobilisering i Irak, er det viktig å avklarere at det er mange titalls irakiske sjia militser, der de fleste tilsynelatende er mobilisert av Iran. Dette gir meg muligheten til å kunne forske på mange caser, for å besvare forskningsspørsmålet i denne oppgaven. Men med oppgavens begrensede omfang har jeg valgt å sette søkelys på Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq, Asa'ib Ahl al-Haq og Kata'ib Hezbollah. Denne begrensningen gir meg mulighet til å kunne forske dypere på hvert enkelt tilfelle av de utvalgte enhetene. Dette valget anses som både nødvendig og fordelaktig, for å kunne analysere og forstå et komplekst fenomen.

Tilgangen til tilstrekkelig data har vært nødvendig og viktig i avveiningene for utvelgelsen av de tre enhetene. Det er ikke tvil om at analyseenhetene som har rikt med data er avgjørende for forskningsspørsmålet, og spesielt når forskeren skal teste teorier ved bruk av prosessoring (Andersen, 2013, ss. 149-150). Valg av analyseenhetene har blitt vurdert etter flere kriterier, og avveininger. Analyseenheter som har rikt med data, gir forskeren flere fordeler, blant annet flere kilder og innfallsvinkler til å se årsak virkning på. Videre viser Stephen Van Evera (1997, s. 79) at jo mer data forskeren har, jo flere spørsmål kan besvares.

I hvert tilfelle er målet med caseutvalgelse å fange opp hele spekteret av variasjoner og dybde av interesse (Gerring, 2007, s. 98). Det er åpenbart at sammenligning med det brede utvalget av mobilisering av irakiske sjia militser, blir de tre valgte casene relativt få grupper i forhold til antallet grupperinger i Irak. Det er mange grupper som har erklært sin lojalitet til Iran, i stedet for lojalitet til nasjonalstaten deres Irak. Disse gruppene og spesielt deres ledere har nære, veletablerte religiøse, økonomiske og politiske forhold til IRGC-QF, og iranske ledere (Erstad, 2018, s. 24). Dermed gir de tre utvalgte analyseenheter i denne oppgaven godt grunnlag for å undersøke forholdet til hvordan Iran bruker velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak.

Disse tre analyseenheter er et godt representative for det større fenomenet av Irans mobilisering av transnasjonale væpnede motstand. Ikke minst fordi organiseringsmodellen som de tre tilfellene er basert på, er svært lik de tidligere modellene organisasjonen har brukt i mobilisert av Hizbollah i Libanon. Gerring og Seawright (2008, s. 296) viser til i sine forskinger at utvalgte caser bør være *“a representative sample and useful variation on the dimensions of theoretical interest”*. Analyseenheter denne oppgaven har valgt å undersøke er i stor grad en typisk case tilnærming.

For å velge ut case er det gjort vurderinger ut ifra det perspektiv at: 1) det er tilstrekkelig tilgjengelig bevis for å knytte Iran til mobiliseringsprosessen, 2) hvor stor rolle militsgruppene spiller i Irak, 3) om disse grupperingene besitter politisk innflytelse og 4) om det finnes tilfredsstillende nok tilgjengelig data for å besvare forskningsspørsmålet på en forsvarlig måte. Dette har vært hovedkriteriene for utvalgelse av caser.

Målet med å sette søkelys på et fåtall caser er å kunne gi innsikt i en årsakssammenheng om et større fenomen, selv om dette er en begrensning og analytisk utfordring (Andersen, 2013, s. 15). Med dette grunnlaget tar oppgaven for seg kun tre analyseenheter, som er en liten del av et mye større fenomen. Selv om det blir vanskelig å gi en mer generell og konkret påstand om Irans mobilisering av sjia militser og deres mobilisering av væpnede motstandsgrupper. Samtidig er disse tre analyseenheter viktige og har stor innflytelse og politisk påvirkning i Irak, som gjør de enheter interessante til å sette søkelyset på. Disse tre grupperingene er både innflytningsrike og besitter betydelig politiske makt Irak, i tillegg til at de har Irans mektige IRGC-QF i ryggen.

Dagens situasjon i Irak, og militsenes stadige større innflytelse i landet gi en økt forståelse for hvordan sjia militsen er blitt til i Irak. Gevinsten av en slik forskning er å belyse flere grupper sin dannelse i lys av Irans mobilisering av sine nære allierte i regionen. Dessuten

kan disse analyseenhetene gi en innsikt i hvordan Iran bruker religion bevisst, som et av sine mest effektive mekanismer for å rekruttere og bygge et nettverk i sin asymmetriske krigføring. Det er ikke til å legge skjul på at oppgaven har sine svakheter. Et av svakhetene er at en får ikke forsket på alle sjia militsene som finnes i Irak. Antallet er tilsynelatende mange, og hvor mange av dem har tilknytning til Iran, er en svakhet. Dermed er det nødvendig med en avgrensning for å kunne besvare forskningsspørsmålet på en tilstrekkelig og forsvarlig måte.

Oppgaven har en definert tidsramme fra den iranske revolusjonen i 1979, til uttrekking av amerikanske kampstyrker i Irak i 2021. Valget av tidsrammen ble tatt med mål om å kunne identifisere konteksten av Irans mobilisering av irakiske sjia militser. Som kan gi nyttig innsikt i kontinuitet eller endringer i dette aspektet av Irans sikkerhets- og utenriks-politikk. Hvor eksport av den islamske revolusjonens ideer og ideologien om velayat-e faqih som ayatollah Khomeini i sin tid ville eksportere til andre land i regionen er sentralt i oppgaven.

Casestudie som forskning design

“The intensive study of a single case where the purpose of the study is- at least in part- to shed light on a larger class of cases” (Gerring, 2007, s. 20).

Valget av casestudiet som forskningsdesign for dette studiet, var på grunn av at casestudiet egnet seg bedre på kvalitativ undersøkelse (Gerring, 2007, s. 10). Slik Svein S. Andersen (2013, s. 14) beskriver *“det kvalitative i casestudier ligger i den generelle forskningstilnærmingen og ulike former for datainnsamling og analyse.* John Gerring (2007, s. 13) i sin studie viser til at casestudiet kan dekke både kvantitativ og kvalitativ undersøkelse, eller en kombinasjon av begge to. Andersen (2013, s. 14) viser til at casestudier kan ses på som et mer fleksibelt forskningsdesign, der det ikke utelukker tall og statistikk i beskrivelsen av undersøkelsenheten. Med disse argumentene som bakgrunn, viser det seg at casestudier er fleksible, og egner seg mer til å besvare spørsmålet om hvordan Iran bruker velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak.

“Case studies can serve five main purposes: testing theories, creating theories, identifying antecedent conditions, testing the importance of these antecedent conditions, and explaining case of intrinsic importance” (Evera, 1997, s. 55).

For å samle inn, presentere og analysere data på en sikker måte er det avgjørende med et tilstrekkelig forskningsdesign (Yin, 2018, s. 26). I følge Chava Frankfort-Nachmias, David

Nachmias og Jack DeWaard (2014) kan forskningsdesignet sees på som en «blåkopi» for forskningen, som bør konstrueres med studiets formål som hovedkriteriet. På denne måten vil forskeren være bedre rustet til å koble logisk empiri med studiets forskningsspørsmål, og til slutt gi en konklusjonen (Yin, 2018, s. 26). For å besvare spørsmålet i denne oppgaven har jeg valgt forklarende casestudie som forskningsdesign. Der valgte caser som skal undersøkes er SCIRI, AAH og KH, som igjen er en del av et større fenomen, nemlig Irans transnasjonale mobilisering av væpnet motstand.

Ifølge Andersen er (2013, s. 16) “*casestudier er datainnsamling og analyse en prosess der hypoteser om samlede tolkninger og årsakssammenhenger formuleres og prøves ut underveis*”. Videre viser Robert K. Yin (2018, s. 15) at casestudiet er en empirisk metode som undersøker et samtidfenomen (casen) i dybden og innenfor dens virkelige kontekst, spesielt når grensene mellom fenomen og kontekst ikke er tydelige. Også Gerring (2007, s. 19) gir en definisjon på casestudiet som et avgrenset fenomen, en enhet observerer på et enkelt tidspunkt eller over en viss tidsperiode, der det er klare definerte politiske eller sosiale enheter og institusjoner, vanligvis et hoved fenomen ved studiet. I tråd med disse argumentene undersøker denne oppgaven fenomenet; Irans mobilisering av transnasjonale væpnede motstand, og tidsperioden er fra 1979-2021.

En forsker kan også inkludere flere caser når en utfører casestudieforskning, det er multiple casestudies (Gerring, 2007, s. 21). De valgte casene for denne oppgaven er tre mobiliseringsprosesser, som vil bli undersøkt detaljert i rekkefølge for å se om hendelsene utspiller seg og om aktørene i mobiliseringsprosessene handler slik teorien forutsier (Evera, 1997, s. 29). Sådan vil det teoretiske rammeverket lede analysen, som innebærer at teorien skal testes gjennom observasjon og empiri (Evera, 1997, s. 27). Det er i en slik tilfelle den deduktive fremstillingen av oppgaven kommer frem, da oppgaven søker å teste og utvikle eksisterende teorier.

Hvorfor casestudie?

Casestudier og komparative design bygger på et lite antall analyseenheter. Analyseenheter kan være individer, familier, bedrifter, organisasjoner eller land. Både kvantitative og kvalitative forskningsstrategier er vanlig å anvende i casestudier og komparative design. Casestudier omfatter gjerne en eller få analyseenheter som er gjenstand for en intensiv undersøkelse (Andersen, 2013, s. 14). I denne oppgavens tilfelle er det også en sammenlignende oppgave, da det er tre enheter som gjennomgår mobiliserings prosesser, for så å bli en del av

Irans ideologiske og militære allierte. Videre sammenligner komparative design to eller flere caser; ofte er det en tverrkulturell sammenligning av to eller flere land. Det er ikke uvanlig at et forskningsopplegg kan basere seg på trekk fra flere typer design (Ringdal, 2018).

I følge Yin (2018, s. 1) er casestudiet et hensiktsmessig forskningsdesign for forskere som ønsker å forstå et reelt tilfelle, der kontekstuelle forhold er avgjørende for å oppnå en slik forståelse. Tilsvarende hevder Andersen (2013, s. 15) at casestudier er *“et alternativ til konvensjonell vitenskapelighet: som en kritisk, kvalitativ eller antipositivistisk tilnærming som gjør det mulig å gripe det særegne ved mennesker og samfunn”*. Når en forsker arbeider med en stor mengde kvalitativ data, er det fordelaktig å utvikle et teoretisk rammeverk som vil veilede forskningsdesign, datainnsamling og analyse, i tillegg til å gjøre antagelser klare (Yin, 2018, s. 15).

Oppgavens forskningsspørsmål og formål i betraktning, er en viktig forutsetning ved valg av forskningsdesign og metode for å klassifisere formen på forskningsspørsmålet som stilles (Yin, 2018, s. 11). Forskningsspørsmål som bruker ordene "hvordan" og "hvorfor" er mer forklarende enn beskrivende, og kan føre til at casestudiet, i historisk eller eksperimentell analyse er den foretrukne forskningsmetoden (Yin, 2018, ss. 10-11). Dette er fordi slike spørsmål gjelder sporing av operasjonelle prosesser over tid (Yin, 2018, s. 10). Det forklarende casestudiet anses derfor å være en meningsfull tilnærming, for å belyse hvordan Iran bruker velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak. Ut ifra disse definisjonene er det den forklarende metoden som er mest hensiktsmessige å bruke for å kunne besvare oppgavens spørsmål.

Hovedmotivasjonen for denne oppgaven er å forstå og belyse kompleksiteten i et fenomen, og med dette som utgangspunkt er casestudier ansett som den mest passende metoden. Det kan ikke utelukkes at denne metoden som andre metoder også har sine svakheter. En av kritikkene rettet mot casestudier er at den bare er beskrivende (Gerring, 2012). I denne oppgavens tilfelle er det en styrke enn en svakhet, for denne metoden tillater meg å undersøke et stort spekter av materiale på en omfattende måte. Dermed anser jeg at fordelene overveier svakhetene ved metoden. Som gjør det avgjørende å bruke casestudier som forskningsdesign for å besvare denne oppgavens forskningsspørsmål.

Prosesssporing som metode

“Process tracing methodology gain strong controls from the uniform character of the background conditions of the case” (Evera, 1997, s. 52).

Det er åpenbart at analysestrukturen i denne oppgaven er teoretisk avledet, som igjen krever en prosessporing for å få dybdeinnsyn i analyse enhetene. For å avdekke hvor stor rolle religion spiller i mobiliseringen av irakiske sjia militser. Er det nødvendig med en prosessporing, for å vite om religion er en medvirkende årsak i mobiliseringsmekanismen. Analysen er avhengig av en omfattende samling av empiriske bevis, for å undersøke de foreslåtte årsaksmekanismene som har ført til en så omfattende mobilisering av sjiamilitser i Irak. Andersen (2013, s. 149) viser til at en prosessporing ikke skal være det samme som en detaljert kronologi. Mens Alexander L. George og Andrew Bennett (2005, s. 205) sier at årsakssammenhenger må forankres i modeller som kan underbygges uavhengig av den konkrete prosessen som skal forklares. En annen viktig forutsetning for prosessporing er å kunne danne overbevisende kontinuitet i en årsakskjede (Andersen, 2013, s. 149). I og med at denne oppgaven skal forsøke å finne ut om religion har vært en medvirkende årsak til mobiliseringsprosessen, blir prosessporing ansett som en hensiktsmessig og passende tilnærming.

Prosessporings metoden forsøker å identifisere den mellomliggende årsaks prosessen, årsakskjeden og årsaksmekanismen mellom en uavhengig variabel eller variabler, og utfallet av den avhengige variabelen (George & Bennett, 2005, s. 233). Andersen (2013, s. 150) påpeker at *“noen ganger vil detaljerte studier avdekke nye mekanismer som enten a) kan knyttes til eksisterende teori, b) generaliseres i lys av observasjoner fra andre studier eller, c) representere nye observasjoner som kan generaliseres i lys av seinere empirisk kunnskap”*. Videre påpeker George & Bennett (2005, s. 238) i sine studier, at ved bruk av teorier til å utvikle svar på forskning av case gjennom prosessporing, fører til at alle de mellomliggende trinnene i en case må være forutsagt av en hypotese, hvis ikke må hypotesen endres eller nyanseres betydelig for å kunne forklare casen.

Det er den forklarende metoden i casestudieforskning som kan gi muligheten til å produsere og oppdage årsaksmekanismer et fenomen har oppstått gjennom, og som vi nødvendigvis ikke kan få resultater på eller forstå kun ved statistikk. Prosessporing er en metode for å identifisere trinn i en årsaks prosess som fører til utfallet av en gitt avhengig variabel i en bestemt sak, i en bestemt historisk kontekst (George & Bennett, 2005, s. 176). *“Prosessporing genererer i et stort antall observasjoner innen en case som må evalueres i forhold til analytisk baserte forventninger”* (Andersen, 2013, s. 151). Evera sier (1997, s. 65) at *“Process predictions are often unique no other theories predict the same pattern of events or the same actor testimony on their motives hence process tracing often offer strong test of theory”*.

Datainnsamling om SCIRI, AAH og KH

Data er “*systematically collected elements of information about the world*” (King, Keohane, & Verba, 1994, s. 23). Data kan både være kvalitativ og kvantitativ, men det er forskningens form som avgjør hvordan dataen brukes. I denne oppgavens tilfelle er dataene kvalitativ dokumentanalyse. Den type analyse baserer seg på store mengder informasjon, og vektlegger ord fremfor tall i analysen av de innsamlede dataene (Andersen, 2013, s. 43). For å besvare hvordan Iran bruker religion i rekrutteringen av militser i Irak, er det viktig å finne årsaksmekanismen som har fungert for SCIRI, AAH og KH. På bakgrunn av det, er oppgaven basert på en systematisk og dypgående gjennomgang av sekundære kilder. Organisering av fakta i form av observerbare data av en spesifikk teori, gir flere viktige og fordelaktige resultater ved utforming og gjennomføring av forskning (King, Keohane, & Verba, 1994, s. 46). I denne oppgaven er datasamlingen ført opp etter en kategorisk orden, med fokus på å kunne gi indikatorer på mekanismene Iran har tatt i bruk i rekrutteringsprosessen av irakiske sjiamilitser.

Sekundære kilder er en viktig og sentral del av denne oppgaven. Samtidig kan en ikke stole helt på all tilgjengelig data, da det kan være villedende, dermed er det viktig at en forsker er kritisk til kildene som er tilgjengelig. Når en forsker utfører casestudieforskning, er det viktig at forskeren stoler på flere kilder, som bør være samstemt på en triangulert måte (Yin, 2018, s. 15). Dermed bør en være kritisk til hvordan og hvilke data en samler inn. Denne oppgavens tekstmateriale er basert på data fra offisielle dokumenter, avisartikler, pressemeldinger, tidligere forskning og annen eksisterende litteratur om Irans rolle i regionen, og mobilisering av militser i regionen.

Validitet

Validitet innen forskning henviser om forskningen er gyldig. Så for at en forsker skal kunne være sikker på at konklusjonene har gyldighet, må forskeren blant annet være sikker på at den måler det som er tenkt å måle. Dette gjelder både kvalitativ og kvantitativ forskning. Det en skal undersøke, måle eller avdekke i den virkeligheten en har tatt utgangspunkt i (Helle & Bø, 2013), kan føre til at en ikke får hundre prosent validitet, dermed må forskerne se på graden av validitet for å avgjøre om noe er gyldig eller ei (Cohen, Manion, & Keith, 2007). For enhver undersøkelse en forsker gjør, er det viktig å avgjøre om resultatene er tilstrekkelig valide og om disse resultatene kan brukes i forskningssammenheng. Dermed er validitet hjørnesteinen innen forskning. For hvis en undersøkelse mangler validitet, kan den anses som verdiløs (Cohen,

Manion, & Keith, 2007).

Denne oppgaven undersøker hvordan Iran bruker religion i mobiliseringen av irakiske sjia militser. Der ayatollah Khomeini tidlig i den iranske revolusjonen lovt å eksportere ideen om velayat-e faqih til andre land i regionen. Analyseenheterne SCIRI, AAH og KH proklamerer blant annet at deres politiske, religiøse og åndelige leder i dag er Irans øverste leder ayatolla Ali Khamenei. Med en slik proklamering blir oppgavens validitet relativt høyt.

Intern validitet

Intern validitet er hovedsakelig relatert til spørsmålet om kausale slutninger (Yin, 2018, ss. 44-45). Det vil si observasjonen gjort i sekundærdata viser til årsak – virkning. I denne oppgaven trekker man en slutning basert på årsaksforholdene. Dette viser at intern validitet i hovedsak er et spørsmål om kausale slutninger, også for denne forskningsoppgaven om casestudier. For eksempel viser Yin (2018, s. 45) i sin forskning at når en forsker prøver å forklare hvorfor eller hvordan x førte til hendelsen y , bør forskeren vise til at det faktisk ikke er andre faktorer enn x som kan ha forårsaket y . Det er derfor viktig at forskeren ikke feilaktig konkluderer årsakssammenhengen mellom x og y uten å vite at det faktisk var z som forårsaket y . Hvis dette er tilfellet, viser det seg at forskeren ikke har kunnet håndtere trusselen mot intern validitet.

Casestudieforskning lider av representativitetsproblemer fordi den per definisjon inkluderer bare et lite antall tilfeller av et mer generelt fenomen (Gerring, 2007, s. 45). Denne bekymringen deler også Robert Yin (2018, s. 45) som sier at bekymringen over intern validitet for casestudieforskning, er at fenomenet strekker seg over et bredere problemet, dermed blir det vanskelig å trekke slutninger. Seleksjon er en vanlig trussel mot indre validitet. Denne trusselen blir relevant dersom de ulike gruppene i eksperimentet ikke er like. I denne oppgaven er det valgt ut de tre mest innflytelsesrike militsene som står nær Iran, SCIRI, AAH og KH, men antallet militsgrupper Iran har stått bak, når det gjelder mobilisering bare i Irak er mang flere. Med dette som bakgrunn er det en åpenbar utfordring, i så fall om en vil gi en generell konklusjon av militsgruppene. Slik Gary King, Robert O. Keohane og Sidney Verba (1994, s. 76) viser til betyr det ikke at man skal unngå forsøk på kausal slutning, selv om det er tilstedeværelse av usikkerhet. Men på en annen side anses prosessoring som en god mekanisme for å maksimere evnen til å nå kausal slutning i en slik casestudie (Bennett, 2014, s. 212). Gerring (2007, s. 44) viser til at godt etablerte årsaks argumenter ikke bare avhenger

av måling av årsaks effekter, men også på identifisering av årsaks mekanismer.

Forsvarere av casestudieforskning hevder at casestudiet er uunnværlig, fordi det er gjennom omfattende og detaljert kunnskap vi kan oppnå en høy grad av validitet (Andersen, 2013, s. 156). I dette tilfelle er det vanskelig å spekulere i hvordan jeg skulle ha løst denne oppgaven uten å bruke casestudie. Både datainnsamling og prosesssporing har latt meg få inngående detaljer, som jeg kan bygge på antagelsene om hvordan Iran har bruket religion i mobiliseringen av SCIRI, AAH og KH. Det vil si at det er gjennom de detaljerte og tykke beskrivelsene i casestudier en forsker kan få avdekket et passende bevis for årsakssammenhengen. Gerring (2007, s. 172) hevder at når en forsker bruker casestudieforskning er det vanskelig å teste effekten av kun en variabel, mens man holder alt annet konstant. Forskere bruker prosesssporing innenfor et generelt rammeverk for rasjonelle valg, for å konstruere detaljerte historiske casestudier (George & Bennett, 2005, s. 235). Et av styrkene i casestudier ligger i at forskere har data som i stor grad kan påvise hvilke mekanismer som forbinder to eller flere enheter til et større fenomen (Jacobsen, 2013, s. 151). Det er viktig å ikke ta for gitt at i en konklusjon er sammenheng mellom to variabler er forårsake av det andre, selv om det foreligger en samvariasjon.

Et viktig poeng med indre validitet er at årsaksforholdene forskeren eventuelt påviser, mest sannsynlig bare gjelder for en bestemt case i en bestemt studie. Om de påviste funnene kan overføres eller generaliseres til andre caser dreier det seg om ytre validitet.

Ytre validitet

Denne oppgaven forsøker å belyse deler av årsaks mekanismen til mobiliseringen av SCIRI, AAH og KH av Iran, med religion som en hoved mekanisme. Ved bruk av casestudieforskning trenger vi å vite om konklusjonen fra forskningen har en større betydning, eller om konklusjonen kan overføres til andre sammenhenger, og videre hvor langt den kan generaliseres (Miles, Huberman, & Saldaña, 2014, s. 250). Det er i grunn teorien som utvikler konsepter og abstraksjoner til nivåer som kan støtte deres overførbarhet til andre liknende forskning og konsepter (Miles, Huberman, & Saldaña, 2014, s. 250). Ytre validitet er i hvilken grad resultatene av casestudie kan generaliseres til en større populasjon utover den spesifikke forskningskonteksten (Yin, 2018, s. 20). Prosesssporing anses for å maksimere den interne validiteten til kausale slutninger, men denne prosessen kan ikke alene øke den ytre validiteten.

George W. Noblit og Dwight R. Hare (1988) bemerker i sin diskusjon om Meta etnografi, at generaliseringsprosessen er langt fra mekanisk, men at det er mer syntetisert av to

eller flere studier av lignende fenomener. For å gi dette en forsiktig tolkning (Erickson, 1986), påstår metodologier at enhver overføring av studiets funn til andre kontekster er leserens ansvar, og ikke forskeren.

Med hensyn til de overnevnte argumentene om ytre validitet, kan funnene i denne oppgaven generaliseres til en større populasjon i et større fenomen, her Irans transnasjonale væpnede motstand. Denne oppgaven er en dybdeforskning av SCIRI, AAH og KH, der forskingen viser at de er del av Irans asymmetriske krigføring. Med dette som bakgrunn og analyseenhetenes modell og mobiliseringsprosess kan oppgavens ytre validitet anses som høy. I sin helhet er motivasjonen for oppgaven å kunne belyse et større sosialt fenomen som; Hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av irakiske sjiamilitser? Derfor bidrar denne oppgaven til å utvide analytisk og teoretisk generalisering, enn statistisk generalisering (Yin, 2018, s. 21). Det ønskelige utfallet med studiet er at funnene viser seg å være brukbare i det teoretiske rammeverket.

Reliabilitet

For å imøtekomme reliabiliteten om hvordan Iran bruker religion i mobiliseringen av militser i Irak. Er det brukt triangulering, noe som ikke bare dreier seg om å kombinere flere metoder, men innebærer også bruk av flere observatører og flere teoretiske innfallsvinkler, for å styrke validiteten av en undersøkelse (Grenness, 2004, ss. 114-115).

Reliabilitet betyr pålitelighet, og ved å gjennomgå eller bruke samme prosedyre på samme måte som den førsteforskeren, skal de som tester hypotesen komme til samme konklusjon (King, Keohane, & Verba, 1994, ss. 25-26), (Yin, 2018, s. 42). Videre viser Robert K. Yin (2018, s. 46) at det er sjeldent at en casestudie kan gjentas. Det viser seg at det er vanskelig å gjenta en forskning på samme måte og komme til samme resultat i casestudier, det kan begrunnes med at casestudie i denne oppgaven er beskrivende og forklarende og ikke tall og statistikk. Men dette kan ikke bli et argument for å ikke være nøye med å vurdere reliabilitet og den mulige skjevheten til enhver observasjon som vi bruker fra historisk vitenskap (Beach & Pedersen, 2013, s. 141). Innen kvantitativ forskningsmetode blir reliabilitet anset for å være svært viktig, likedan er det viktig å vurdere reliabilitet i kvalitative metode.

Det er ikke til å legge skjul på at min oppfatning av Iran og hvordan landet mobiliserer militser i Irak har påvirket oppgaven, dette i samsvar med alle de kildene det er henvist til gjennom oppgaven. Av de overnevnte grunnene er det viktig at reliabilitet imidlertid kan forbedres gjennom forsiktig bruk av triangulering på tvers av ulike type kilder som intervjuer,

arkivobservasjoner osv. (Beach & Pedersen, 2013, s. 135). For å styrke reliabiliteten om denne oppgaven, har det blitt brukt mange sekundærkilder og analyser. I den forbindelsen viser Yin (2018, s. 46) at målet med reliabilitet er å minimere feil og skjevheter i studiet. Reliabilitet er en krevende utfordring innen casestudieforskning. Samtidig som den er krevende, er den en viktig utfordring, fordi undersøkelsen forskeren utfører avhenger av den. Forskere har en subjektiv tolkning av casestudiet, men det er vanskelig å si at forskerens subjektive tolkning ikke har påvirkning på datasamlingen og analysen.

For å samle inn data har det blant annet blitt brukt tilgjengelige bøker, artikler og søkemotorer som Google. Innsamlingen av data og søkene på Google er basert på søkeord, eller spesifikke hendelser. Det er vanskelig å utelukke at innsamlingen av sekundære data, til enhver tid har vært upartisk. Fordi de kildene som har blitt innhentet, kan ha blitt påvirket av partisk anslag i dataene. Med dette som bakgrunn, kan en annen forsker få andre resultater enn de resultatene jeg kom frem til i denne oppgaven. Derfor lener jeg meg noe på argumentet til Alan Bryman (2016, s. 406) som viser til at det ofte ikke er åpenbart hvordan analysen ble utført, men hva forskeren faktisk gjorde da dataene ble analysert, og derfor hvordan forskeren kom frem til studiets konklusjoner.

I den forbindelse kan høy reliabilitet oppnås dersom datainnsamlingen og analysen av dataene er nøyaktige og transparente (Hellevik, 2002, ss. 52-53). Ettersom prosessoppfølgingen for dette casestudiet er basert på tilgjengelig tekstmateriale, er utfordringen om nøyaktighet i hvert fall i en stor grad redusert. Alle kilder som brukes er oppført i litteraturlisten med sidetall inkludert i referansene, mens alle utskrifter er tilgjengelige på forespørsel. Videre har jeg forsøkt å gjøre mine datainnsamlingsprosedyrer så eksplisitte som mulig. Til tross for dette vil det fortsatt være utfordrende å gjenskape dette studiet, slik jeg har gjennomgått den.

Det er vanskelig for en forsker å foreta valide slutninger på bakgrunn av resultater som mangler reliabilitet. Slik Louis Cohen, Lawrence Manion og Morrison Keith (2007, s. 289) viser til, finnes det ulike måter å teste reliabilitet på, for eksempel ved å undersøke indre konsistens eller test-retest. Av disse testene er det bare indre konsistens som er relevant for denne oppgaven, derfor går ikke jeg nærmere inn på test-retest om reliabilitet. Det er verdt å nevne at reliabilitet er et uttrykk om stabilitet, som igjen også kan gjelde for ulike utvalg. Så om en oppgave viser seg å kunne gi tilnærmet likt resultat over flere sammenlignbare grupper, kan dette indikere at reliabiliteten for den gitte oppgaven er god. I denne oppgaven har jeg strebet etter å sikre oppgaven høy reliabilitet. Dette har jeg gjort ved å være kritisk til innsamlede data, ved bruk av kriterier som troverdighet, relevans og ikke minst nøytralitet.

Dette er hensyn som er ivaretatt med utgangspunkt i at dataene er innhentet fra forskjellige kilder. Det gjenspeiler seg i oppgaven, der det er argumenter som er åpenbare eller fordekket i teksten. Keith Morrison (2006) hevder at å gjøre forskning krever at forskere endrer karakteren til sine opprinnelige planer når det gjelder metodikk, prøvetaking, fokus, formidling, pålitelighet og validitet, rapportering og kontroll av data. Jeg har også prøvd å tilpasse meg de tilgjengelige dataene for denne forskningen. Men det skaper svakhet i forbindelse med oppgaven, da det er påvirket av mine evner til forståelse, utføre tolkninger, kritisk vurdering og ikke minst tilknytning til dataene. Men til fordel for oppgaven vil jeg kunne hevde at om en annen forsker forsøker å gjøre en lignende studie, ville forskeren komme frem til de samme kjernefunnene i denne oppgaven. Med bakgrunn i at triangulering har vært sentralt i prosessen om datainnsamling. Det er vanskelig å gjenskape en casestudieforskning i sin helhet, fordi forskerens evne til tolkning og analyse er en sentral del av forskningen.

Hoveddel: historisk perspektiv

Historisk perspektiv

Sjia og sunni-arabere og kurdere utgjør største delen av Iraks befolkning. Helt siden dannelsen av landet i 1921 og til slik vi kjenner Irak i dag, har sunni-arabere regjert landet. Med hjelp fra britene kunne den sunni arabiske minoriteten bygge landets identitet, og dominere den (Hashim, 2003, s. 1). Det er ikke bare i nyere historie at sunni-arabere har styrt landet. Helt siden landet falt inn under det Ottomanske riket har sunni-araberne vært overrepresentert i maktposisjoner. Slik Ane Roald Mannsåker (2016) belyser at det Ottomanske riket var basert på sunniislam, dermed var det et naturlig valg å innsette sunniene som utøvende aktører i Irak.

Irak blir i noen sammenhenger kalt for Midtøsten i miniatyr. Grunnen til dette er at nesten alle religioner og nasjonaliteter som eksisterer i Midtøsten, finnes i Irak. Landets sammensetning er følgende: Arabere, som er delt mellom sjia og sunnimuslimer, kurdere, turkmenere og i tillegg finnes mange andre etniske og religiøse grupperinger. Alle etniske og religiøse aktører har link til ett eller flere av nabolandene (Cetinsaya, 2007, s. 45). Med dette som bakgrunn har nærmest alle nabolandene av forskjellige grunner interesse i Irak. Faktisk har historien til Irak fra etableringen under britisk mandat til nå vært en uhyre aggressiv innsats for å danne stat, sentralisere, tvangskontroll og eliminere interne opposisjon (Ahram, 2011, s. 56). Forholdet til Iran er tettere og mer komplisert enn til de andre nabolandene. Dette

kommer av landenes lange historie og stridigheter om territorium, i nyere tid åtte år med krig fra 1980-1988. Samtidig som de fleste irakiske opposisjonspolitikere spesielt sjia og kurdiske hadde Iran som oppholdssted eller deres hovedbase. De opposisjonelle fikk både økonomisk, strategisk og logistisk støtte av Iran, og dets IRGC-QF. Et slikt forhold har gjort det enklere for Iran i å befeste sin innflytelse i Irak etter Saddams fall i 2003. Opposisjonslederne som etter 2003 ble Iraks styrendepolitikere, ga Iran en unik mulighet til å påvirke Iraks nye struktur og politikk via sine tidligere gjester.

En rask oversikt over de regjerende i landet viser tydelig at det bare har vært sunnimuslimer som har styrt Irak etter 1921:

- 1921-1933 første Hashemitt konge. Det britiske mandatet hadde sterk tilstedeværelse fram til 1932
- 1933-1939 Den andre Hashemitt, Kong Faisal I
- 1939-1958 Den tredje Hashemitt, Kong Faisal II
- 1958-1963 Abd al-Karim Qassim avskaffet Iraks monarki ved et militærkupp, og landets styresett ble erklært som republikk.
- 1968-2003 Baath-partiet overtok makten ved et militærkupp. De hadde flere presidenter før Saddam Hussein.
- 1979-2003 Saddam Hussein Abd al-Majid al-Tikriti var landets president.

Ved tiltredelsen ble Saddam Hussein president av republikken, generalsekretær av Baath-partiet og øverstkommanderende av de væpnede styrkene (Marr, 2012, s. 176). Dette gjorde Saddam til en autoritær leder, og han styrte landet med jernhånd. Under Saddams tid som landets president var Irak i konstant krig eller krise. Irak var i krig med nabolandene Iran og Kuwait, i interne konflikter med sjia muslimene i sør og kurderne i Nord. Saddam forbød sjiamuslimenes religiøse ritualer, startet en forfølgelse av deres hellige personer og henrettelser av alle motstandere. I tillegg foregikk det også en langvarig krig mot kurderne i nord (Dawisha, 2009, s. 221). Også fremmedgjøringen av sjiamuslimene og kurderne i landet var et faktum, til regimet ble styrtet av USA i 2003.

Krigene og de interne forholdene gjorde at sunni-araberne, spesielt de som var lojale mot Saddam, ble etter hvert en majoritet i den irakiske hæren og de øvrige utøvende organene. Personer av familier og klaner som var lojale til regimet ble utplassert i de forskjellige institusjonene, for å sikre overlevelse av Saddams regimet (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 4). Til gjengjeld hadde klanene tilgang til militære, sosiale og økonomiske ressurser.

Det er noen sentrale trekk en stat skal kunne besitte for å fungere slik at den kan oppfattes som en sterk stat. Slik Kardo Rached og Ahmed Omar Bali (2019, s. 223) viser til er det tre elementer som er sentrale for eksistensen av en sterk stat:

1. Ideen om staten.
2. Institusjonell kapasitet
3. En fysisk base.

Siden dannelse av Irak i moderne tid, har staten vært en arena for intern eller eksterne utfordringer. Den postkoloniale irakiske staten møtte et tøft opprør fra kurderne som krevde sine rettigheter, og da staten ble mer og mer sunni-muslimsk sekterisk, marginaliserte det også sjiamuslimene (Rached & Bali, 2019, s. 223). Ideen om en stat er avgjørende for å ha et fredelig samfunn, og det er viktig at samfunnet vil nå en konsensus om staten og identifisere seg med den. Når det gjelder Irak, er det vanskelig å finne en bred og hensiktsmessig sosial konsensus om den irakiske staten (Rached & Bali, 2019, s. 223). Etter Saddams fall i 2003, bestemte amerikanerne seg for å skape et nytt regime på grunnlag av såkalt etnisk maktdeling: et statligsystem som kan imøtekomme Iraks ulike etniske og religiøse grupper (Brancati, 2010). Flertallet av de sjiapolitiske partiene slo seg sammen til en blokk for å delta i det første valget, dette med mål om å vinne så mange seter i parlamentet som mulig, noe de lyktes med (Cockburn, 2005).

USA invasjonen av Irak 2003

Den amerikanske ledet invasjonen av Irak var døråpner for økningen av antallet og innflytelsen av sjia militser i landet. Derfor kan oppgavens spørsmål om hvordan Iran bruker velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak, kobles til invasjonen. Hvordan Iran og dets allierte posisjonerte seg i Irak, mens sunnimuslimene som hadde en klar majoritet i den tidligere irakiske hæren og andre maktposisjoner følte seg tilsidesatt. Dekretene de-Baathification og oppløsning av hæren skal belyse hvordan USA og de nye irakiske ledere som inkluderte både sjia og kurdere, målrettet jobbet for å danne et nytt Irak på bekostning av sunnimuslimenes sosiale, militære, politiske og økonomisk posisjon. Oppgaven skal også belyse årsaker til sekteriske konflikter, blant annet fremmedgjøringen av sunnimuslimene, og Irans strategier for å få fotfeste i Irak og promotere ideologien velayat-e faqih.

Den amerikanskledede okkupasjonen av Irak har fått mye kritikk. Kritikken var på grunnlag av manglende strategier, maktvakuum og løsninger av utfordringer landet befant seg i. Disse hendelsene ble sett på som en utløsende årsak til urolighetene landet har opplevd siden 2003. Et av de utløsende faktorene til ustabiliteten i Irak var Higher National de-Baathification Commission (HNDC) også kjent som *Coalition Provisional Authority* (CPA) dekret nr.1. Begrepet *de-Baathification* ble brukt til å beskrive en rekke av de juridiske og administrative tiltakene, som ble introdusert i Irak etter Baath regimets fall i april 2003. Det overordnede målet med *de-Baathification*, var å forhindre Baath-partiet i å komme tilbake til makten i Irak (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 9). Ideen bak *de-Baathification*-dekretet var å hindre at Baath-partiet kunne komme tilbake til makta ettersom partiet hadde vært et av de viktigste instrumentene for Saddams kontroll og tyranni over det irakiske folket i flere tiår. Ideen bak dette konseptet var å få Irak videre, med mål om et nytt demokratisk styre. Derfor ble alle individer i de topp fire leddene av Baath-partiet sett på som senior partimedlemmer, og alle på de tre høyeste nivåene av ledende stillinger, blant annet generaldirektør og høyere stillinger, ble sagt opp (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 11). I den forbindelse er det viktig å se på hvem som ledet prosessen med å renske ut det irakiske Baath partiet, og hvordan dette ble til et politisk verktøy for eksil irakere. Blant annet følte mange sunnimuslimer seg forfulgt av det nye styret, det kan ses på som en start på en sekterisk konflikt i Irak.

I Anbar provinsen satt mange enheter av den irakiske hæren med våpen, utstyr og kommandostruktur intakt. De satt på sidelinjen i løpet av de første ukene etter invasjonen og observerte utviklingen, motvillig til å bli med i motstandene, men som tiden gikk så de færre og færre alternativer (Kilcillen, 2016, s. 13). Kritikere hevder at *de-Baathification* ikke lyktes av forskjellige grunner. Blant annet på grunn av manglende rettferdig prosess, måten eksil irakere håndterte prosessen og avskjediget av byråkrater på bakgrunn av rang og ikke deres tidligere oppførsel. Gjorde at titusener av irakere, de fleste sunnimuslimer, ble arbeidsledige. Uten fremtidige arbeidsutsikter og mangel på en god klageinstans som kunne håndtere klagene. Ble *de-Baathification* oppfattet som en etnisk og sekterisk hevn mot sunniene.

Da sjia-partiene, *Al-Dawa* og *Concil for the Islamic Revolution in Iraq* vant valget i 2005, begynte regjeringen under statsminister Ibrahim al-Jaafari å gjennomføre *de-Baathification* enda hardere enn før, og mer målrettet mot sunniene. På sin side så sunnimuslimene *de-Baathification* prosessen som en de-Sunnification-prosess (Zeren, 2017, s. 277), der de følte de seg fremmedgjort av de nye makthaverne i landet. Senere anerkjente statsminister Nouri al-Maliki at *de-Baathification* var et hinder på veien mot nasjonalforsoning.

Dermed foreslo han sin egen nasjonalforsonings program, med endringer i *de-Baathification* dekretet, slik at tidligere Baathister kunne bli med i den politiske prosessen. Men i virkeligheten fortsatte også han å fremmedgjøre sunniene (Al-Marashi & Keskin, 2008). Denne gruppen av befolkningen hadde nå mulighet til å bli rekruttert av ekstremist grupper, irakiske opprørsgrupper og andre som ønsket å destabilisere eller etablere seg i Irak, slik at det kunne bekjempe okkupasjonen og igangsette sekteriske konflikter.

Hele *de-Baathification* ideen var drevet av eksil irakere. prosessen var ledet av Ahmed Chalabi, leder av *Iraqi National Congress* (INC) (Rubin, 2015). Når dekretet ble overgitt til den irakiske overgangsregjeringen endret den karakter, og ble fra en administrativ prosess til en politisk motivert prosess. En prosess der mange skulle miste inntektskilden, uten at det fantes noe effektivt rettssystem som kunne beskytte eller tale deres side av saken. Chalabi som var kommisjonens leder, utpekte Mithal al-Alusi, en sunni politisk partikollega, som direktør (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 12). For å dempe opposisjonen mot arbeidet. De brukte midler som opprinnelig var øremerket til den irakiske hemmelige etterretningstjenesten, til å ansette teknisk stab. Hvorav de fleste tilhørte sjia politiske fraksjoner, slik at kommisjonen kunne få størst politisk oppslutning (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 12). Iraks tidligere nasjonale sikkerhetsrådgiver Dr. Muaffak Baqer al-Rubaie, påpekte at sunniarabernes posisjon i landet post Saddam, hadde ført til at en minoritet hadde mistet sin økonomiske, politiske, militære makt og sosiale status (Al-Rubaie, 2015). Videre hevdet al-Rubaie (2015) at sunniaraberne mistet ikke bare jobbene og privilegier de hadde fra før, men også muligheten til å stemme ved valg, men viktigste var at de nå hadde mistet sin stolthet.

Oppløsningen av den irakiske hæren under de første månedene av okkupasjonen, var avgjørende for stabiliteten i Irak. Denne oppløsningen er kjent som CPA dekret nr. 2, som ble utgitt 23.mai 2003. Dekretet hadde større påvirkning på Iraks sikkerhetssituasjon, enn dekret nr. 1 (Pfiffner, 2010, s. 80). Det skulle vise seg at oppløsningen av hæren fikk store konsekvenser for okkupasjonen, gjenoppbyggingen av landet og for den regionale sikkerheten. Dette skulle være en del av en sterk kampanje som skulle vise det irakiske folket at Saddam regimet nå var borte og aldri kom tilbake (Mastracci, 2015). Oppløsningen av hæren skulle sikre landet og regionen fra dets aggresjon. Å gjøre den irakiske hæren arbeidsledig uten noe nettverk som kunne sikre dem økonomisk eller gi sosiale kompensasjoner, har destabilisert ikke bare Irak, men også regionen.

Den irakiske hæren var en veltrent hær, som ble et lett bytte for ekstreme grupper der de stod klare til å rekruttere sine arbeidsledige irakere. Slik var tilfellet med al-Qaida i Irak

(AQI) (forløperen til Den islamske stat), som utnyttet situasjonen til sin fordel. Til tross for at lederne i den irakiske hæren forsøkte de første ukene etter invasjonen å oppnå kontakt med koalisjonskommandørene, for å informere om at de var klare og kunne hjelpe til. Responsen tilbake var at de heldige ville bli tilbakekalt ellers var det å registrere seg hos rekrutteringsbyråene som alle andre, og de uheldig ble arrestert eller drept (Kilcillen, 2016, s. 13). Mange av disse lederne hadde klare forventninger til okkupasjonens makt. Forventningene var resultat av gjentatte meldinger fra amerikansk etterretning over mange år, som fortalte lederne at de skulle spille en nøkkelrolle i stabiliseringen av Irak post Saddam (Roberts, 2005). Ordrene om oppløsningen av hæren kom overraskende på mange irakere. Spesielt siden president Bush hadde i tidligere samtaler med Jay Garner som ledet *the Office of reconstruction and humanitarian assistance* (ORHA), sagt at den irakiske hæren var viktig for etterkrigstidens sikkerhet (Pfiffner, 2010, s. 80).

Det finnes ikke et eksakt tall på hvor mange som ble arbeidsledige som følge av dekret nr. 2. Men *International Center for Transitional Justice* hevder at til sammen 400 000 tjenestemenn, offiserer og andre ble arbeidsledige (Sissons & Al-Saiedi, 2013, s. 21). Der det anslåtte antallet av sikkerhetsstyrkene var på 350 000 væpnede styrker, 285 000 i innenriksdepartementet bestående av politiet og 50 000 i presidentens sikkerhetsenhet (Pfiffner, 2010, s. 80). Dette var et antall som kunne ha ivaretatt landets fred og sikkerhet, i stedet for å destabilisere den allerede utfordrende situasjonen landet stod overfor etter invasjonen. De kunne ha kontrollert landets grenser, som nå stod nærmest åpne for både ekstremist grupper og sjia militsene. Ifølge Nader Uskowi (2019, ss. 50-52) var SCIRI soldater som oppholdt seg i Iran og trent av IRGC-QF, kom nå tilbake til Irak via de åpnede grensene.

Konsekvensene av dekretet var så store at Russlands president Vladimir Putin sa i sin tale til FN i 2015, ” *I stedet for demokratiske framskritt er det vold, nød og sosial katastrofe. Jeg vil spørre de ansvarlige: Forstår dere nå, hva dere har stelt i stand? Titusener av opprørere kriger under IS-Flagget. Deriblant tidligere irakiske soldater som ble kastet på gata etter invasjonen i 2003*” (Sengupta & MacFarquhar, 2015). President Putin, henviste til konsekvensene av å ha oppløst den irakiske hæren i 2003. Konsekvensen var med på å destabilisere regionen ytterligere, snarere enn å stabilisere den. Mange av de tidligere irakiske offiserene som ble arbeidsledig etter hærens oppløsning, ble rekruttert av AQI (Lister, 2015, s. xi). Det anslås at mer enn 25 av de 40 mest fremtredende lederne i IS de siste årene, har vært tidligere medlemmer av Baath-partiet (Mastracci, 2015). Erfaringene som lå hos irakiske offiserer, var nå tilgjengelig for AQI, og resten av opprørsgruppene. Om man forsker på IS, ser

en at etter Abu Musab Al-Zarqawi død, økte antallet irakiske ledere i organisasjonen.

Abu Musab Al-Zarqawi var relativt en ukjent man før invasjonen av Irak. USAs daværende utenriksminister Colin Powell nevnte Zarqawi som en sentral kilde til irakisk samarbeid med al-Qaida, i en tale i FN sikkerhetsråd (CNN, 2003). Ut ifra sin ideologi og tolkning av islam, anså Zarqawi sjiamuslimer som uakseptable eller vantroe muslimer, på denne måten ble drap av dem rettferdiggjort (Lister, 2015, s. viii). Zarqawi brukte en ny metode og angrep sjiahelligdommer. Sjia ledere og deres religiøse arrangementer som frem til nå ikke var et etablert fenomen i Irak. Ble de kommende årene et mål for AQI (Warrick, 2015, s. 127). Dette var et av faktorene som var med på å trigge frem ytterligere sekteriske konflikter i Irak.

Analyse I: Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq (SCIRI)

Hvordan SCIRI ble til

Fra begynnelsen av Iran-Irak krigen, har Iran tatt imot den irakiske sjiaen med åpne armer, i håp om å få fotfeste blant det irakiske sjiasamfunnet. For å overbevise Iraks religiøse elite om å omfavne den iranske ayatollahan Ruhollah Khomeini som deres åndelige leder (Thurber, 2014, s. 906). Den varme iranske velkomsten ble til ved at iranere hjalp fremtredende eksil irakere. Blant de som fikk hjelp var Baqir al-Hakim, sønn av den geistlige lederen Muhsin al-Hakim, som var med på å grunnlegge en ny politisk bevegelse, kalt Supreme Council for the Islamic Revolution in Iraq (SCIRI) (Cole, 2003). Iran tillot umiddelbart irakiske dissidenter i å organisere seg når de kom fra Irak, og ikke minst fikk de finansielle støtte av Iran (ICG I. C., 2007, s. 2). Slik Thurber (Thurber, 2014, s. 96) viser til gruppens navn, hadde de som intensjon å utløse en islamsk revolusjon i Irak etter modellen av Khomeinis revolusjon i Iran.

Denne politiske bevegelsen fikk en tilhørende milits, Badr Brigade. Militsen var bestående av irakere, men ble trent, utstyrt og kommandert av de høyeste nivåene i IRGC (ICG I. C., 2007). Da Badr ble til, var gruppen ment å være den militære fortropp, som kunne gi det manglende maktelementet til innsatsen for å utvide den islamske revolusjonen til Irak (Thurber, 2014, s. 906). På det tidspunktet var Badr den eneste sjia irakiske militsen. Det gjorde bevegelsen og militsen populær blant irakiske sjia opposisjonelle. Allerede da var indikasjonene på proxy til stedet og termen patronklient kan brukes i en slik tilfelle.

Det å danne en slik bevegelse krever både forhandlinger og ikke minst veiledning. Der la iranerne betydelig arbeid i å koble sammen de irakiske sjia opposisjonelle. Fordel i en slik

prosess var at stor del av SCIRIs ledere og medlemmer allerede hadde veletablerte forhold til hverandre, til og med mottok de den samme religiøse utdannelsen av det geistlige etablissementet i Najaf. Siden de var fra den samme sjia-islamistiske bevegelsen i Irak. Det er heller ikke usannsynlig at de delte den samme åndelige veiledningen til de to irakiske sjia islamistiske ledere Mohsen al-Hakim og Muhammad Baqir al-Sadr (Erstad, 2018, s. 51). Det var mange forskjellige irakiske sjia opposisjonelle, og sammen var de del av den mye større sjia befolkningen i landet. Frem til SCIRI ble dannet var ikke disse grupperingne formelt koblet sammen, utenom Hakim familien og Da' wa party (Cole, 2003, s. 547). Innsatsen iranerne gjorde for å koble sammen de forskjellige irakiske opposisjons gruppene ga resultater.

Iraks okkupasjon av Kuwait med det ydmykende nederlaget til Saddam i Kuwait i 1991, førte til at Iran og SCIRI forsøkte å bruke muligheten til å starte et opprør (intifada). Badr soldater begynte å ta seg over grensen til Irak, og var en del av angrepene på offisielle infrastrukturer og ødeleggende bilder av Saddam Hussein. SCIRI var med på å starte et opprør, som mange analytikere hevder var for tidlig og ga stort sett tilbakeslag. Anslagsvis ble 30 000 irakere drept, mer enn dobbelt så mange som ble drept i krigen mot USA og dets allierte (Duss & Juul, 2009). Å led opprøret, men ikke være i stand til å sikre suksessen, gjorde at SCIRIs populære troverdighet i Irak fikk et ødeleggende slag (Thurber, 2014, s. 907). Det ble sett på som et stort nederlag for SCIRI.

Etter nederlaget i 1991 var den folkelige begeistringen for SCIRI lav. Det skapte en politisk åpning for en alternativ sjia bevegelse. Muhammed Sadiq al-Sadr, en yngre fetter av Muhammed Baqir al-Sadr, var et av de prominente sjia lederne i Irak, som var forberedt på å dra nytte av den åpningen. Han så muligheten og utnyttet det utbredte sinnet i sjiasamfunnet etter intifadaens svikt, i å rekonstruere og utvide Baqir al-Sadrs tilhengere (Duss & Juul, 2009). Kritikken til Sadiq al-Sadr var ikke bare rettet mot SCIRI, og Hakim familien, for å ha flyktet til Iran på 1980-tallet i stedet for å bli igjen i Irak. Han angrep også den sjiamuslimske geistlige eliten, og anklaget dem for passive i møtet med Saddams undertrykkelse (Thurber, 2014, s. 908).

Som et resultat av de påfølgende endringen ble SCIRI tvunget til å finne nye baser for politisk støtte. Dermed forsøkte de å knytte seg tettere til det verdensomspennende irakiske utlendingssamfunnet, som delte lignende ambisjoner om å få slutt på Saddam Husseins styre. De etablerte representasjonskontorer i store europeiske byer og sluttet seg i 1992 til koalisjonen av irakiske utvandrerorganisasjoner, kjent som Iraqi National Congress (INC). Gjennom INC var SCIRI til og med i stand til å utvikle et forhold til USA, til tross for dets iranske forbindelser.

Et tiår senere skulle dette forholdet vise seg å være uvurderlig (Thurber, 2014, s. 901). Politiske gevinstene SCIRI oppnådde ved å ha et forhold til USA, det ga gode resultater etter prosessen i 2003.

Al-Sader bevegelsen hadde massiv grasrots støtte og det skyldes sosialtjenestearbeidet til Baqir og Sadiq al-Sadr. Men i 1998 ble Sadiq al-Sadr drept i et attentat, og det lammet denne bevegelsen delvis, på grunn av at bevegelsen hadde ingen tydelig leder eller institusjonell støtte fra verken Irak eller fra utlandet. Sadr bevegelsen blir sett på som motvekten til SCIRI, og er en bevegelse som fortsatt er lojal til irakiske sjia retning. Under kapitelet Asaib Ahl al-Haq skal oppgaven diskutere Sadr ytterligere.

SCIRIs rykte blant lavere og middelklasses irakere fortsatte å svekkes av dens katastrofale intifada i 1991. Det var utbredt rykter om at den hadde torturert irakiske soldater under Iran-Irak krigen. I motsetning til Sadr bevegelsen var SCIRIs forhold til Iran, det geistlige eliten i Najaf og med USA gjennom den irakiske nasjonalkongressen (INC) sterke (Thurber, 2014, s. 907). Post 2003 viste SCIRI, i likhet med andre militser og sadristene at staten er svekket og tok delvis kontroll. Både Sadr og SCIRI i motsetning til krigsherrer, paramilitære eller andre proxy, hadde mye større politiske og sosiale ambisjoner (Thurber, 2014, s. 908). Thurber viser (2014, s. 908) at dette gjorde de ved å utvikle sofistikerte sosiale tjenester, rettslige og religiøse nettverk, artikulerte politiske plattformer, fremmet islamsk vekkelser og deltok i valg og byråkratiske institusjoner i den nye irakiske staten.

De gode relasjonene SCIRI hadde dannet mellom 1992 og 2003, viset seg å være svært nyttige da USA skulle invadere Irak. Disse relasjonene var så veldannet i forkant av invasjonen, at SCIRI-medlemmer hadde fått informasjon fra Bush administrasjonen via den irakiske nasjonalkongressen. At USA var i søken etter mulige fremtidige ledere for et post-Saddam Irak. USA tok initiativ til å invitere SCIRI-medlemmer til Washington DC i august 2002 (ICG I. C., 2007). Et åpenbart forhold til USA var høyest upopulær innenfor Irak, og det ville ikke gange den politiske oppslutningen. Så SCIRI kunngjorde offentlig misvisende, at de ikke samarbeidet med USAs planer for et etterkrigs Irak. SCIRI gjorde det så sofistikert at de boikottet til og med noen planleggingsmøter der koalisjonens tjenestemenn var til stedet. Men samtidig viser Thurber (2014, s. 909) at forholdet til USA, bak lukkede dører ga resultater. CPA-administrator Paul Bremer ga bevegelsen og militsen ett av 25 seter i det irakiske styringsrådet. Dette tillot bevegelsen til å delta i sentrale politiske beslutninger i den nye Irak post Saddam. Noe som igjen ga Iran muligheten til å være velinformert om de viktigste beslutningene om Iraks fremtid.

Indoktrinering

Det å undersøke om indoktrinering var et av mekanismene som ble brukt for å mobilisere SCIRI, blir årene som fulgte opp til stiftelsen var avgjørende for å besvare oppgavens spørsmål om Irans bruk av velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak. Undersøkelsen viser at Iran bruker velayat-e faqih som en mekanisme for å mobilisere irakiske militser. For overgangen fra å være den delen av sjia islam som mente at religion og politikk skulle være adskilt til å lede en væpna politisk bevegelse er stort. Mohsen al-Hakim som var Iraks store ayatollah var uenig med Khomeinis økende politiske aktivisme (Corboz, 2012, s. 295). Dette reflekterte seg også da Khomeini i 1965 henvendte seg til al-Hakim med den beskjed om å delta i politiske aksjoner mot Sjahan i Iran (Wiley, 1992, s. 41), Hakims svar var at, irakisk islamisme skulle fortsette å følge deres strategi for å vinne og oppnå et islamistisk samfunn gjennom fredelige taktikk, nemlig utdanning og overtalelse av enkelt personer. Iraks store ayatollah var så imot sekterisk innblanding med politikk at han tok avstand til Da'wa partiet på grunn av partiets økende politiske aktiviteter (Corboz, 2012, s. 295), han forbød sine sønner og Sader å innblande seg i politikk, og deriblant ikke forholde seg til Da'wa. Dette viser at al-Hakim familien på det tidspunktet var uenige med måten Khomeini henvisning til sammenveving av religion og politiske.

Ifølge flere forskere anses Muhsin al-Hakim vanligvis for å ha stilltiende støttet al-Da'wa, med det mål spredningen av islam gjennom gjenopplivingen av den religiøse institusjonen og kampen mot sekulære politiske ideologier (Louër, 2008, s. 84). Da Mohsen al-Hakim døde i 1970, ble Ayatollah Abu al-Qasem al-Khoei den religiøse lederen i Marja i Najaf (Walbridge, 2001, s. 6). Ayatollah al-Khoei som sin forgjenger og kanskje i større grad var en stillegående religiøs leder som ikke tok til orde for sammenveving av religion og politikk (Walbridge, 2001, s. 6). Dette skjedde samme år som Khomeini holdt sin berømte serie med forelesninger om velayat-e faqih i Najaf.

På den tiden var det etablerte religiøse lederskapet i Najaf imot Khomeinis preken, men han nøtt stor popularitet blant irakiske sjia muslimer, og hadde mange studenter (Martin, 2003). Imidlertid popularitet til ayatollah Khomeini svekket ikke Khoei's posisjon, og de fleste irakiske sjiamuslimene fortsatt å følge Khoei (Walbridge, 2001, s. 5). Dessuten kan det ha vært blant Iraks sjiaaktivister som var fast bestemt på politisk endring at Khomeini hadde størst fremtreden, han støttet deres politiske aktiviteter mer enn Mohsen al-Hakim og hans etterfølger (Erstad, 2018, s. 55). Muhammad Baqir al-Sadr, var en pådriver for islamisering av samfunnet og for reformer innenfor både hawza- og sjiasamfunnet (Aziz, 1993), Sadr's innflytelse var

begrenset av hans for tidlige død og også av hans respekt for sin lærer, ayatollah Khomeini så lenge Khomeini levde.

Videre da Hakim familien flyktet til Iran, var de overbevis om at i Khomeinis ny etablerte islamske republikk fikk de annerkjennelse for å etablere politisk organisasjon. Khomeini i tråd med det han hadde hevdet at denne revolusjonen skal eksporteres til andre land tok dem imot, og så verdien av deres motstand mot Saddam regimet. Men den prosessen skulle vise seg å være mer komplisert en først antatt. For Khomeini var Sjiismen viktig, og som tidligere nevnt han var ikke på lik linje som de irakiske sjiamuslimene om å ikke blande sammen religion og politikk. Frem til dannelsen av SCIRI i 1982, Khomeini hadde avvist fire forsøk på å organisere irakiske sjiaene, til slutt endte med at Hakim og tre andre ledere endelig ble autorisert (Wiley, 1992, s. 60). Dette indikerer at en forvaltning eller betydelig forandring måtte til før Khomeini godkjente denne organisasjonen. En slik forandring krever en prosess som igjen krever både tid og tillit mellom partene. Slik Henriette Ullavik Erstad (2018, s. 55), og flere forskere viser til at det er vanskelig å empirisk underbygge på hvilket tidspunkt SCIRIs ledelse ble religiøst og ideologisk på linje med Iran, er indoktrinering godt dokumentert etter grunnleggelsen av SCIRI.

Det mest syndelige tegnet på at SCIRI var på linje med Irans religiøse og politiske linje 1980 tallet var da Hakim som en av de første og få sjia-intellektuelle skrev om pan sjia termer, der han gir uttrykk for et enhetlig sjia-imperium, og dette med Iran og Irak som hoved tyngde ble nevnt, som skulle bli kontrollert av en faqih (Visser, 2007). Dette var på en tid da i begynnelsen beskrev SCIRI seg selv for å representere hele det muslimske befolkningen i Irak, noe som inkluderte sunnimuslimer så vel som sjiaer, men da anså SCIRI Iran som grunnlaget, og hoved driveren for verdensomspennende islamistisk revolusjon (Wiley, 1992, s. 60). På denne måten ble både Hakim og SCIRI sterke forsvarer av velayat-e faqih, og representerte Irans syn om en islamistisk stat.

Som nevnt i sjia Islam fra tradisjonell sjia islam vs. velayat-e faqih en klar kilde til spenning og interne uenigheter mellom irakiske sjiamuslimer. Det var de forskjellige holdningen som utløste mye diskusjon mellom ledende irakiske sjia, og stor ayatollahene hindret religiøse til å engasjere seg i politikk. Mens flertallet av irakiske presteskapet mener at religion og politikk bør være adskilt, i Iran mener presteskapet at deres strategi og Khomeinis ideologi velayat-e faqih er veien å gå. Dette er det tydeligste forskjellen mellom Iraks presteskap, og den iranske (Louër, 2008, ss. 82-85). Til og med i dag er irakiske sjiamuslimer delt mellom ayatollah Ali al-Sistani, og Khomeinis velayat-e faqih. Den siste nevnte er et

fremmed konsept for flertallet av irakiske sjiamuslimer, for å ikke snakke om sunnimuslimene, noe som Hakim i sin tid hevdet også å representere (Erstad, 2018, s. 56). Khomeinis valg av å utpeke Hakim til den ledende sjia irakiske bevegelsen gjenstår med et spørsmålstegn. Fordi på det tidspunktet Da'wa partiet var mye større og velorganisert, enn hva Hakim og hans fraksjon var. Et av de viktigste årsakene kan være at Da'wa partiet avviste Khomeinis velayat-e faqih, og det kan hende i samtaler med iranerne Hakim har vist en vis indikasjon på at de er tilbøyelige for ideologien. Det er sannsynlig at det har vært visse vilkår som måtte være oppfylt før Khomeini kunne gi sin velsignelse til en slik bevegelse. Irans langsiktige mål om å danne en irakisk sjia-bevegelse for å erstatte Baathist-regimet. Desto viktigere var det å bruke tid på en slik prosess og være sikker på at de har den indoktriner som skal til i en fremtidig makt overtagelse i Irak. Dette er spekulativt, for jeg har ikke funnet noen dokumenter eller hatt innsyn i noen samtaler eller forhandlinger fra den tiden mellom iranerne og Hakim. Det som er sikkert, er at i løpet av den tiden fra 1980 da Hakim dro til Iran og dannelsen av SCIRI ble den ideologiske plattformen slik Iran og Khomeini hadde til tenkt. Slik Erstad (2018, s. 57) viser til at dette antyder at et identitetsskifte, eller indoktrinering, kan ha vært en mekanisme brukt av Iran før grunnlaget av SCIRI og utnevnte Hakim til dets leder.

Det sier seg selv at iranerne prøvde å påvirke de irakiske islamske bevegelsene inkludert Da'wa-partiet. Den iranske regjeringen ønsket å eksport revolusjons ider, og i den forbindelsen prøvde den å støtte irakiske islamske organisasjoner. På den ene siden forsøkte de irakiske islamske bevegelsene å bruke iranske myndigheter for å rekonstruere deres makt og overlevelsesstrategier, og den iranske regjeringen forsøkte å påvirke disse bevegelsene for sine egne strategier (Dai, 2008, s. 251). At Da'wa ble tilsidesatt av Iran var på grunn av deres ønske om å ta selvstendige beslutninger. Da Al-Sadr var i livet og Da'wa-partiet fortsatt i Irak uttrykte åpent sin sympati for den islamske revolusjonen i Iran og ba det irakiske folket støtte den (Dai, 2008, s. 251). Etter at Da'wa-partiet flyktet til Iran, kunne ikke Iran kontrollere partiets ledelse, og var heller ikke i stand til å overbevise dem om å støtte Khomeini og velayat-e faqih (ICG I. C., 2007, ss. 2-3). Det er klare indikasjoner på at ledelsen eller deler av ledelsen til Da'wa partiet stod imot den iranske ideologien.

Videre det er ikke uberettiget å hevde at denne holdningen til Da'wa-partiet som en del av grunnen til at Iran til slutt bestemte seg for å gi Hakims fraksjon tillatelse til å etablere SCIRI, og anerkjenne Hakim som den legitime representanten for den irakiske sjia-opposisjonen (ICG I. C., 2007, ss. 3-4). Avstanden mellom Da'wa-partiet og Iran ble så stor at i 1988 Jurisprudence Council (al-Majlis al-Fiqhi), som ble opprettet i februar 1984 og okkupert av gammel 'ulama'-

ledelse besluttet å avskaffe i partiets forsamling. Dette kalles "Conference of Hawa' Zaynab" i partiets historie (Dai, 2008, ss. 251-253). Det betyr at den gamle ledelsen som hadde sterk tilknytning til den iranske myndigheten ble utvist fra partiet. Derfor kunne partiet vedta relativt uavhengig politikk fra den iranske myndigheten. Det kan hende at Da'wa-partiets holdningen og måten de forholdte seg på til velayat-e faqih ikke ble betraktet som et trygt valg, og dette sett med iranernes perspektiv til det langsiktige målet som var å erstatte Baathist-regimet med den iranske modellen.

De overnevnte funnene viser at Iran jobbet med å påvirke og implementere indoktrinering om velayat-e faqih og lyktes med det overfor SCIRI. Slik Erstad (2018, s. 57) viser til at dermed kan det hevdes at grunnleggelsen av SCIRI gradvis aktiverte en ny grense mellom de irakiske sjiaislamistene i eksil som fulgte Khomeini og hans doktrine, og de som ikke gjorde det. Dette viser en tydelig forvandling i Hakim familiens holdning fra da de flyktet fra Irak og til 1982 da SCIRI ble dannet. SCIRI var nå villige til blande sammen politikk og religion. Irans sterke ønske om å legge alle de irakiske sjiamuslimene inn under sin ideologi gjorde at, til slutt flasset imidlertid Da'wa av og brøt med fraksjoner som var uenige med, men naturlig nok ønsket en grad av nærhet til deres iranske vert (ICG I. C., 2007, s. 3). Hakim og hans fraksjon tilpasset seg Khomeinis ideologi, og hadde akseptert velayat-e faqih. Empiri funnene viser oss at Iran lyktes med å mobilisere og indoktrineringen av sin ideologi hos SCIRI. Det tydeligste er at SCIRI vedtok at de ønsker modellen velayat-e faqih i Irak. Som tidligere nevnt har både Hakim og SCIRI ikke vist noen indikasjoner på at de har implementert anti vestlig retorikk i deres ideologi. Dette tiltros for at Khomeini og Iran har en sterkt anti vestlig retorikk i sin ideologi.

Samhandlinger

Hvordan bruker Iran velayat-e faqih i mobiliseringen av militser i Irak er oppgavens spørsmål. Dette kapitlet skal se på hvordan denne mobiliseringen har bidratt til samarbeid, og hvordan SCIRI har under iransk kommando jobbet siden dens dannelsen.

Det er viktig å påpeke at verken SCIRI eller andre sjiamuslimske bevegelser ble aktivert av Iran. Dette var et resultat av mange års systematisk religiøsundertrykkelse av regjeringene i Bagdad. Den fiendtlige politikken mot sjiamuslimene orkestret fra Bagdad, kan pekes ut som hovedårsaken til motstanden mot regimet i Irak. Deres felles fiende USA, la i Bagdad grunnlaget for det viktigste trekket ved samarbeidet mellom Iran og SCIRI frem til 2003, nemlig å kjempe sammen mot Baath-regimet med det langsiktige målet om å erstatte det med en islamsk republikk (Erstad, 2018, s. 59). Det er sannsynligvis deres felles mål som har vært en

viktig grunn til at ulike irakiske politiske partier og bevegelser, deriblant SCIRI, så samarbeidet med Iran som en mulighet til å styrte regimet i Irak.

Det mest sentrale i samarbeidet og samhandling mellom SCIRI og Iran var Badr Brigaden, som ble opprettet av IRGC i 1983. Under etableringen oppfordret SCIRI irakiske stridende til å rapportere til deres base i Haji Omaran, som er en del av irakisk Kurdistan, som på den tiden var under kontroll av den iranske hæren (Wiley, 1992, s. 60). Organiseringen av Badr Brigaden var irakisk, men Iran dro nytte av organisasjonen blant annet i form av etterretning, i tillegg til at Badr Brigaden var for en fortropp for Iran i offensiv mot Irak (ICG I. C., 2007, s. 4). Senere ble Badr Brigaden utvidet til Badr-korpset, i teorien var Badr Brigaden SCIRIs militære fløy, men i virkeligheten var den en styrke som var trent, utstyrt og kommandert av IRGC (ICG I. C., 2007, ss. 3-4). Badr Brigaden var en militær bestående av irakere, som ble trent, utstyrt, lønnet og kommandert på de høyeste nivåene av IRGC (Thurber, 2014, s. 907). Badr Brigaden ble en regulær enhet innenfor IRGC, slik sørget iranerne for at SCIRI ikke var i stand til å ta absolutt kontroll over den.

Det nære tilknytningen SCIRI hadde til den islamske revolusjonen straks skapte skepsis blant irakere på grunn av deres lojale, og lydige forpliktelse til Irans krigsmål i krigsårene (ICG I. C., 2007, s. 3). Organisasjonen etterlignet Iran i så stor grad, dermed var deres legitimitet som en irakisk organisasjon et spørsmål. SCIRIs rolle styrket den allerede eksisterende oppfatningen, utbredt blant mange, om at sjiiismen var en persisk, anti-arabisk vantro, (ICG I. C., 2007, s. 4), der det sittende regime i Bagdad utnyttet dette og gjennomførte masseutvisninger av sjiamuslimer, som ble ansett som iranere. De som klagde angående diskriminering, ble anklaget for å fremme sekterisk splittelse. Regimet i Irak utviste titusenvis av sjiamuslimer, spesielt etter starten av Iran-Irak krigen. Disse miste sine eiendommer og eiendeler, og så nå etter en måte å hevne seg på. Det var da SCIRI fremstod som et klart alternativ, og den utnyttet det irakiske regimets politikk ved å tilby unge rekrutter ansettelse som soldater i Badr Brigaden og ga dem mat og subsidier (Uskowi, 2019, ss. 35-37).

I krigsårene lyktes ikke Iran, SCIRI og Badr Brigaden med å styrte Saddams regime, for så å danne en islamistisk stat i Irak. Deres absolutte tillit til Khomeini som deres velayat-e faqih, all treningen og mange års kamperfaring som en militsenhet engasjert i ukonvensjonell krigføring, aksept av IRGC og senere IRGC-QF som deres moderorganisasjon og dedikasjon til sjia-saken gjorde dem til en modell for proxy for IRGC-QF (Uskowi, 2019, ss. 35-36). Dette var en av grunnene til at mange irakere betraktet SCIRI og Badr Brigaden som en iransk proxy. En femte kolonne som tjener den iranske krigsinnsatsen, ved å drive spionasje i landsbyer i

grenseområdet (ICG I. C., 2007, s. 4). Badr Brigaden angrep Mujahideen-e Khalq Organization (MKO), som var en iransk opposisjonsgruppe. MKO var på lik linje med SCIRI bosatt i Irak og ble støttet av Baath-regimet (International Crisis Group, 2006, s. 3). Dette har blitt bekreftet av en tidligere SCIRI-tjenestemann, som sa at Badr Brigadene ble etablert delvis som en motvekt til MKO (International Crisis Group, 2006, s. 3). IRGC hadde en betydelig innflytelse på SCIRI, der det høye nivået av koordinert handling førte til at Badr Brigaden ble utplassert til fronten. Det skapet en presedens for IRGC-QFs fremtidige måter å krige på, ved å bruke utenlandske sjia militser som infanteristyrker i regionale konflikter (Uskowi, 2019, s. 35).

Frem til USAs invasjon av Irak i 2003 forble Badr Brigaden i Iran. Deres aktiviteter var stort sett på iranske side i grenseområdene, der aktivitetene var begrenset til grenseoverskridende raid og små angrep på regimetsposter og transportlinjer langt unna befolkede områder (ICG I. C., 2007, ss. 6-7). Da USA invaderte Irak i 2003 var Badr-krigere blant de første flyktningene som kom tilbake til Irak, i de kaotiske dagene som fulgte etter at Saddam-regimet ble styrtet (Uskowi, 2019, s. 36). Da var IRGC-QF raske med å mobilisere Badr Brigaden og Da'wa partiet som til nå var i Iran, til å komme tilbake til Irak (Eisenstadt, Knights, & Ali, 2011). Disse irakerne var veteraner fra Iran-Irak krigen og hadde kjempet på IRGC sin side mot hjemstaten (Susannah, 2014). Sammen med irakerne var også general Qasem Soleimani og mange av hans senior offiserer (Uskowi, 2019, s. 51). Med tanke på Iran-Irak krigen var muligheten til å kunne gå inn i Irak etter 2003, var en serier for Iran og SCIRI, som nå hadde med gode krigere under deres kommando.

Iran hadde ingen planer om å la den USA ledete invasjonen få hvile i Irak. For ayatollahen i Teheran fryktet at amerikanernes neste mål kunne være Iran. Så nå begynte Iran å rekruttere unge irakiske sjiamuslimere til å organisere seg, og sendte dem til Iran for å få trening og returnere tilbake til Irak, slik at de kunne kjempe mot okkupasjonsmaktene (Uskowi, 2019, s. 52). Marcus Weisgerber (2015) i sin studie viser til at allerede i 2004 begynte sjia militser å angripe amerikanske og koalisjons soldater. Der angrepene stort sett var i form av det beryktede IED-er, som krevde livet til rundt hundre amerikanske tjenestemenn det samme året.

I forbindelse med okkupasjonen av Irak hadde Iran en del langsiktige strategier. Hvor IRGC-QF nå ved hjelp av sine allierte koordinerte forskjellige angrep mot okkupasjonen, slik at materielle og menneskelige kostnader skulle være så høye som mulig. Som tidligere nevnt Irans var mål at koalisjonen ikke skulle få hvile i Irak, slik at de ikke kunne få ytterligere fotfeste i regionen. På denne måten kunne Iran presse USA ut av Irak, og selv kontrollere landets sikkerhetsinstitusjon (Uskowi, 2019, s. 52). Resultatet i 2005 var at SCIRIs befaler og soldater

tok ansvaret for innenriksdepartementet og infiltrerte landets sikkerhetsstyrker, fra da av var Badr Brigaden i stand til å operere i uniform, i den irakiske staten (ICG I. C., 2007, s. 10).

Implementeringen av Badr og SCIRIs medlemmer i irakiske institusjoner ga Iran, IRGC-QF og general Qasem Soleimani en stor fordel. Soleimanis todelte strategi med å ramme USA og koalisjonsstyrkene samtidig som den uthulte Iraks nye sikkerhetsstyrkene, skapte forvirring. Sannsynlig var det meningen å skape forvirring blant amerikanske tjenestemenn. Badr-organisasjonen planla å innlemme militser i Iraqi Security Forces (ISF), inkludert den nye hæren, den føderale politistyrken og etterretningen (Uskowi, 2019, ss. 56-57), men på grunn av deres rolle i sikkerhetsstyrkene angrep ikke Badr, amerikanske styrken, som satte opp de nye sikkerhetsinstitusjonene. Denne handlingen fikk amerikanerne til å tro at Badr og dens leder, Hadi al-Amiri, var en mer moderat styrke og mulig alliert. Spesielt i en tid når andre sjia militser begynte å angripe amerikanske styrker. Men i realiteten kontrollerte ikke IRGC-QF bare de gruppene som angrep amerikanerne, men også Badr. Hvor Amiri var en lojal kommandant til IRGC-QF, som rapporterte direkte til Soleimani gjennom hele krigen (Uskowi, 2019, s. 57). Informasjon eller militær strategi og taktikk Amiri delte med sine nye venner, amerikanerne, ble klarert av IRGC-QF og dens kommandanter.

Mens de andre sjia militser kjempet mot amerikanske og koalisjons styrker, integrerte Badr sine styrker inn i sikkerhetsstyrkene. Ved å være en del av sikkerhetsstyrkene, i lys av CPA dekret en og to, startet Badr en blodig kampanje mot sine sunni muslimske rivaler og Baathist-tilhengere, spesielt i sikkerhetsstyrken og etterretningsorganene (Eienstadt & Knights, 2007). Den forfølgelsen gjorde at hevndrap mot Baathist ble en stor del av Badr's operasjoner (Filkins, 2013). Integreringen av Badr i irakiske sikkerhetsstyrker gjorde at okkupasjonsmakten ble svekket, og utrensingen av sunnimuslimene åpnet dørene for sekterisk konflikt i det nye Irak.

Analyse II: Asa'ib Ahl al-Haq

Hvordan Asa'ib Ahl al-Haq ble til

Denne undersøkelsen viser at AAH ble raskt indoktrinert og var religiøst og ideologisk sett på lik linje med velayat-e faqih i Iran. Det som gjør AAH til en interessant analyseenhet er at gruppens leder Qais al-Khazali og al-Hakim familien, kom fra en skole der quietisme har vært sentralt. Ved siden av quietisme har nasjonalismen om det irakiske folket og dets

klansystemer stått sentralt. AAH's kompromissløse forakt for USA og Irans behov for en motstandsgruppe som ikke skulle inngå våpenhvile med USA, var en av grunnene til at gruppen ble til. I en tid der SCIRI ble integrert i de nye irakiske sikkerhetsinstitusjonene, hadde Iran brukt mye tid og resurser på Sadrbevegelsen, uten å kunne omvende dem til velayat-e faqih ideologien. Nå så Iran muligheten til å mobilisere gruppen som hørte til Qais al-Khazali, som deres spesial militsgruppe i Irak.

For å undersøke hvordan AAH ble mobilisert av Iran, er tidsperioden før dannelsen av organisasjonen i 2006 viktig. AAH er en iransk støttede spesialgrupper nettverk (Cochrane, 2008, s. 2). Før dannelsen AAH var en del av den sjiaislamistiske sadristbevegelsen og dens milits Jaysh al-Mahdi (JAM eller Mahdi-hæren). JAM ble dannet av Muqtada al-Sadr i juni 2003, som en væpnet motstandsfront mot den USA-ledede invasjonen etter okkupasjonen av Irak (Uskowi, 2019, s. 53). Sadr hadde akseptert Irans støtte, men forholdet til IRGC-QF var problematisk. Sadr var villig til å motta støtte fra Iran, men han ville at det skulle være på hans premisser. I motsetning til SCIRI og Badr var ikke sadrbevegelsen, ideologisk på linje med Irans sjia-doktrine velayat-e faqih. Samarbeidet mellom JAM og Iran på det tidspunktet var pragmatisk og ikke ideologisk. Slik Erstad (2018, s. 64) viser til, handlet deres felles mål om å gjøre det vanskelig for amerikanerne og ikke la dem forbli i Irak. På den tiden hjalp Iran de fleste militsgrupper som ønsket å kjempe mot den amerikanske invasjonen.

Sadrs retorikk var angivelig nasjonalistisk og anti-amerikansk, men oppførselen til tilhengerne hans viste seg å være tvert imot fornærmende mot irakere (Geneva International Centre for Justice, 2016, s. 6). Militsen hans var dårlig koordinert og det var organisert med tusenvis av kriminelle, som deltok i direkte væpnede sammenstøt med koalisjonsstyrkene i 2004. Empiri viser at hovedsakelig angrep militsene sivilbefolkningen på sekterisk basis, spesielt i Bagdad (Geneva International Centre for Justice, 2016, s. 6). Slike handlinger av JAM og lignende militser, førte til at flere byer i Irak endret demografi drastisk. Ifølge Juan Cole (2014) gikk Bagdad fra rundt 45 % sunnimuslimer i 2003 til 25 % ved slutten av 2007. Politikken til Iraks tidligere statsminister Nouri Al-Maliki førte til sekterisme, der Bagdad ble forvandlet til hovedsakelig en sjiamuslimsk by. Et av nasjonalstatens primære oppgaver er å beskytte dens indre og ytre sikkerhet (Rached & Bali, 2019, s. 225). Det viser seg at den irakiske staten var på vei inn i en sekterisk retning, der statsapparatet som skal ta vare på innbyggernes sikkerhet, sviktet.

JAM hadde som rolle å angripe okkupasjonsstyrkene og sikre de sjiamuslimske nabolandene som var dominert av sadristene, blant annet Sadr City i Bagdad. I 2004 de angrep

flere mål i Bagdad, Najaf, Karbala og Kufa (Stanford University , 2019). Sadr og hans militis JAM viste seg å spille en betydelig rolle i kampen mot okkupantene (Cockburn, 2008). Denne rolle satte IRGC-QF stor pris på, fordi ved å inkludere Sader bevegelsen i kampen, var et bredt spekter av det irakiske folket del av kampen. Med logistikk og materielle bistand håpet Iran å få dratt Sadr i retning av ideologien om velayat-e faqih. På sin side fremhevet Sader bevist nasjonalisme, det gjorde at hans bevegelse posisjonerte seg som et utpreget irakisk fenomen, uavhengig av IRGC-QF og utviklet egne mål (Krohley, 2014). Ikke lenge etter dannelsen av JAM organisasjonen, var det indikasjoner på at den holdt på å splittes. Fordi den ble omtalt som ansvarlig for brutale hevnhandlinger mot sunnimuslimere, inkludert kidnapping, drap, tortur og ødeleggelse av moskeer og eiendom (Geneva International Centre for Justice, 2016). Dette skapte illegitimitet for Sader og JAM, som isteden for å bli oppfattet som irakisk nasjonalistisk bevegelse, ble heller sett på som en bevegelse preget og sett på som sekterisk, i likhet med SCIRI.

En av fraksjonene som handlet uavhengig av JAM, ble ledet av Khazali (Al-Tamimi, 2014). Sadr skal ha hevdet at de mer voldelige angrepene hadde blitt utført av splinter elementer, og for det meste av enheten under Khazalis kommando. Forskjellene mellom Sader og Khazali omhandlet ikke bare militært strategi, men gruppen som fulgte Khazali indikerer at dens åndelige leder Kazim al-Haeri. En Khomeinist-lærd av irakisk opprinnelse, som var bosatt i Iran og ble fulgt av noen, men ikke alle i Sadr bevegelsen. På denne måten utfordret Khazali Sadrs ledelse, både politisk, militært og åndelig. Han ledet sin egen enhet, nektet å legge ned våpen og fortsatte å utføre angrep mot koalisjonen, i motsetning til det Sadr hadde beordret bevegelsen til.

Til tross for at Sadr og Iran hadde samme mål, var ideologiene deres ikke forenelig. Sadr og hans ideologi, som han hadde lært av sin far ayatollah Mohammad Sadeq al-Sadr, var en ivrig sjia-arabisk aktivist (Mallat, 1993, s. 7). Men Mohammad Sadr blir ofte sett på som en forløper for Khomeinis ideologi, selv om de to var uenige. Ideologien til Sadr innebar i større grad betydningen av arabiske og tribalisme for identiteten til irakisk sjia, og dette var i strid med Khomeinis velayat-e faqih som er pan-sjia, anti-nasjonalistiske ideologi (Uskowi, 2019, s. 53). Det sterke foraktet for okkupasjonen og spesielt av amerikanerne gjorde at Muqtada al-Sadr aksepterte å samarbeide med IRGC-QF.

Da Sadr bevegelsen i 2005 arrangerte demonstrasjon, for å vise fram sin politiske styrke, indikerte det ikke noe form for nærhet til Iran. Dette var et vendepunkt for forholdet mellom Sadr og Iran. Iranerne forstod at ayatollah Ali Sistani var Sader sin religiøse, politisk og

ideologiske leder, og at han ikke aksepterte Irans sjia-doktrine konseptet, velayat-e faqih (Uskowi, 2019, s. 53). Slik Uskowi (2019, ss. 53-54) viser til mistet general Soleimani håpet om at Sadr ville akseptere Khomeinis doktrine som dens religiøse leder, slik Hizbollah hadde gjort flere tiår tidligere.

Det pragmatiske forholdet til Iran skulle vise seg å ha sine baktepper for Sadr. I 2004 førte det til at Sadrs pro-Iran krigere begynte å operere uavhengig av Sadr. Denne gruppen var ledet av Qais Khazali, den viktigste IRGC-QF allierte i JAM. Et av de viktigste handlingene var at Khazalis enhet fortsatte å kjempe mot amerikanske tropper inn i sommeren 2004, til tross for at bevegelsen formelt hadde inngått avtale om våpenhvile og Sadr hadde gitt ordre om å slutte å kjempe (Uskowi, 2019, s. 54). Dette bekrefter det Sadr hevdet, at det fantes splint elementer innad i JAM. Men det rettferdiggjør ikke de handlingene som ble begått av grupper innad JAM i årene 2004-2006.

IRGC hadde god erfaring med uenigheter innad i organisasjonen, en erfaring de hadde tilegnet seg fra Libanon to tiår tidligere. Hizbollah i Libanon ble brukte som en modell for IRGC-QF i Irak også. Etableringen av Hizbollah ble mulig da IRGC så muligheten til splittelser i Amal-bevegelsen og Fatah-organisasjonen, og oppmuntret de pro-iranske sjia militantene til å bli med i en ny paramilitær gruppe, Guds parti eller Hizbollah (Uskowi, 2019, s. 54). I 2006 delte de fleste krigere som var lojale mot Khazali seg fra sadristene, med hjelp i fra IRGC-QF og Hizbollah i Libanon. De gjorde det for å bli med i en ny sjia milits som skulle hete League of righteous people, eller Asaib Ahl al-Haq (Al-Tamimi, 2014) (Knights, 2021).

I 2006 hadde Khazali en brigade som kjempet sammen med Hizbollah i Libanon, under Libanon-Israel krigen (Heras, 2014). Da Khazali var sikker på at Iran støttet han, gikk han fra JAM. Khazali ble rekruttert av IRGC-QF for å lede AAH, en ny milits som hadde begynt å motta IRGC-QF trening i Irak. Siden oppstarten har AAH vært avhengig av iransk finansiering, opplæring og logistisk støtte, men til gjengjeld har AAH fungert som en iransk proxy i Irak (Wyer, 2012). Dette viser at det er viktig for Iran å være på linje med landets sjia-doktrine, velayat-e faqih, og aksepterer ayatollah Khamenei som sin åndelige leder. En kan trygt si at i motsetning til Moqtada al-Sadr hadde Khazali større sans for ideologien velayat-e faqih, selv om sistnevnte i sin tid var student hos Mohammed Sadeq al-Sadr (Cochrane, 2008).

Indoktrinering

Doktrinen i Sadr-bevegelsen er preget av ideologien til dets grunnlegger ayatollah Muhammad Baqer al-Sadr, som var kjent for en sterk og tydelig anti-amerikansk retorikk

(Mallat, 1993, ss. 16-19). Sadr hadde en nasjonalistisk ideologi, og Iran og dets allierte hadde en pa-sjia og anti-nasjonalistiske ideologi. Sadr og Iran hadde en felles fiende, USA. I tillegg hadde de samme holdning angående okkupasjonen av Irak. AAH splittet seg fra JAM for å opprettholde den anti-amerikanske holdningen, ved å angripe okkupasjonsmaktene ble de ansett på lik linje med Iran. Men AAHs holdninger til amerikanerne var lik før splittelsen.

Ved splittelsen fra sadrbevegelsen, viste AAH åpenlyst sine forpliktelser til den iranske revolusjonen og dens ledere, blant annet Ruhollah Khomeini, Ali Khamenei, Kazim al-Haeri og Mahmoud Hashemi Shahroudi (Wyer, 2012, s. 9). Som er sterke talsmenn for velayat-e faqih. En slik forpliktelse viser tydelig hva militsen står for, og hva de vil oppnå i den muslimske verden. Både AAH og KH erklærte åpent og stolt sin troskap til Irans øverste leder, Ali Khamenei, som de anser som sin marja at-taqlid (kilde til etterligning) (Levy, 2019, ss. 127-128).

Sjiismen er et av de sterkeste holdepunktene som binder Iran, AAH og Khazali sammen. Dette bindeleddet mellom partene gir indikasjoner på at indoktrinering om velayat-e faqih fant sted. Det er et ideologisk skille mellom Iran og de tradisjonelle irakiske sjiaene. Sadristene forholder seg til den tradisjonelle retningen og Najaf når det kommer til dette skillet. En av årsakene til dette skillet kommer av at grunnleggeren av sadristbevegelsen, Ayatollah Mohammad Sadeq al-Sader utfordret Khomeini og hans krav om pan-sjiittisk ledelse. Khomeini utnevnte da seg selv som autoritet for irakiske sjiamuslimer (International Crisis Group, 2006, s. 4). Sadrs anti velayat-e faqih var en nøkkelfaktor til at Saddam Hussein lot sadrbevegelsen utvikle seg, slik den gjorde på 1990-tallet. Dette gjorde at Sadristene fikk bli i Irak, mens andre levde i eksil i Iran (Cochrane, 2009, s. 10). Slik Krohley (2014) hevder, var Sadristene nasjonalistiske ideologi og velayat-e faqih uforsonlige, til tross for at begge er sjiamuslimer og hadde sterk forakt overfor USA og deres militære tilstedeværelse i Irak.

Etter amerikanernes formelle uttrekning i Irak i 2011, omdøpte AAH seg fra anti-vestlig væpnet motstandsstyrke til en irakisk nasjonalistisk politisk organisasjon (Wyer, 2012, s. 10). AAHs kjerneidentitet er imidlertid ikke nasjonalistisk, for deres troskap er bundet til velayat-e faqih og deres inntog i politikken betyde ikke at de avstår fra væpnede styrker. Tidlig i 2012 inviterte Maliki, Khazali og AAH til å bli med i den irakisk politiske prosessen, men intensjonen bak invitasjonen var å svekke Muqtada al-Sadrs politiske innflytelse. Maliki visste at AAHs inntreden inn i politikken var med på å øke Irans innflytelse i irakisk politikk (Schreck & Abdul-Zahra, 2012). AAH søker å fremme Irans politiske og religiøse innflytelse i Irak, opprettholde sjiakontrollen over Irak og fjerne eventuelle gjenværende vestlige rester fra landet (CEP, Asaib

Ahl al-Haq, 2021). I etterkant har det vist seg at AAH til tross for forsøket på å fremstille seg selv som nasjonalistisk, fortsetter organisasjonen å fremme Irans interesser i Irak.

Under okkupasjonen av Irak var AAH primære mål å få okkupasjonsmakten ut av landet. Sam Wyer (2012, s. 6) påpeker at da den største delen av amerikanske styrker hadde trukket seg tilbake fra Irak, ble AAHs nåværende mål å vurdere:

- *“To maintain a friendly Shi’a-controlled Iraqi state.*
- *To eclipse the Sadrist trend as the principal champion of Shi’a religious activism.*
- *To promote the religious and political principles of the Iranian Revolution inside and beyond Iraq.*
- *To advance Iranian political and religious influence in Iraq.*
- *To expel the remaining U.S. military and diplomatic presence from the country”.*

Alle de fem punktene Wyer viser til, er til fordel for regimet i Teheran. Det skal være kontinuitet i sjia styre i Irak, i favør av Iran. Forsøket på å ta den nasjonalistiske og sjitiske identiteten fra Sadr, blir en døråpner for Iran. Der ideologien velayat-e faqih uforstyrret spres i Irak. De tre resterende punktene er i direkte favør til Irans innflytelse i Irak.

Ved å gå i fra et militant til et politisk skifte antydte AAH at de skulle avstå bruk av våpen. Men til tross for løftet, står AAH fast på å aldri overgi våpnene til regjeringen i Irak (Wyer, 2012, s. 7). Organisasjonens overgang til det politiske er ikke en fullstendig reversering, men snarere en fortsettelse av samme kurs, men nå med mer subtile midler. I tillegg har AAH begynt å tre gjennom irakiske sjia-muslimske religiøse nettverk. Men med gruppens voldelige historie under opprøret, dens radikale, Khomeinistiske sjia-ideologi og direkte forbindelser til iransk materiell støtte, er det vanskelig å se at AAH vil avslå sine væpnede krigere. For å nå disse målene har AAH gjennomført en flerstrengt strategi, som er karakteristisk for libanesiske Hizbollah, før den tok plass i regjeringen (Wyer, 2012, s. 10). Dette viser at AAH har kopiert Hizbollah i Libanon.

Samhandling

Væpnede motstand mot okkupasjonsstyrkene har vært en av hovedårsaken til Irans aktive ønske om å la Khazali danne AAH. Der koordinert aksjon mot okkupasjonsstyrkene var mest åpenbare grunnen til at denne mekanismen ble brukt under mobiliseringsprosessen. Dette argumentet støttes av det faktum at Khazali var grunnleggende uenig med Sadrs strategi overfor okkupasjonen, derfor så han det som en mulighet til å operere på egen hånd. Denne holdningen

oppmuntret iranerne til å se potensialet og igangsette mobiliseringen av AAH. I senere tid viser det seg at fra dannelse i 2006 og inntil det amerikanske militæret trakk seg ut av Irak i desember 2011, utførte AAH mer enn 6000 angrep på amerikanske og irakiske styrker, inkludert sofistikerte operasjoner og målrettede kidnappinger av vestlige aktører (CEP, 2021, s. 1).

Dette viser at AAH var i stand til å utføre disse angrepene, som var muliggjort av Iran og Hizbollahs økonomiske, logistiske og militære støtte. Tilstrekkelig bevis påpeker at koordinering av angrepene var en del av mobilisering, i tillegg til en betydelig mekanisme for rekruttering av Iran. For at Iran skulle få til en vellykket mobilisering av AAH, og for at AAH skulle kunne mobilisere sine krigere, har det sterke foraktet mot okkupasjonen og spesielt amerikanerne spilt en betydelig rolle.

Iran har en betydelig historisk erfaring med å bygge relasjoner med proxy-grupper, som har ført til en godt utformet balanse mellom statlige og ikke-statlige organisasjoner. Ved å handle gjennom proxy-grupper sparer den iranske staten på logistisk og planlegging, som gjør at Iran forblir mindre skyldig for handlingene utført av gruppene (Hollingshead, 2018, s. 38). Disse gruppene spesialiserer seg på visse typer signaturangrep, for eksempel bruk av iransk-produserte våpen eller komponenter. Inkludert veisidebomber referert til som eksplosivt dannede prosjektiler (Knights, 2009), bombeangrep ved veikanten, står for 40 prosent av de amerikanske tapene.

Under okkupasjonen av Irak opererte AAH under en modell som innebar at spesialgruppecellene omfattet fire til ti personer. Hvor flere celler var gruppert under regionale ledere som hadde lang erfaring i Irans etterretningstjenester. Disse cellene opererte som autonome celler, som noen ganger traff mål spesifisert av Iran. Det kunne være amerikanske baser eller irakiske politikere og sikkerhetsfunksjonærer og noen ganger angrep de etter eget ønske, inkludert frilansmord for profitt (Knights, 2021). Disse cellene har vist en sterk vilje for å kjempe mot amerikanerne i Irak. Bruken av iranskproduserte våpen har vært bevisst, og viser en åpenbar ignorering av den tenkelige fornektelsen, som tidligere har vært et viktig aspekt ved iranske proxy aksjoner mot USA (Knights, 2009).

Et av de mest koordinert handlingene mellom Iran og AAHs var innsatsen for å løslate Qays Khazali. 20. mars 2007, fanget koalisjonsstyrker både Khazali, hans bror Laith Khazali og det libanesiske Hizbollah medlemmet Ali Musa Daquduq, i Basra (Cochrane, 2008, s. 3). To måneder senere kidnappet medlemmer fra AAH den britiske datakonsulent Peter Moore og hans fire sikkerhetsvakter, fra Iraks finansdepartement i Bagdad (Standford University , 2019). Denne operasjonen skal angivelig ha blitt tenkt ut og ledet av IRGC-QF, der operasjonenes mål

var å forhandle om løslatelsen av Khazali (Meikle & Sturcke, 2010). Ifølge Mona Mahmood, Maggie O’Kane og Huy Grandjean (2009) ble Moore og hans livvakter fraktet til Iran, og var der nærmere to og et halvt år. Om Iran eller IRGC-QF ikke hadde tillat dette, kunne ikke AAH medlemmer frakte fanger over grensen. Slike handlinger viser at koordinert aktivitet har vært en sentral mekanisme i mobiliseringen av AAH.

Basert på informasjonen al-Khazali formidlet til koalisjonen, søkte han hjelp fra general Qasem Soleimani leder av IRGC-QF, fordi han ønsket å kjempe på en mer disiplinert måte (Rayburn & Sobchak, 2019, ss. 391-392). Det viser at Khazali aktivt søkte støtte, og ville være en del av Irans proxy grupper i Irak.

Analyse III: Kata’ib Hezbollah

Hvordan Kata’ib Hezbollah ble til

Kata’ib Hezbollah som gruppe er på mange måter i en særstilling. Der gruppens doktrine, mobilisering og ideologi er tett knyttet til militsgruppens avdøde leder, Jamal Jaafar Ibrahim, også kjent som Abu Mahdi al-Muhandis (CEP, Kata’ib Hezbollah, 2020). Da revolusjonen i 1979 vant frem i Iran, startet Saddam Hussein et omfattende inngrep mot irakiske sjia islamister. Muhandis var en av mange sjiamuslimere som flyktet over grensen til Iran. Muhandis startet sin karriere som et eksilmedlem og sjef for den militære delen av det forbudte Da`wa-partiet, som samarbeidet med IRGC-QF (Uskowi, 2019, s. 55). Da Muhandis jobbet som ingeniør i Kuwait på 1980-tallet, var han innblandet i å gjennomføre terroroperasjoner mot det kuwaitiske kongefamilien og den amerikanske og franske ambassaden i Kuwait (U.S. Department of the Treasury, 2009). Etter anklagene rettet mot Muhandis i Kuwait, flyktet han tilbake til Iran. Der sluttet han seg til Badr bevegelsen, mens han bodde i Iran frem til 1985. Deretter ble han en av de irakiske nestkommanderende for Badr fram til 2001 (U.S. Department of the Treasury, 2009). Medlemskapet i Badr og hans aktive deltagelse i Iran-Irak krigen, gjorde Muhandis til en erfaren kommandant i Badr organisasjonen. I nyere tid var Muhandis leder for KH, i tillegg til å være Iraks nestleder som nasjonale sikkerhetsrådgiver og nestkommanderende for Haashid Shaabi, Iraks paraplygruppe av anti-IS sjiamilitser (Sly, 2015).

Hans erfaring i å forholde seg direkte til de ledende irakiske politikerne var betydelig. Muhandis var frem til valget i mars 2010, et valgt parlamentsmedlem i Irak, selv om han tilbrakte mesteparten av tiden sin i Iran (Barfi, 2010, s. 13). Barak Barfi (2010, s. 13) viser at

under Muhandis tid utviklet KH seg som en kompakt milits med mindre enn 400 personell, som var sterkt underlagt IRGC-QF kontroll og opprettholdte en relativt god driftssikkerhet. Slik Nader Uskowi (2019, s. 56) sier, ble det kjent at Muhandis hadde vært innblandet i terrorangrepet i Kuwait to tiår tidligere, han måtte igjen flykte til Iran og returnerte ikke tilbake til Irak før etter 2011.

Muhandis hadde erfaring med å samarbeide med Iran og IRGC i flere tiår, fram til han grunnla KH i 2007. Et av årsaken til denne etablering var det tette båndet Muhandis hadde med Iran og spesielt general Qasem Soleimani. Under Soleimanis veiledning, ble en elite sjiamilitsorganisasjon kalt Kata'ib Hizbollah grunnlagt (Uskowi, 2019, s. 55). KH regnes som den mest hemmelighetsfulle sjia militsen som opererer i Irak (Dehghanpisheh, 2014). Lite er kjent om gruppens struktur, bortsett fra at KH ble ledet av Muhandis (Knights, 2010). Helt siden mobiliseringen av gruppen, har KH definert seg selv som en motstandsstyrke. Der de stolt proklamerte sin rolle i angrep på amerikanske og allierte mål i Irak i årene frem til 2011, der de skrøt åpent av sine tette bånd til Iran (IISS, 2020, s. 123). Handlingene og båndene mellom Muhandis og KH, gjorde at KH er respektert og fryktet i Irak. Blant annet som landets mest effektive militante sjia styrke, og militsen som står Iran nærmest. Militsgruppen omfavner generelt Irans herskende ideologi, men forsøker å tilpasse den til irakiske forhold. I tillegg til deres særstilling i forhold til Iran, opprettholder lederne av KH en lav medieprofil og stiller ikke til valg, men gir av og til uttalelser som truer amerikanske mål eller fordømmer regjeringen for dens forhold til Washington (IISS, 2020, s. 123).

Grunnleggelsen av KH var fordi Iran ønsket seg en gruppe som skulle fungere som et kjøretøy. Der Iran kunne bruke sine mest erfarne allierte og mest sensitive utstyr i krigføringen (Knights, 2010, s. 12). Gitt dette argumentet kunne Iran på det tidspunktet ikke finne noen bedre kandidater enn Muhandis, til å grunnlegge et slik militsgruppe. Med tanke på hans engasjementet i Kuwait, aktiv deltagelse i Badr og ekspertisen han hadde tilegnet seg under IRGC.

Empirien viser oss at Iran trengte ikke å danne eller tilrettelegge for nye relasjoner til nye irakere. Slik de gjorde i sin tid med SCIRI og senere med AAH. Men ut ifra tilgjengelig empirien er det grunn til å tro at Muhandis hadde vært i god dialog med Iran da han forlot Badr, for å danne en ny militsgruppe. Det høres usannsynlig ut at Muhandis hadde tatt dette skrittet uten å konsultere med Iran først. Fordi KH mottok militært utstyr fra IRGC-QF fra starten av. Det lange og veletablerte forholdet Muhandis hadde til general Soleimani og ellers iranske ledere, har vist at Muhandis var et trygt valg, siden han hadde vist seg lojal mot Iran under sin

eksiltid. Også hans medlemskap i SCIRI og Badr har vist at han var ideologisk og religiøs på linje med Iran. Muhandis døde sammen med general Qasem Soleimani i et amerikansk luftangrep i Irak 03. januar 2020 (Miles F. , 2020).

Indoktrinering

For alle militsgruppene Iran støtter har en viktig pilar vært at de ideologisk sett er på lik linje med Iran. Når det gjelder KH er det uklart når organisasjonen kollektivistiske indoktrinering fant sted. Men det er klart at deres leder Muhandis aksepterte og kjempet for Irans ideologi velayat-e faqih på 1980-tallet, med sitt medlemskap i SCIRI og Badr. Dermed er det mulig å påstå at Muhandis sin rolle og utvelgelse av han til å lede KH, ikke var tilfeldig med tanke på hans bakgrunn og ideologi.

I likhet med de fleste gruppene Iran støtter, definerer KH seg først og fremst som et ideologisk militant, med velayat-e faqih som sin ideologi (IISS, 2020, s. 123). Gruppen proklamerer åpenbart at deres lojalitet er hos Irans øverste leder ayatollah Ali Khamenei. For å bli medlem av KH, må de sverge ed til Irans øverste leder ayatollah Ali Khamenei, og akseptere ham som åndelig leder (Brennan, et al., 2013, ss. 138-139). Dette er et tydelig tegn på at KH som organisasjon, er ideologisk sett på linje med Iran, og i tråd med hvorfor gruppen ble grunnlagt i sin tid. Religion er med det et av de viktigste elementene for mobilisering sjia-militser.

KH uttalte som den libanesisk Hizbollah at de ønsker et styre i Irak, som kan gjenspeile den iranske modellen. Begge organisasjonene brukes som et verktøy for å eksportere den islamske revolusjonen, slik den praktiseres i Teheran (Brennan, et al., 2013, ss. 138-139). KH aksepterer åpent Irans visjon om velayat-e faqih, en Khomeinistisk doktrine som krever religiøst tilsyn med regjeringen. En slik holdning og uttrykk for ønske om å etterligne Irans versjon, for å regjere i et muslimsk land. Er et klart og tydelig bevis som viser til at Irans indoktrinering overfor disse gruppene har vært vellykket.

Videre har KH også tatt andre standpunkter som kan kobles til arbeidet som er gjort i forhold til den ideologiske indoktrineringen. Blant annet deres kontroversielle retorikk overfor andre muslimske land i regionen. Hvor KH i økende grad har rettet seg mot Saudi-Arabia, et land ansett som regionalt motvekt til Iran, både når det gjelder religion, ideologi og politikk. Iran ser på Saudi-Arabia som en rival i forhold til regionalt hegemoni (Knights, 2019). Saudi-Arabia er et av landene som flere ganger har blitt nevnt blant KH ledere, blant annet av KHs

talsmann på den tiden, Abu Ali al-Askari som hevdet at KH skulle fortsette med Jihad-operasjoner i Saudi-Arabia (MEMO, 2020).

Når det kommer til Irans indoktrinering av KH, har ikke Iran begrenset seg til bare religiøse termer. Men også til gruppens sterke hat mot USAs tilstedeværelse i Irak og regionen. Siden det amerikanske militæret trakk seg ut av Irak i desember 2011, har KH beholdt sin anti-amerikanske ideologi. På KHs nettsider står det at gruppens fremste mål er fortsatt å hindre amerikanske prosjekt i regionen. Blant annet bekjempe okkupasjonen og utvise dem fra Irak (CEP, Kata'ib Hezbollah, 2020), videre hevder KH at deres hovedmål er å drive Jihad mot okkupasjonen, til den siste amerikaneren blir utvist fra Irak. Dette viser det sterke forakte KH og dets medlemmer har overfor USA og vesten. En holdning Iran har promotert helt siden revolusjonen i 1979.

Selv i en tid da Irak var under angrep av IS og irakerne hadde behov for amerikanernes militære hjelp. Viste KH sin forakt overfor amerikanerne og hevdet at KH fortsatt er motstander av ethvert samarbeid med USA. I september 2014 ga KH ut en uttalelse som sa: *"Vi vil ikke kjempe sammen med de amerikanske troppene under noen forhold, vår eneste kontakt med amerikanere vil være hvis vi kjemper mot hverandre"* (Kirkpatrick, 2014). Også i mars 2015 bekreftet Jaafar al-Husseini, KHs militære talsmann gruppens anti-amerikanske posisjon, og sa: *"Det er ikke mulig for KH eller noen av motstandsfraksjonene å være i samme skyttergrav som amerikanerne"* (Hameed, 2015). Noe også AAHs talsmann Naim al-Uboudi bekreftet da han sa *"vi var i stand til å avslutte kampen selv, men USA kom for å ta æren for denne store seieren"* (Hameed, 2015). For dem som er kjent med ayatollah Ali Khamenei, og det iranske regimets retorikk, er ikke slike uttalelser noe nytt, men heller en veletablert anti-amerikansk retorikk. Det bekrefter at indoktrinering fra Irans side er på flere nivåer og inkluderer alt anliggende i organisasjonen. Der slik retorikk er innøvd og veletablert. Dette viser igjen, med de tilgjengelige empiriene at indoktrinering er en mekanisme som blir brukt av Iran.

KH er og kommer til å være ideologisk og religiøst sett på lik linje med Iran. Dette viser seg troverdig ved at indoktrinering har vært en effektiv mekanisme brukt av Iran. Mobiliseringen av KH som spesialgruppe har vært viktig. I tillegg til å angripe amerikanske styrker, har også KH fremmet Irans ideologiske retning, velayat-e faqih. Dette tyder på at indoktrinering har vært effektivt, for at militsene skulle la seg mobilisere. Også Muhandis og hans samarbeidspartnere, og deres medlemskap i SCIRI og Badr, og indoktrinering fra den tiden hadde sin effekt på mobiliseringen i 2007. Indoktrinering av tidligere eksil irakerne

skjedde to ti år før grunnleggelsen av KH, men det viser seg at indoktrinering fortsatt er en pågående prosess.

Samhandling

Muhandis sterke forakt mot USA og koalisjonsstyrkene i Irak, indikerte at han forlot SCIRI i 2002, på grunn av at organisasjonen hadde inngått samarbeid med USA. Videre ble Badr innlemmet i de nye irakiske sikkerhetsinstitusjonene, og Irans behov for en militis, uten å risikere direkte konfrontasjon med verken USA eller koalisjonsstyrkene og den irakiske regjeringen, muliggjorde grunnleggelsen av KH.

KH har gjennomført de mest dødelige angrepene mot amerikanske og koalisjonsstyrker i Irak (Bayoumi & Harding, 2014). Det første angrepet ble rapportert som et improvisert raketassistert angrep på en amerikansk base, sørøst for Bagdad 19. februar 2008. Angrepet førte til at en amerikansk sivilist døde og flere amerikanske sivile og koalisjonsstyrker ble skadet (CEP, 2020, s. 20). Ifølge den amerikanske diplomaten Ali Khedery var KH ansvarlig for «noen av de mest dødelige angrepene mot amerikanske koalisjonsstyrker», under USAs tilstedeværelse i Irak (Stanford University, 2020). Videre utpeker det amerikanske finansdepartementet KH og dens leder Muhandis, for å ha engasjert, dirigert, støttet og utgjort en betydelig risiko for å begå voldshandlinger mot koalisjonen og irakiske sikkerhetsstyrker (Gordon & Lehen, 2010). I tillegg til det amerikanske finansdepartementet, bemerket også det amerikanske utenriksdepartementet at KH utførte angrep mot irakere og koalisjonsstyrker. Videre har KH også truet livet til irakiske politikere og sivile, for å støtte Iraks politiske prosess (CEP, 2020, s. 20).

Libanesisk Hizbollah har hjulpet KH med trening siden den ble grunnlagt. Mye av empirien tilsier at det er blitt gjort med eller ved forespørsel av IRGC-QF. Slik Bill Roggio (2008) viser til, drev IRGC-QF og libanesiske Hizbollah allerede i 2008 treningsleirer på fire ulike steder i Iran: Teheran, Qom, Ahvaz og Mashhad. Hvor KH og andre irakiske sjiamilitser ble trent i å bruke håndvåpen og eksplosiver. At libanesisk Hizbollah hjalp KH med militær trening og opplæring, var ikke noe nytt, for de hadde også hjulpet AAH med det. Som tidligere nevnt, da Khazali ble arrestert, ble han arrestert sammen med Ali Musa Daquduq, som var medlem av libanesiske Hizbollah. Ifølge Associated Press (2008) drev libanesiske Hizbollah treningsleir i Sør-Irak, inntil gruppen ble tvunget til å flytte leirene til Iran i 2010.

Den type trening og opplæring var viktig for KH som militis. Ifølge CEP (Kata'ib Hezbollah, 2020, s. 4) fikk KH opplæring knyttet til bruk av håndvåpen, overvåking, taktikk

for små enheter og kommunikasjon. Treningen og samarbeidet holdt frem til november 2013, da ble KH-medlemmer fløyet til Syria, for å kjempe sammen med Assad regimets styrker (CEP, Kata'ib Hezbollah, 2020, s. 4). Dette beviser at Iran og dets ideologi har ingen grenser, så lenge partene har samme syn som landets ideologi.

En koordinert samhandling har vært viktig for både å fremme Irans og militsenes mål. Der det første steget har vært å få koalisjonsstyrkene ut av Irak. For så å implementere ideologien velayat-e faqih utenfor Iran. Den materielle støtten Iran ga til KH har vært avgjørende for effektiviteten til militsene, og igjen for at KH skal kunne rekruttere krigere til kampene sine. Samtidig har KH spilt en avgjørende rolle i Irans Iraks strategi post-Saddam. For når SCIRI og Badr ble innlemmet i de nye irakiske institusjonene og deltok i politikken, kom de nærmere amerikanerne. Kontakten som ble opprettet mellom SCIRI, Badr og amerikanerne gjorde det vanskelig for SCIRI og Badr å angripe amerikanerne. Nå gjenstod AAH og KH som to viktige militsgrupper for Iran, i forbindelse med Iraks strategi post-Saddam, som målrettet kunne angripe koalisjonsstyrkene.

Funnene

“Gruppene deler Irans syn om at folk må stå opp mot Israel og Saudi Arabias makt i regionen. De bidrar til å spre det iranske regimets idealer om politisk islam. Militært inngår militsene i Irans plan for asymmetrisk krigføring. Skulle ytre makter angripe landet, vil Iran svare med å la militsene utnytte motpartens sårbarheter i regionen” (Selvik, 2022).

Navn	Stiftelsesår	Oppdragsområde	Religiøs autoritet	Ideologi
Supreme Council for Islamic Revolution in Iraq- SCIRI	1982	Irak	Iran og ayatollah Ali Khamenei	Velayat-e faqih
Asa'ib Ahl Al Haq- AAH	2006	Irak, Syria og Libanon	Iran og ayatollah Ali Khamenei	Velayat-e faqih
Kata'ib Hezbollah- KH	2007	Irak og Syria	Iran og ayatollah Ali Khamenei	Velayat-e faqih

Irans hovedmål ved siden av økt militærmakt er å eksportere revolusjonens ideologi velayat-e faqih, for å oppnå varig seier. Slik at Iran og sjiamuslimenes makt befestes der den kan. Gjennom lojale ledere og organisasjoner som ideologisk sett er lik Iran, blir den langvarige seieren sikret. Mobilisering av militser er i tråd med hva ayatollah Khomeini hevdet ved revolusjonens første måneder, for å kunne eksportere ideologien om velayat-e faqih. Men slike mobiliseringer eksporterer ikke velayat-e faqih kun til militsene, men også til militsenes tilhengere.

Aksepten for ideologien om velayat-e faqih betyr at en avstår fra tradisjonell sjia islam. Motsetningene mellom tradisjonell sjia islam som representerer quietisme og velayat-e faqih, er at i tradisjonell sjia islam har de geistlige ikke noe innblanding i politikk, men en mer veiledende holdning til politikken og statsmakten. Mens i velayat-e faqih skal de geistlige styre eller ha sterk påvirkning på hele statsapparatet og hva som angår folks hverdag, slik det er i dagens Iran. Det er stor draging mellom de to retningene blant Iraks sjia og militsene. Militsene har sterk politisk og militær innflytelse i Irak samtidig som de er under iransk påvirkning.

Personlig kontakt er en viktig faktor for Irans mobilisering av militser. Ved å ha tette bånd med militsledere kan Iran nå organisasjonen, og når de har akseptert ideologien velayat-e faqih, kan Iran være trygge på at de er lojale overfor Iran og ideologien. Det ser tilsynelatende ut som om Mohammed Baqir al-Hakim, Qais al-Khazali og Abu Mahdi al-Muhandis ble nøye vurdert og valgt ut av Iran. Dette kommer tydelig frem ved mobiliserings prosessen til alle tre analyseenheter. Mobiliseringen til AAH er mer synlig enn de to andre militsgruppene. Fordi Iran hadde holdt tett kontakt med Qais al-Khazali og andre ledere i organisasjonen, selv om de var en del av Sadrbevegelsen før 2006. Ved KHs tilfelle viser det seg at personlig kontakt spilte en stor rolle for at KH ble til. Fordi Muhandis hadde svært god kontakt med IRGC-QF lederen general Soleimani. Disse individuelle og personlige kontaktene gjorde at Iran var sikker på at organisasjonens lojalitet var til stedet.

Selv om Irans viktigste mål med indoktrinering er ideologien velayat-e faqih, har landet til tider en pragmatisk tilnærming til sine allierte. Det er veldokumentert at da Sadrbevegelsen ble til, bistod Iran bevegelsen med logistikk, finansiell og militært støtte. Bidragene var for å svekke USAs posisjon i Irak, men samtidig hadde Iran et håp om å kunne omvende Sadr i sin ideologiske retning. Funnen viser at Sadr hadde en pragmatisk tilnærming til Iran. Men det var foraktet overfor USA, som var hovedårsaken til samarbeidet mellom Sadr og Iran, og ikke ideologien. På den tiden hadde Sadr menneskelige resurser og Iran materielle,

dette sammen med deres felles fiende utgjorde en god kombinasjon for samarbeid. Opprettelsen av AAH viser at det viktigste for Iran er ideologien, dermed er det ikke nok å bare være sjia. Dette viser at religion ikke er det viktigste, men at ideologien om velayat-e faqih veier tyngre for Teherans styresmakter.

Splitt og hersk er et annet strategi som blir brukt av Iran. Som nevnt i oppgaven dette gjenspeiler seg tydelig i mobiliseringen av Hezbollah i Libanon og AAH. I Iraks tilfelle har Iran i tillegg til individuelle tett kontakt landet brukt splitt og hersk teknikken. AAH ble til som et resultat av Sadrs opposisjon til Irans ideologi velayat-e faqih. Ideologi var et av faktorene, men Sadrs pragmatiske tilnærming til USA og regjeringen i 2004, der han inngikk våpenhvile med var et annet faktor som muliggjorde opprettelsen til AAH. Sadrbevegelsens nasjonalistiske identitet betydde at de avviste velayat-e faqih. Nasjonalisme er den rake motsetningen til hva Irans ideologi velayat-e faqih er. Disse grunnen viser at splitt og hersk er et av element som blir brukt av Iran der de ser at deres allierte ikke er eller kan omvendes til ideologien velayat-e faqih.

Konklusjon

For å forske på om hvordan Iran bruker religion for å rekruttere irakiske sjiamilitser, har jeg sett på prosessen om til SCIRI, AAH og KH om hvordan de er blitt til. Tesen i denne oppgaven er tilsynelatende enkel, men i virkeligheten er det langt mer komplisert enn først antatt. For at disse organisasjonen skulle få bli til, måtte de løsrive seg fra deres tidligere religiøse tilknytning. Videre indoktrinering av det iranske ideologien nemlig velayat-e faqih er et annet sentralt og viktig aspekt. Dette er en prosess som vi kan se tydeligst ved opprettelsen av SCIRI. Som det er diskutert tidligere i oppgaven Da'wa-partiet eksisterte lenge før den iranske revolusjonen, og var et veletablert politiskparti iblant irakiske sjiamuslimere. Når det gjelder SCIRI peker empirien på at meningsforskjellen mellom dem og Da'wa-partiet har vært viktig i valget Iran har foretatt på 1980 tallet. Hovedforklaringen på den økende meningsforskjellen mellom Hakim og Da'wa-partiet viser seg i å være sistnevntes avvisning av å forplikte seg til Irans ideologi velayat e-faqih. Grunne til at Da'wa-partiet ikke ble valg frem for SCIRI var medlemmene til Da'wa-partiet ikke villige til å delta i Iran-Irak krigen, og de var ikke tilbøyelig for ideologien velayat-e faqih. Dette viser at for Iran ideologi og religiøs tilpasning viktig. Videre viser det seg at Irans forhold til irakiske sjiamilitser er instrumentell.

Måten Khomeini har ønsker å spre revolusjonens ider på har vært utfordrende for det

religiøse etablissementet i Najaf. Det er mye av empiri som peker på måten Khomeini påvirket Hakim familien har laget splid mellom irakiske sjiamuslimer. Fordi Iran støttet militsene aktivt tar avstand fra den stillegående sjia ideologien som hersker i Najaf. Og på den andre siden de som fortsatt er lojale til Najafs tradisjonelle ideologi, hevder at velayat-e faqih tilhengerne bryter med hva sjia Islam er.

Når det gjelder AAH det ser ut som Iran har brukt det velkjente ordtaket: splitt og hersk. Iran har bevist lagt til rette for at AAH skulle splittes fra Sadr, da Iran hadde ikke noe håp om at Sadr tar til seg Irans ideologi velayat-e faqih. Det er ikke noe tvil om at denne splittelsen i sin tid svekke Sadr bevegelsen, men den har gitt Sadr legitimitet til å fremstå som mer nasjonalistisk enn de andre militsene i Irak. Slik det er nevnt før Irans bruk av militser er til tider pragmatisk, og det er ikke nødvendig at til enhver tid militsen skal være religiøst og ideologisk enige med landet. Et av hovedforklaringen på at Khazali og AAH fikk muligheten til å bli, var fordi Sadr hadde en konstruktiv tilnærming til koalisjonsstyrkene og irakiske regjeringen. Derfor den nye politikken Sadr førte var ikke forenelig med Irans strategi i Irak, de mer kritiske stemmene i Sadr bevegelsen fikk til slutt dannet AAH.

Videre empiriske funn underbygger det argumentet at Iran forenklet Muhandis beslutning om å forlate Badr-organisasjonen, til fordel for å opprette KH. Det er med andre ord tilstrekkelig dokumentasjon som tyder på at aksept for religion i den versjon Iran tror på er viktige for å bli Irans alliert. I tilfellene SCIRI, AAH og KH er det enkelt personer som har vært et av de viktigste faktorene til å opprette disse militsene. Empirien viser at Muhandis sin rolle som enkel person og den gode kontakten han hadde med Iranske ledere og spesielt general Soleimani har vært avgjørende for opprettelsen av KH. Dette viser at et av Irans viktige, effektive og avgjørende metoder for mobiliseringen av militsene har vært forholdet til enkeltpersoner.

Empirien tilsier at i mobiliseringsprosessen til AAH og KH har religion på tvers av landegrensene hatt en betydelig tyngde. Det er vist til at libanesisk Hizbollah har vært til stedet i Irak og bistått i mobilisering og opplæringen av AAH og KH. Det å koble sammen militsene er viktig for Irans transnasjonale væpnede motstand. Dette i tillegg til både AAH og KH har holdt en god kontakt med Badr, som nå er del av de irakiske sikkerhetsinstitusjonene. Denne sammenkoblingen har vist seg å gi resultater da gruppene støttet Asad regimet i Syria krigen. Der kjempet AAH og KH ved siden av libanesisk Hizbollah og andre iransk støttede militser orkestret av IRGC-QF. Disse gruppene har flere ting felles, men viktigst av alle de faktorene er deres foretrukne religiøse tilhørighet nemlig Irans ideologi velayat-e faqih.

Et av funnene i denne oppgaven er at Iran har en pragmatisk tilnærming til sine allierte. Landet samarbeider med de som kan hjelpe deres måloppnåelse i den gitte situasjonen. Deres samarbeid med Sadr er et klart bevis på at selv om Iran kjente godt til Sadr's politiske ståsted og hans religiøse tilhørighet, så de muligheten til å samarbeide med Sadr for å kjempe mot koalisjonsstyrkene, hovedsakelig amerikanerne. I en tid da Sadr inngikk en konstruktiv avtale med koalisjonen og irakiske regjeringen, la Iran til rett for flere medlemmer i Sadrbevegelsen kunne danne AAH. Dette er det tydeligste tegnet på Irans splitt og hersk taktikk overfor dem som ikke er enige med landets strategi og ideologi velayat-e faqih. Dette viser igjen Irans pragmatiske tilnærming til midlertidige allianser.

Sjia islam i Iran har siden 1950 tallet gjennomgått en revolusjonerende forvandling, som fortsatt er i utvikling. Denne religiøse revolusjonen med ideologien velayat-e faqih står i sterk kontrast til hva Iraks tradisjonelle sjia med Najaf i spissen står for. Jeg tør å påstå at revolusjonen i Iran i 1979 revolusjonerte også sjia islam, dette med den bakgrunn der de geistlige har inntatt maktposisjon, og ikke lenger ventet på den tolvte Imamens tilbakekomst. Denne religiøse revolusjonen handler om at sjia islam med velayat-e faqih har beveget seg fra quietisme tilstand til en aktiv politisk og militær bevegelse i tillegg til det religiøse og åndelig denne retningen i islam har. Med andre ord revolusjonen i Iran har og kommer til å påvirke den regionale politikken i fremtiden slik den har satte sterkt preg på Midtøsten til nå. Med dette som bakgrunn er ikke velayat-e faqih og Iran kun en trussel mot regionen og sunni islam, men en trussel mot den tradisjonelle sjia islam også.

Etterord

I lys av funnene i denne oppgaven, ville det vært interessant å forske videre på forskjellene mellom tradisjonell sjia islam og ideologien velayat-e faqih, samt rollen den enkelte religiøse leder har i sine samfunn. Mobiliseringen av analyseenheter har skjedd i samfunn med sjia majoritet, hvor religiøse ledere sine roller har vært sentrale. I alle tre analyseenheter var det tydelig at Irans tilnærming til den enkelt personer har vært avgjørende for mobiliseringsprosessene. Det ville vært interessant å undersøke om hvordan Iran har beholdt sin påvirkning på militsene etter drapet på IRGC-QF lederen- general Qasim Soleimani. Soleimani var en sentral og avgjørende person i mobiliseringen og utviklingen av sjia militsene i regionen.

Bibliografi

- Abedin, M. (2019). *Iran Resurgent the Rise and Rise of Shia State*. London : Hurts & Company .
- Adamson, F. B. (2005, April). Globalisation, Transnational Political Mobilisation, and Networks of Violence. *Cambridge Review of International Affairs*, ss. 31-49.
- Adler, R. H. (2002). Patron-Client Ties, Ethnic Entrepreneurship And Transnational Migration: The Case Of Yucatecans In Dallas, Texas. *Urban Anthropology and Studies of Cultural Systems and World Economic Development* , ss. 129-161.
- Ahram, A. I. (2011). *Proxy Warriors The Rise and Fall oF sTaTe-sponsoRed MiliTias*. California: An Imprint of Stanford University Press.
- Algar, H. (1980). *Religion and State in Iran, 1785–1906: The Role of the Ulama in the Qajar Period*. Berkeley: University of California Press.
- Aliyev, H. (2016 , November 03). Strong militias, weak states and armed violence: Towards a theory of ‘state-parallel’ paramilitaries. *Security Dialogue*, ss. 498–516.
- Aliyev, H. (2017, November 29). Pro-regime Militias and Civil War Duration. *Terrorism and Political Violence*, ss. 630-650.
- Al-Marashi , I., & Keskin, A. (2008, Juni 20). Reconciliation Dilemmas in Post-Ba'athist Iraq: Truth Commissions, Media and Ethno-sectarian Conflicts. *Mediterranean Politics*, ss. 243-259 . Hentet fra Mediterranean Politics:
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13629390802127562>
- Al-Rubaie, M. B. (2015, Oktober 15). Enemy of Enemies: The Rise of ISIL. (Al-Jazeera, Intervjuer)
- Al-Tamimi, A. J. (2014, Mars 06). *Iraq: Who are Asa'ib Ahl al-Haq Islamists?* Hentet fra Pundicity: <https://www.aymennjawad.org/14510/iraq-who-are-asaib-ahl-al-haq-islamists>
- Andersen, S. S. (2013). *Casestudier Forskningsstrategi, generalisering og forklaring*. Bergen : Fagbokforlaget .
- Andrew, M. (2013, April 28). Proxy Warfare and the Future of Conflict. *The RUSI Journal*, ss. 40-46. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/03071847.2013.787733>
- Arif, B. H. (2019, Juli 24). IRAN’S STRUGGLE FOR STRATEGIC DOMINANCE IN A POST-ISIS IRAQ. *Asian Affairs*, ss. 344-363.
- Associated Press. (2008, August 15). *US: Quds, Hezbollah training hit squads in Iran*. Hentet fra Associated Press: <https://abc13.com/archive/6319539/>

- Aziz, T. M. (1993, Mai 02). The Role of Muhammad Baqir al-Sadr in Shii Political Activism in Iraq from 1958 to 1980. *International Journal of Middle East Studies*, ss. 207-222.
- CEP, C. (2021). *Asaib Ahl al-Haq*. Counter Extremism Project.
- Dehghanpisheh, B. (2014, November 12). *Special Report: The fighters of Iraq who answer to Iran*. Hentet fra Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-militias-specialreport-idUSKCN0IW0ZA20141112>
- Helfont, S. (2009, Februar 23). The Muslim Brotherhood and the Emerging 'Shia Crescent. *Elsevier Limited on behalf of Foreign Policy Research Institute*, ss. 284-299.
- Bapat, N. A. (2011, Mai 12). Understanding State Sponsorship of Militant Groups. *British Journal of Political Science*, ss. 01-29.
- Barfi, B. (2010). *AQAP's Soft Power Strategy in Yemen*. West point: Combating Terrorism Center .
- Barter, S. J. (2013, Juli 03). State Proxy or Security Dilemma? Understanding Anti-Rebel Militias in Civil War. *Asian Security*, ss. 75-92.
- Bayoumi , A., & Harding, L. (2014, Juni 27). *Mapping Iraq's fighting groups*. Hentet fra Al-Jazeera: <https://www.aljazeera.com/news/2014/6/27/mapping-iraqs-fighting-groups>
- Beach, D., & Pedersen, R. B. (2013). *Process-Tracing Methods Foundations and Guidelines*. Michigan: University of Michigan.
- Bennett, A. O. (2014, September). The Mother of All Isms: Causal Mechanisms and Structured Pluralism in International Relations Theory. I J. T. Checkel, *Mobilizing Across Borders: Transnational Dynamics of Civil War* (ss. 205-230). Cambridge: Cambridge University Press.
- Boroujerdi, M. (1996). *Iranian Intellectuals and the West: the Tormented Triumph of Nativism* . New York : Syracuse University Press.
- Brancati, D. (2010, Jnuar 07). Can federalism stabilize Iraq? *The Washington Quarterly*, ss. 5-21.
- Brennan, R. R., Ries, C. P., Hanauer, L., Connable, B., Kelly, T. K., McNerney, M. J., . . . McMahon, S. K. (2013). *Ending the U.S. War in Iraq: the Final Transition, Operational Maneuver, and Disestablishment of United States Forces-Iraq*. Santa Monica: RAND Corporation.
- Bruinessen, M. v. (1996). Islamic state or state Islam? Fifty years of state-Islam relations in Indonesia. I I. Wessel, *Indonesien am Ende des 20. Jahrhunderts* (ss. 19-34). Hamburg: Abera-Verlag.

- Bryman, A. (2016). *Social Research Methods 4. utg.* Oxford : Oxford University press.
- Carey, S. C., Colaresi, M. P., & Mitchell, N. J. (2015). Governments, Informal Links to Militias, and Accountability. *Journal of Conflict Resolution*, ss. 850-876.
- CEP, C. (2020). *Kata'ib Hezbollah*. Hentet fra Counter Extremism Project:
<https://www.counterextremism.com/threat/kata'ib-hezbollah>
- Cetinsaya, G. (2007, January). Security, Politics and Constitution: Developments in the New Iraq, 2003-2006. *Perceptions Journal of International Affairs Special Issu On The Middle East*, ss. 45-67.
- Clayton, G., & Thomson, A. (2014, Juli 04). The Enemy of my Enemy is my Friend... The Dynamics of Self Defense Forces in Irregular War: The Case of the Sons of Iraq. *Studies in Conflict and Terrorism*, ss. 920-935.
- CNN. (2003, Februar 06). *Transcript of Powell's U.N. presentation, Part 9: Ties to al Qaeda*. Hentet fra CNN:
<https://edition.cnn.com/2003/US/02/05/sprj.irq.powell.transcript.09/index.html>
- Cochrane, M. (2008, Januar 13). Asaib Ahl al-Haq and the Khazali Special Groups Network. *Institute for the Study of War*, ss. 01-12.
- Cockburn, P. (2005, Februar 09). *Cricket but no chess in Sistani's vision for democratic Iraq*. Hentet fra The Independent News of the World:
<https://www.independent.co.uk/news/world/cricket-but-no-chess-in-sistani-s-vision-for-democratic-iraq-1529714.html>
- Cockburn, P. (2008, 04 01). The real Muqtada AlSadr. (C. Hawley, Intervjuer)
- Cohen, L., Manion, L., & Keith, M. (2007). *Research methods in education. 6. Utg.* London: Routledge.
- Cole, J. (2003). The United States and Shi'ite Religious Factions in Post-Ba'thist Iraq. *Middle East Journal*, ss. 543-566 .
- Cole, J. (2014, 08 15). *Top 10 Mistakes of former Iraq PM Nouri al-Maliki (That Ruined his Country)*. Hentet fra Incormed Comment:
<https://www.juancole.com/2014/08/mistakes-maliki-country.html>
- Corboz, E. (2012). Between Action and Symbols: The Supreme Assembly for the Islamic Revolution in Iraq and its Bid for Political Leadership. I J. Tejel, R. Bocco, H. Bozarslan, & P. Sluglett, *Writing the Modern History of Iraq: Historiographical and Political Challenges* (ss. 339-358). Singapore: World Scientific Publising Co. Pte. Ltd.

- Dai, Y. (2008). Transformation of the Islamic Da'wa Party in Iraq: From the Revolutionary Period to the Diaspora Era. *Asian and African Area Studies*, ss. 238-267.
- Dawisha, A. (2009). *IRAQ a Political History from Independence to Occupation*. Oxford: Princeton University Press.
- Dæhli, K. (2019, 08 14). *Politisk islam*. Hentet fra Nasjonal Digita Læringsarena : <https://ndla.no/nb/subject:1:78e538a3-78bf-4db2-af00-2ca7d721cb25/topic:2:198120/topic:2:197967/resource:f1163983-1091-4cd1-b6c4-b928fb27e892>
- Duss , M., & Juul, P. (2009, Januar 28). *The Fractured Shia of Iraq*. Hentet fra Center for American Progress: <https://www.americanprogress.org/article/the-fractured-shia-of-iraq/>
- Eienstadt, M., & Knights, M. (2007, Mai 09). *Mini-Hizballahs, Revolutionary Guard knock-offs, and the future of Iram's militant proxies in Iraq*. Hentet fra War on the Rocks : <https://warontherocks.com/2017/05/mini-hizballahs-revolutionary-guard-knock-offs-and-the-future-of-irans-militant-proxies-in-iraq/>
- Eisenstadt, M. (2011, April). Iran's Islamic Revolution: Lessons for the Arab Spring of 2011? *Institute for National strategic Studies*, ss. 01-11.
- Eisenstadt, M., Knights, M., & Ali, A. (2011, April 26). *Iran's Influence in Iraq: Countering Tehran's Whole-of-Government Approach*. Hentet fra washington institute for Near East Policy : <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-influence-iraq-countering-tehrans-whole-government-approach>
- Erickson, F. (1986). Qualitative methods in research on teaching. I M. C. Wittrock, *Handbook of Research on Teaching* (ss. 119–161). New York: MacMillan Reference Books.
- Erstad, H. U. (2018). *Transnational Mobilisation of Armed Resistance; How Iran has built a network of Iraqi Shi'a militias since 1979*. Hentet fra DUO.UIO : <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/63955/Grafiske.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Evera, S. V. (1997). *Guide to Methods for Students of Political Science*. London: Cornell University Press.
- Filkins, D. (2013, September 30). *The Shadow Commander*. Hentet fra The New Yorker : <https://www.newyorker.com/magazine/2013/09/30/the-shadow-commander>

- Forero, J. (2007, Mai 22). PARAMILITARY TIES TO ELITE IN COLOMBIA ARE DETAILED Commanders Cite State Complicity In Violent Movement . *washington Post* .
- Forrest, C. (2009). Coercive Engagement: A Security Analysis of Iranian Support to Iraqi Shia Militias. *Strategic Studies Quarterly*, ss. 99–123.
- Frankfort-Nachmias, C., David Nachmias, & DeWaard, J. (2014). *Research Methods in the Social Sciences*. New York: Worth Publishers Inc.,U.S.
- Frankfort-Nachmias, C., Nachmias, D., & DeWaard, J. (2015). *RESEARCH METHODS in the SOCIAL SCIENCES*. New York: Worth Publishers.
- Geneva International Centre for Justice. (2016). *Militias in Iraq The hidden face of terrorism*. Geneva – Switzerland: Geneva International Centre for Justice.
- Georg W. Noblit, R. D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies* . Newbury park, California : Sage publications .
- George, A. L., & Bennett, A. (2005). *Case studies and theory development in the social sciences* . London: MIT Press.
- Gerring, J. (2007). *Case Study reaserch: principles and practices* . New York : Cambridge university press .
- Gerring, J. (2007). *Case Study Research: Principles and Practices*. New York : Cambridge University Press.
- Gerring, J. (2012). *Social Science Methodology: A Unified Framework*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gerring, J., & Seawright, J. (2008, juni). Case Selection Techniques in Case Study Research A Menu of Qualitative and Quantitative Options. *Political Research Quarterly*, ss. 294-308.
- Gordon , M. R., & Lehren, A. W. (2010, Oktober 22). *Leaked Reports Detail Iran’s Aid for Iraqi Militias*. Hentet fra New York Times:
http://www.nytimes.com/2010/10/23/world/middleeast/23iran.html?pagewanted=all&_r=0
- Grajales, J. (2011, September 14). The rifle and the title: paramilitary violence, land grab and land control in Colombia. *The Journal of Peasant Studies*, ss. 771-792.
- Grenness, T. (2004). *Hvordan kan du vite om noe er sant? Veiviser i forsknings- og utredningsarbeid for studenter, ledere, konsulenter og journalister*. Oslo : Cappelen Akademisk forlag .

- Group, I. C. (2007). *SHIITE POLITICS IN IRAQ: THE ROLE OF THE SUPREME COUNCIL*. Internationa Crises Group .
- Gunn, S., Grummitt, D., & Cools, H. (2008, November). War and the State in Early Modern Europe: Widening the Debate. *War in History*, ss. 371-388.
- Hameed, S. (2015, Mars 27). *Iraq special forces advance in Tikrit, U.S. coalition joins fight*. Hentet fra Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-idUSKBN0MM0R220150326>
- Hashim, A. S. (2003). *Insurgency and Counter-Insurgency in Iraq (Crises in World Politics)*. New York: Crnell University Press.
- Haynes, J. (2014). Iran and shia transnational religious actors Limits of political influence. *Religião e globalização*, ss. 450-466.
- Helle, I. B. (2013). *Pedagogisk ordbok. 3. utg.* Oslo : Universitetsforlaget .
- Helle, L., & Bø, I. (2013). *Pedagogisk ordbok Praktisk oppslagsverk i pedagogikk, psykologi og sosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget .
- Hellevik, O. (2002). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforlaget.
- Heras, N. A. (2014, Mai 15). *Iraqi Shi'a Militia Asa'ib Ahl al-Haq Expands Operations to Syria*. Hentet fra Refworld: <https://www.refworld.org/docid/539ec4ba4.html>
- Hollingshead, E. (2018, April 25). Iran's New Interventionism: Reconceptualizing Proxy Warfare in the Post-Arab Spring Middle East. *Political Science Honors Projects*, ss. 01-46.
- Hughes, G. (2012). *My Enemy's Enemy: Proxy Warfare in International Politics*. Estbourne : sussex Academic press.
- ICG, I. C. (2007). *SHIITE POLITICS IN IRAQ: THE ROLE OF THE SUPREME COUNCIL*. International Crisis Group.
- IISS, T. (2020). *Iran's Networks of Influence in the Middle East*. London: Routledge.
- International Crisis Group. (2006). *Iraq's Muqtada al-Sadr: Spoiler or Stabiliser*. Middle East Report N°55: International Crisis Group.
- International Crisis Group. (2006). *Iraq's Muqtada al-Sadr: Spoiler or Stabiliser*. Middle East Report N°55: International Crisis Group.
- International Crisis Group. (2018). *Iraq's Paramilitary Groups: The Challenge of Rebuilding a Functioning State*. International crisis Group.
- Jacobsen, D. I. (2013). *Forståelse, beskrivelse og forklaring innføring i metode for helse- og sosialfagene*. Oslo: Høyskoleforlaget.

- Jacobsen, D. I. (2013). *Forståelse, beskrivelse og forklaring. Innføring i metode for helse- og sosialfanene*. 2. utg. Oslo : Høyskoleforlaget .
- Jentzsch, C., Kalyvas , S. N., & Schubiger, L. I. (2015, August). Militias in Civil Wars. *The Journal of Conflict Resolution*, ss. 755-769.
- Johnston, H. (2014). *What is a Social Movement?* Cambridge: Polity Press.
- Kagan, K. (2007). *Iran's Proxy War Against the United States and the Iraqi Government*. Hentet fra Institute of the Study of War:
<https://www.understandingwar.org/report/irans-proxy-war-against-united-states-and-iraq>
- Kalyvas, S. N. (2006). *The Logic of Violence in Civil War*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Kan, P. R. (2019). *The Global Challenge of Militias and Paramilitary Violence*. Cham: Spring Nature Switzerland AG.
- Khalaji, M. (2006). The Last Marja: Sistani and End of the Traditional Religious Authority in Shiism. *Washington Institute for Near East Policy*, s. 36.
- Khalili, L. (2019, desember 06). *lowyinstitute*. Hentet fra The Interpreter:
<https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/sistani-not-so-hidden-hand-behind-iraqi-politics>
- Kilcillen, D. (2016). *Blood Year Islamic State and The Failures of The War on Terror*. London: Hurst and Company.
- King, G., Keohane, R. O., & Verba, S. (1994). *Designing Social Inquiry SCIENTIFIC INFERENCE IN QUALITATIVE RESEARCH*. Princeton, New Jersey: Princeton University Press.
- Kirkpatrick, D. D. (2014, September 16). *Shiite Militias Pose Challenge for U.S. in Iraq*. Hentet fra New York Times :
http://www.nytimes.com/2014/09/17/world/middleeast/shiite-militias-pose-challenge-for-us-in-iraq.html?_r=0.
- Knights, M. (2009, Mars 16). *Iran's Ongoing Proxy War in Iraq*. Hentet fra The Washington Institute for Near East Policy: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-ongoing-proxy-war-iraq>
- Knights, M. (2010). *The Evolution of Iran's Special Groups in Iraq*. CTC Sentinel .

- Knights, M. (2019, August 17). *Iran's Expanding Militia Army in Iraq: The New Special Groups*. Hentet fra Combating Terrorism Center: <https://etc.usma.edu/the-evolution-of-irans-special-groups-in-iraq/>
- Knights, M. (2021, April 27). *Profile: Asaib Ahl al-Haq*. Hentet fra The Washington Institute for Near East Policy : <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/profile-asaib-ahl-al-haq-0>
- Koya, A. R. (2006). *Hizbullah, Party of God: An Islamic Movement Perspective*. The Other Press.
- Krohley, N. (2014, August 07). *Moqtada al-Sadr's Difficult Relationship With Iran* . Hentet fra Hurst publishers: <https://www.hurstpublishers.com/moqtada-al-sadrs-difficult-relationship-with-iran/>
- Levy, I. (2019). Shia Militias and Exclusionary Politics In Iraq. *Middle East Policy*, ss. 123-133. Hentet fra Middle East Policy .
- Lister, C. R. (2015). *The Islamic State a Brief Introduction*. Washington D.C: Brookings Institution Press.
- Louër, L. (2008). *Transnational Shia Politics Religious and Political Networks in the Gulf*. New York: Columbia university Press.
- Mahmood, M., O'Kane , M., & Grandjean, G. (2009, Desember 31). *Revealed: Iran's involvement in Britons' Baghdad kidnapping*. Hentet fra The Guardian : <https://www.theguardian.com/world/2009/dec/31/peter-moore-kidnapping-iran-militia>
- Mallat, C. (1993). *The Renewal of Islamic Law. Muhammed Baqir as-Sadr, Najaf and the Shi'i International*. Cambridge: Cambridge university Press.
- Mannsåker, A. R. (2016, Mai 23). Iraks sunnimuslimere etter 2003 fra privilegert minoritet til politisk paria? . *Babylon tidsskrift om Midtøsten og Nord-Afrika*, ss. 20-29.
- Mansour , R., & Jabar, F. A. (2017). THE POPULAR MOBILIZATION FORCES AND IRAQ'S FUTURE. *Carnegie Middle East Center*, ss. 01-34.
- Marr, P. (2012). *The Modern History of Iraq*. Westview Press.
- Marr, P., & Al-Marashi, I. (2017). *The Modern History of Iraq*. Boulder : Westview Press.
- Marten, K. (2007, Januar 01). Warlordism in Comparative Perspective. *International Security*, ss. 41–73.
- Martin, V. (2003). *Creating an Islamic state Khomeini and the Making of a New Iran*. London: I.B.Tauris & Co Ltd.
- Mastracci, D. (2015, Mai 23). *How the 'catastrophic' American decision to disband Saddam's military helped fuel the rise of ISIL*. Hentet fra National Post:

- <https://nationalpost.com/news/world/how-the-catastrophic-american-decision-to-disband-saddams-military-helped-fuel-the-rise-of-isil>
- Mazzei, J. (2009). *Death Squads or Self-Defense Forces?: How Paramilitary Groups Emerge and Challenge Democracy in Latin America*. Chapel Hill, NC : University of North Carolina Press.
- Meikle , J., & Sturcke, J. (2010, Mars 12). *Torture and table tennis: Iraq hostage Peter Moore recounts life in captivity*. Hentet fra The Guardian :
<https://www.theguardian.com/world/2010/mar/12/peter-moore-recounts-iraq-captivity>
- MEMO, M. (2020, Mai 26). *Iraqi Shia militias call for terror attacks in Saudi Arabia*. Hentet fra Middle East Monitor: <https://www.middleeastmonitor.com/20200526-iraqi-shia-militias-call-for-terror-attacks-in-saudi-arabia/>
- Miles, F. (2020, Januar 03). *Trump orders attack that kills Iranian Gen. Qassem Soleimani, other military officials in Baghdad, Pentagon says*. Hentet fra Fox News:
<https://www.foxnews.com/world/rockets-baghdad-airport-injuries-reported>
- Miles, M. B., Huberman, M. A., & Saldaña, J. (2014). *Qualitative data analysis: a methods sourcebook*. Arizona: SAGE Publications, Inc.
- Morrison, K. (2006, November 02). Sensitive educational research in small states and territories: the case of Macau. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, ss. 249-264.
- Mumford, A. (2013, April 28). Proxy Warfare and the Future of Conflict. *The RUSI Journal*, ss. 40-46.
- Nasr, V. (2006). *The Shia Revival: How Conflicts within Islam Will Shape the Future*. New York : W.W. Norton & Company.
- Noblit, G. W., & Hare, D. R. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies* . Newbury : CA:Sage .
- Peic, G. (2014, Januar 16). Civilian Defense Forces, State Capacity, and Government Victory in Counterinsurgency Wars. *Studies in Conflict & Terrorism*, ss. 162-184 .
- Pfiffner, J. P. (2010, Februar). US Blunders in Iraq: De-Baathification and Disbanding the Army. *Intelligence and National Security*, ss. 76–85.
- Rached, K., & Bali, A. O. (2019). Shia Armed Groups and the Future of Iraq. *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, ss. 217-233.

- Rayburn, J. D., & Sobchak, F. K. (2019). *THE U.S. ARMY IN THE IRAQ WAR VOLUME 1 INVASION INSURGENCY CIVIL WAR 2003-2006*. Carlisle: Strategic Studies Institute and U.S. Army War College Press.
- Rezaei, F., & Seliktar, O. (2020). *Iran, Revolution, and Proxy Wars*. Cham: Springer Nature Switzerland AG.
- Rickli, A. K.-M. (2017, November 06). Surrogate Warfare: The Art of War in the 21st Century? *Defence Studies*, s.
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14702436.2018.1429218?journalCode=fdef20>.
- Rickli, J.-M., & Krieg, A. (2018, Januar 21). Surrogate warfare: the art of war in the 21st century? *Defence Studies* , ss. 113-130.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Bergen : Vigmostad & Bjørke AS.
- Roberts, J. (2005, Juni 23). *Top General: Insurgency Not Fading*. Hentet fra CBS News:
<https://www.cbsnews.com/news/top-general-insurgency-not-fading/>
- Roggio, B. (2008 , August 15). *Iran continues to train Shia terror groups for attacks in Iraq*. Hentet fra Long War Journal :
https://www.longwarjournal.org/archives/2008/08/map_details_irans_op.php
- Rubin, A. j. (2015, November 03). *Ahmad Chalabi and the Legacy of De-Baathification in Iraq*. Hentet fra New York times:
<https://www.nytimes.com/2015/11/04/world/middleeast/ahmad-chalabi-and-the-legacy-of-de-baathification-in-iraq.html>
- Sabine C. Carey, M. P. (2015, April 07). Governments, Informal Links to Militias, and Accountability. *Journal of Conflict Resolution*, ss. 850-876.
- Salehyan, I. (2010, Juni). The Delegation of War to Rebel Organizations. *The Journal of Conflict Resolution*, ss. 493-515 .
- Schreck, A., & Abdul-Zahra, Q. (2012, januar 06). *In Iraq, militia's shift could bolster Iran's hand*. Hentet fra Associated Press: <https://www.sandiegouniontribune.com/sdut-in-iraq-militias-shift-could-bolster-irans-hand-2012jan06-story.html>
- Scott, J. C. (1972, Mars). Patron-Client Politics and Political Change in Southeast Asia. *The American Political Science Review*, ss. 91-113.
- Seliktar, O., & Rezaei, F. (2020). *Iran, Revolution, and Proxy Wars*. Cham, Switzerland: Springer Nature Switzerland AG.

- Selvik, K. (2018). RELIGIØS AUTORITET OG TYNNSLITT STAT VALGKAMP I SJIA-IRAK. Hvordan brukes den når setene i landets nasjonalforsamling står til valg? *Babylon Nordisk Tidsskrift for midtøstenstudier* , ss. 56-67.
- Selvik, K. (2022, Januar 04). Milits med beskjed til norske soldater: – Norske styrker må komme seg ut av landet. (K. Lien, Intervjuer)
- Sengupta, S., & MacFarquhar, N. (2015, September 27). *Vladimir Putin of Russia Calls for Coalition to Fight ISIS*. Hentet fra New York Times :
<https://www.nytimes.com/2015/09/29/world/europe/russia-vladimir-putin-united-nations-general-assembly.html>
- Shifte, N. (2009). <http://iscq.ir>. Hentet fra <http://iscq.ir/?part=menu&inc=menu&id=308>.
- Shultz , R. H., Farah, D., & Lochard, I. V. (2004, September). *Armed Groups: A Tier-One Security Priority*. Hentet fra Institute for National Security Studies:
https://www.researchgate.net/publication/235075117_Armed_Groups_A_Tier-One_Security_Priority
- Shultz, R. H., Farah, D., & Lochard, I. V. (2004). *Armed Groups: A Tier-One Security Priority*. Colorado: USAF Institute for National Security Studies USAF Academy.
- Sissons , M., & Al-Saiedi, A. (2013, April 03). *Iraq a Bitter Legacy: Lessons of De-Baathification in Iraq*. Hentet fra Internatinal Center for Transitional Justice:
<https://www.ictj.org/sites/default/files/ICTJ-Report-Iraq-De-Baathification-2013-ENG.pdf>
- Sly, L. (2015, Februar 15). *Pro-Iran militias' success in Iraq could undermine U.S*. Hentet fra Washington Post: https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/iraqs-pro-iranian-shiite-militias-lead-the-war-against-the-islamic-state/2015/02/15/5bbb1cf0-ac94-11e4-8876-460b1144cbc1_story.html
- Standford University . (2019). *Mahdi Army*. Hentet fra Standford :
https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/mahdi-army#highlight_text_17016
- Stanford University. (2020). *Kata 'ib Hezbollah*. Hentet fra Center for International Security and Cooperation (CISAC):
https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/kataib-hezbollah#_ftn17
- Susannah, G. (2014, NOVEMBER 6). *Breaking Badr*. Hentet fra Foreign Policy:
<https://foreignpolicy.com/2014/11/06/breaking-badr/>

- Thurber, C. (2014, oktober 06). Militia as sociopolitical movement: Lessons from Iraq armed Shia groups. *Small Wars & Insurgencies*, ss. 900-923.
- Tilly, C., & Tarrow, S. (2015). *Contentious Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- U.S. Department of the Treasury. (2009). *Treasury Designates Individual, Entity Posing Threat to Stability in Iraq*. U.S. Department of the Treasury.
- United Nations. (2014, Juli 01). *Iraq*. Hentet fra The United Nations : <https://www.un.org/geospatial/content/iraq>
- Uskowi, N. (2019). *Temperature Rising; Iran's revolutionary guards and awrs in the middle east*. London: Rowman & Littlefield.
- Utvik, B. (2020). *Islamismen*. Bergen : Fagbokforlaget .
- Vermeersch, P. (2011). *Theories of ethnic mobilization: Overview and recent trends*. Leuven, Belgium: University of Leuven.
- Visser, R. (2007). *Middle East Research and Information Project*. Hentet fra Merip.org: <https://merip.org/2007/03/basra-the-reluctant-seat-of-shiastan/>
- Vogt, K. (2012). *Husets folk: shia-islam i det 21. århundre*. oslo : Cappelen Damm.
- Walbridge, L. s. (2001). *The Most Learned of the Shi'a: The Institution of the Marjac Taqlid*. New York: Oxford University Press.
- Warrick, J. (2015). *Black Flags: The Rise of ISIS*. London: Bantam Press.
- Weisgerber, M. (2015, September 08). *How Many US Troops Were Killed By Iranian IEDs in Iraq?* Hentet fra Defens One: <https://www.defenseone.com/threats/2015/09/how-many-us-troops-were-killed-iranian-ieds-iraq/120524/>
- Wiley, J. N. (1992). *The Islamic Movement og Iraqi Shi'as*. Boulder: Lynne Rienner Publisher, Inc.
- Wither, J. K. (2020, November 06). Outsourcing warfare: Proxy forces in contemporary armed conflicts. *Security and Defence Quarterly*, ss. 17–34.
- Wyer, S. (2012, Desember 01). The Resurgence of Asa'ib Ahl al-Haq. *Institute for the Study of War*, ss. 6-24.
- Yeşiltaş, M., & Kardaş, T. (2018). *Non-State Armed Actors in the Middle East Geopolitics, Ideology, and Strategy*. Sakarya: Palgrave Macmillan, Cham.
- Yin, R. K. (2018). *Case Study Research and Applications Design and Methods*. SAGE Publications Inc.
- Zeren, A. K. (2017, Juni). From De-Nazification of Germany to De-Baathification of Iraq. *Political Science Quarterly*, ss. 259-290.

